

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 26.

V Ljubljani, dne 27. junija 1912.

Leto XXV.

Oderuhi.

O draginji je sedaj tiho. Tudi proti kmečkemu stanu se ne mečejo več grda očitavanja in obrekovanja, da zavoljo njegovega oderuštva drugi stanovi ne morejo živeti. Pač pa se je med tem časom razvil nekaj drugega: Tovarne napredujejo in banke, ki vzdržujejo veliki obrt s svojim denarjem, žanjejo ogromne dobičke. Stara povest o tistem tatju, ki je zbežal pred preganjalci, kateri so ga zasledili in ki je potem med množico, ki se je nabrala, najbolj kričal: »Držite ga, držite ga!« nam prihaja na misel. Tat je ušel. Tako so tudi veliki bančni oderuhi podpirali krik proti kmetu, sami so pa na varnem spravljali ogromne dobičke. Samo lanskega leta so izkazale avstrijske banke nad 100 milijonov kron čistega dobička.

Bekli smo že, da velika obrt s svojimi tovarnami silno napreduje. Komaj izdelajo blago, kar ga je naročenega in sicer v vseh vrstah. Vse gre v denar; delavcev po tovarnah primanjkuje; tovarne se povečavajo, delajo se nove. Proti temu se ne bojujemo, toda s to rečjo je zvezano par reči, ki jih ne moremo molče prenašati, ker sta splošno nevarni.

Prva reč je ta, da banke zdaj z vsemi sredstvi iščejo denarja tudi na kmetih. Mnogo kmečkega denarja je naloženega po bankah in banke se trudijo, da bi ga bilo še več. Posamnik se polakomi četrt ali pol procenta višjih obrestih, kakor jih ima v domači posojilnici in gre na lim. To je nevarno in obenem škodljivo. Nevarno, ker denar v bankah gre za obrt in trgovino in je torej vedno nekaj špekulacije zraven. Špekulacija večkrat mnogo prinaša, pa tudi mnogo lahko naenkrat izgubi.

Škodljivo je pa to, ker kmečki prihranki spadajo pred vsem na kmete, da se z njim kmečki gruntje ohranijo in izboljšajo. Čim boljše gre bankam, tem več gre kmečkih posestev na boben. Veliki obrt rente za milijone in milijone vlaga v nova podjetja, kmet pa ne more v sedanjih razmerah nekaj tisočakov dobiti na posodo.

Naše kmetijstvo napreduje. Ljudje so se vzdramili in popravljajo hleve in svinjake, gnojijo travnike, izboljšavajo pašnike in planine; perotinarstvo, čebelarstvo, sadjereja se razcvetava. Za napredek je treba denarja, ki ga ima malokateri toliko sam, da bi mu ne bilo treba iskati na posodo.

Ne smemo pozabiti, da je šele par let sem nekaj boljše z živinskimi cenami in da je bilo pred več nego sedem suhih let. Iz tistih časov je še vse polno madežev po gruntnih bukvah. Ravno zdaj je vsled tega treba kmetu cene in zadostnega kredita. Zato je treba z vsemi silami držati in podpirati domače posojilnice. Kmečki denar spada vanje in nikamor drugam ne. Samo na ta način se bo kmet obvaroval divjemu lovu, ki vihra od bank za njegovimi prihranki in od velikega obrta za njegovo oslabljanje.

Druga reč je pa oderuštvo, ki ga res dela veliki obrt na škodo ljudstva v velikem. Železo, sladkor, petrolej, bambaževo, volнено blago, sploh vse, kar izdelujejo tovarne, je predrago v ceni. Dobički, ki jih žanjejo kapitalisti, so preveliki, oderuški. Vsi vemo, da jim je to mogoče zato, ker so združeni med seboj v močnih zvezah, kartelih, ki narekavajo cene do najvišje mere, katera je mogoča. Ljudstvo trpi; kmečki stan, ki mu še vedno pripada v Avstriji nad polovico vseh prebivalcev, je pri tem najbolj prizadet. Oderuha, ki s

prevelikimi obrestmi nevarno oškoduje svojega dolžnika, prime postava; kapitalista, ki s previsokimi cenami odira, ne moreš prijeti; proti njemu in njegovim sleparijam ni postave. To se mora izpremeniti. Državna oblast mora dobiti moč, da bo mogla nadzirati gospodarstvo kartelov in poseči vmes, kadar bi se delala škoda in krivica ljudstvu. Trgovsko ministrstvo je letos napravilo kartelno enketo. Povabilo je namreč za posamne vrste blaga fabrikante karteliranih fabrik in zastopnike delavcev, obrtnikov in drugih stanov, ki trpe vsled kartelov, k dogovoru. Iz teh razprav se je dognalo, kako karteli dvigajo cene in škodujejo splošnosti, dasi so kartelisti in vlada z njimi hoteli vse zakriti in olepšati.

Ljudski poslanci bodo morali najprej odtrgati vlado od vpliva bogatih mogotcev; potem bo šele mogoče misliti na to, da se prične uspešna vojska proti njihovemu oderuštvu.

25 letnica je tu!

Prihodnja 27. številka bo slavnostna številka. Od te številke dobi vsak po dva izvoda; drugi izvod je za to, da z njim pridobiš še enega novega naročnika. Ali si dotičnega že vzel na „piko“? Ne odlašaj z agitacijo! Urno na delo!

Naročnina za 11. polletje 1912 samo 1 krona!

Po kaj na Dunaj?

Priprave za evharistični kongres so v polnem tiru. Po celi Avstriji in tudi izven nje se pridno pripravljajo na to veliko prireditve. Pa ne samo Evropa, marveč tudi Amerika in Afrika, da vsi deli sveta bodo na kongresu zastopani. Iz Egipta je že pri- glasnih 50 udeležencev. Kolikor se da po pripravah soditi, bo dunajski evharistični kongres cerkvena slavnost, kakršne svet še ni videl.

Spričo tega splošnega zanimanja za kongres se zdi, da med nami Slovenci ni posebnega ognja za udeležbo. Vzroki so različni: Ta nima denarja, oni ne časa, tretji ne gre rad med Nemce, četrti bi šel rajši na kako božjo pot itd.

Sprva se je napovedovalo drugače. Zato tudi nismo hoteli posebno pritiskati za udeležbo in ljudem sile delati. Tega tudi zdaj nečemo. A toliko naj bi nas pa le bilo, da bomo vsaj častno zastopani. Za zborovanje nam je odločena frančiškanska cerkev, ki je menda nekako tako velika kakor frančiškanska v Ljubljani ali le nekaj manjša. To cerkev naj bi vendar — Slovenci iz vseh škofij — vsaj za silo napolnili.

Sli naj bi na Dunaj predvsem taki, ki lahko zmorejo in utegnejo in ki so nekako poklicani ter pripravi za kaj takega. To je — poleg duhovnikov, ki se morejo od doma odtrgati — najprej naša **katoliška inteligenca**. Ta naj bi bila na kongresu navzoča **kolikor mogoče polnoštevilno**. Dalje zlasti bolj premožni in veljavni možje: posestniki, trgovci ali obrtniki, posebno še župani, občinski zastopniki naših mest in vasi, oziroma kdo drug iz njih družin. Potem pa posebno mladi ljudje (seveda ne otroci), ako jim »cesar dovoli«: bogoslovci, dijaki, pa tudi drugi mladeniči (družbeniki, Orli in drugi). Istotako dekleta, katere zmorejo in utegnejo. Želeti bi bilo, da bi bil zbran na kongresu cvet našega naroda!

Mimogrede bodi povedano: Iz katerekoli družbe ali društva bo kak zastopnik, je prav, če vzame s seboj zastavo. Osrednji dunajski odbor vabi, naj pridejo udeleženci z zastavami. Zastava je viden znak organizacije; in ker imamo Slovenci zelo razvito organizacijo, je prav, da to tudi na Dunaju pokažemo.

Seveda izključen od udeležbe ni nikdo, marveč povabljen vsak, kdor more in ga veseli. Odločno odsvetovati bi bilo le starim, bolehnim in betežnim, ker naval ljudstva bo velik; in za take v toliki gneči ni.

Gospoda lahko gre v svoji navadni obleki, priprostim ljudem se priporoča narodna noša, če si jo morejo preskrbeti. Če pa ne, naj pa to nikogar od udeležbe ne zadržuje.

Nikakor pa ni potrebno znanje nemščine. Brez nemščine se bo čisto lahko izhajalo. Nemških, francoskih, angleških in druge vrste govorov itak ne bomo mogli poslušati. V cerkev sv. Štefana, kjer bodo glavna zborovanja, gre, če se do zadnjega kotička napolni, kakih 10.000 ljudi. Na kongresu pa bo nekaj stotisoč ljudi. Torej

ne bo niti vsak deseti mogel priti v to cerkev.

Zato so pa raznim narodom odločene posebne cerkve, in nam Slovencem, kakor že povedano, tudi. Pri procesiji bomo skupni, cerkvena opravila pa bomo imeli zase.

In s tem pridemo do glavne stvari, ki jo imamo danes povedati:

Skrbeti moramo, da bomo imeli kar največ mogoče duhovnega dobička od kongresa. In sicer najprej oni, ki bodo sami tam, potem pa tudi vsa naša domovina.

To je glavna stvar pri celem kongresu!

Prav je, da čedno nastopimo; a samo postavljat se hoditi na Dunaj, je premalo. — Tudi ogledali si bomo Dunaj in njega glavne znamenitosti. Razdeljeni bomo v več skupin, in vsaka skupina bo imela svojega vodnika in razkazovavca. A samo Dunaj hoditi gledat in samo radovednost pasti, to tudi ne sme biti končni cilj našega pota. Kdor si hoče Dunaj prav temeljito ogledati, ta naj bi šel par dni prej tja! Nikakor pa bi ne bilo prav, da bi medtem, ko bodo v »naši« cerkvi govori in pobožnosti, naši ljudje samo po mestu hodili, govorniki pa prazni cerkvi govorili. To bi ne bil evharistični kongres. Saj ne bomo turisti, ampak kongresisti.

Mi moramo od shoda kaj imeti! Le potem se v resnici izplača hoditi na Dunaj.

In priložnost, da duhovno kaj pridobimo, bo lepa: Cel kongres bo nekak velikanski mednarodni katoliški shod. Za nas Slovence bo pa v naši cerkvi posebe slovenski katoliški shod. V nečem se bo sicer ta shod ločil od navadnih »katoliških shodov«. Pri drugih katoliških shodih se namreč govori o vseh zadevah in panogah katoliškega življenja. Tu se bo pa govorilo le o strogo cerkvenem, verskem življenju.

Presveta Evharistija je središče vsega verskega življenja. Če živega Boga, med nami pričujočega, vredno častimo, moramo biti sploh dobri kristjani. Saj okoli njega se suče in nanj meri končno vsaka pobožnost.

Zato bomo na shodu imeli priložnost govoriti in razpravljati o verskem življenju med nami sploh. To bo v resnici katoliški shod v ožjem, pa prav pristnem pomenu. Takega shoda Slovenci še nikdar nismo imeli. Nikdar še nismo iz tega namena od vseh strani naše domovine duhovniki in laiki v tolikem številu prišli skupaj, da bi se posvetovali, kako bi mogli versko življenje in božje češčenje med nami povzdigniti. Sicer je nekako čudno, da se gremo o tem posvetovati na Dunaj, ki je izven naše ožje domovine. Prav bi bilo, če bi se tudi doma v ta namen in v tolikem številu sešli. A doma doslej ni bilo nikdar take prilike, ali pa je nismo znali poiskati. Dunajski kongres nam daje to priliko. Porabimo jo!

V cerkvi frančiškanske bomo imeli torej skupna sv. opravila: sv. maše, litanije, ki jih bodo imeli naši škofje in drugi cerkveni dostojanstveniki; primerne govore bodo pa imeli izbrani govorniki iz vseh slovenskih škofij.

Sklepe teh razprav pa bomo ponesli z Dunaja domu, da bo — kakor rečeno — vsa naša domovina sploh imela kaj sadu od evharističnega kongresa. — Če kongres

v tej luči pogledamo, dobi za nas še vsa večji pomen in veljavo.

Obenem pa naj udeleženci vzamejo s seboj tudi »Večno molitev«. Ker podnevi ne bo časa mnogo moliti, bomo napravili če ne več, vsaj eno noč ponočno skupno češčenje, pri katerem se bo molilo iz ime. novane knjige in — pelo.

Dà, tudi petja ne smemo pozabiti! Kakor je vselej in povsod, kadar in kjer smo skupno nastopili, donela naša pesem, tako mora na Dunaju še posebno. Ni dvoma, da spravimo skupaj prav čeden zbor.

Ker se nekateri bojijo tiste dni prav hude draginje, bodi povedano, kar in kakor so sporočili z Dunaja pripravljavnemu odboru v Ljubljano; namreč: da se ni bati nič posebne draginje.

Dodati je treba še to: Hrana in stanovanje se ne bosta naprej plačevala, ampak sproti. Sicer se bo skrbelo, da bomo kolikor mogoče skupno prenočevali in skupaj obedovali, a plačevalo se bo poebe.

Končno še to: Ker naši verni ljudje hodijo rajši na božja pota kakor pa v velika mesta, zato bo dana po končanem kongresu tudi priložnost porovati v Marjino Celje. Ta božja pot je kot zadnja točka že na splošnem programu celega kongresa. Pripravljavni odbor sicer ne more sprejemati že zdaj kakih prijav za to romanje. A vsi tisti naši rojaki, ki bodo to želeli — in teh bo gotovo več — se bodo v pravem času združili v eno skupno romarsko trumo in pohiteli k Materi božji marjoceljski.

Gotovo je, da Dunaja ne bo mogoče več izlepa kdaj za tako nizko ceno videti, kakor sedaj. Ravnotako je gotovo, da tako veličastne, velikanske, prekrasne in vzpodbudne cerkvene slavnosti ne bo več prilike gledati, kakor bo ta.

Ženske imajo nekaj pomisleka zoper udeležbo, ker ne bodo smele iti v procesijo. Seveda se ženskam čudno zdi, da bi one enkrat ne smele biti zraven, kjer je kaka pobožnost. A ta pomislek prav nič ne velja. Tudi v Lurdu ženske ne gredo v procesiji, pa se niso nič pritoževale, saj so procesijo — še bolje videle. Ceste, po katerih bo šla procesija, so dolge in široke; in gotovo je, da bodo vse, katere bodo imele znake in posebno one, ki bodo v narodni noši, dobile tak prostor, da bodo lahko vse videle. Pomislite, da je bilo na kongresu v Kolinu samih moških 60.000 v procesiji. In na Dunaju jih gotovo ne bo manj, ampak rajši več.

Do 15. julija je torej čas odločitve. Med tem časom naj se še krepko poagitira za udeležbo. Kdor še misli iti, naj se pri- glasi brez odloga!

Po »Bogoljubu«.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Konec rusinske obstrukcije.

Rusini so narod, ki bije za svoj ob- stoj in svoje pravice podoben boj proti Poljakom, kakor ga bijemo Slovenci proti Lahom in Nemcem. Vsako pravi-

eo, ki nam je zajamčena že po ustavi, moramo si šele izvojevati, prav tako tudi Rusini. Slovenci se že leta in leta bojujemo za svojo univerzo in še vedno ni upanja, da bi jo dobili, ravno tako Rusini. Nasprotni so jim Poljaki in vlada. Ta boj za pravice in posebej za univerzo jih je napotil, da so storili silno nespametno političen korak in hoteli z obstrukcijo zabraniti brambno predlogo. Ker brambno preosnovo vse smatra kot nekaj, brez česar zaostane naša moč in nismo dovolj zavarovani proti vnanjim sovražnikom, bile so vse stranke nejevoljne in razburjene radi rusinske obstrukcije.

Rusini so kmalu uvideli, da so šli predaleč in so se z veseljem oprijeli rešilne deske, ki jim jo je ponudil naučni minister Hussarek. Dobili so od vlade nekaj obljub glede na univerzo, ki so precej ugodnejše kakor prejšnje, če ne ostanejo same obljube. Vlada je namreč obljubila, da ustanovi samostojno univerzo Rusinom v šestih mesecih desetih letih, v tem času pa stori razne priprave za univerzo. S tem so se Rusini zadovoljili in dr. Lewicky, ki je govoril ravno svoj obstrukcijski govor, je takoj odnehal. Pojasnil je, da Rusini niso hoteli preprečiti brambnega zakona, ker hočejo biti tudi nadalje zvesta avstrijska straža na vzhodu. Obstrukcija je bila le borba za pravice. Nato se je odpovedal besedi.

Ministrska kriza.

Namestnik ministrskega predsednika baron Heinold, ki je srečno našel sredstvo, da je pomiril Rusine, jim je povrhu še izposloval posebno cesarjevo priznanje. S tem je bil kolikortoliko izbrisan slabi vtis, ki ga je napravila rusinska obstrukcija in Rusini so izgubljeni ugled zopet pridobili. To pa je njihove nasprotnike Poljake silno zabolelo, zlasti še, ker se je to zgodilo brez vednosti poljskega ministra Dlugosza. Baron Heinold je sicer zatrjeval Poljakom, da je cesar tudi njim hvaležen, pa to jim je bilo premalo. Najprej so se spravili nad svojega ministra Dlugosza, ko pa je ta dokazal, da je pri vsi stvari čisto nedolžen, nad Heinolda. Sklenili so soglasno, da izrazijo baronu Heinoldu svoje nezaupanje in pretrgajo z njim vse zveze. Baron Heinold, ki so mu Poljaki sploh gorki, ker ni navdušen za njihovo delo proti Rusinom in njihovo vladno v Galiciji, je razumel, da to pomeni, naj odide s svojega mesta. Šel je k svojemu šefu ministrskemu predsedniku Stürgkhu in mu izjavil, da mora podati demisijo. Stürgkh pa ni hotel pustiti Heinolda samega in je izjavil, da gre tudi on. S tem je stvar prišla do vrhunca. Ministrska kriza v tem trenutku bi bila najmanj na mestu, ko gre za rešitev brambne predloge, zato pa so posamezniki in stranke, napeli vse sile, da se izognejo krizi. Čehi so brž izjavili, kakšna nevarnost bi bila sedanja kriza, isto so storili Nemci, pomirjeval razburjene Poljake pa sta prišla tudi češki namestnik Thun in knez Windischgraetz.

Poljaki so skozi dva dni skoro neprestano zborovali. Najprej v jezi, da se maščujejo, nazadnje pa, kako bi se pomirili. V naglici in nepremišljenosti so sklenili, da z baronom Heinoldom ne govorijo, pomislili pa niso, da z njim drži Stürgkh in da torej gresta oba in nastane velika kriza. Ko pa so videli dalekosežnost svojega koraka, so se ustrašili in sedaj premišljevali, kako bi na lep način vzeli besedo nazaj. Dobili so zadoščenja dovolj. Ministrski predsednik je potolažil užaljenega Dlugosza, predsednika poljskega kluba dr. Leo pa je pomiril Heinold sam, ki je moral v zadoščenje dolgo čakati nanj. Dlugosz je nesel cesarju demisijo in bil silno milostno sprejet in pohvaljen, tako da je ostal na svojem mestu, sprejet je bil tudi dr. Leo, ki mu je cesar rekel, da upa, da ga Poljaki na stara leta ne zapuste. Ko so bili tako po večini potolaženi in veseli, da so prišli iz zagate, v katero so sami silili, so sklenili s 37 proti 15 glasovom, da se oni nesrečni sklep, po katerem s Heinoldom ne bi občevali, razveljavi. — Tako je bila rešena v dveh dneh ta nepričakovana kriza.

Brambna predloga.

S tem, da je bila končana rusinska obstrukcija, bile so odstranjene že tudi ovire brambne predloge. Odsek je pod spretnim vodstvom našega poslanca Pogačnika hitro rešil vse paragrafe predloge in končal razna glasovanja. Nato se je začelo drugo branje predloge v zbornici, ki gre hitro od rok. Za prehod v podrobno razpravo je glasovalo 228 poslancev proti 95. Iz tega se vidi, da bo za predlogo glasovala ogromna večina zbornice, deloma ker se uvede dveletna vojaška služba, deloma z ozirom na moč monarhije. Prvi dan podrobne razprave so govorili največ socialni demokratje, ki so razkladali na dolgo in široko svoje nazore o vojaštvu in vojni.

Bistvene izpremembe vladnega načrta o brambni preosnovi v sedanjih razmerah niso mogoče. Ker pa se naši poslanci v nekaterih točkah le ne morejo skladati z načrtom, zato sta posl. Žitnik in Pišek že v odseku izrazila želje in zahteve hrvaško-slovenskega kluba v resolucijah. Glavne točke teh resolucij so želja po dvoletni službi pri vseh vrstah vojaštva, kazni za one, ki mučijo vojake, zahteva radi proste vožnje vojaških novincev in zahteva po povrnitvi stroškov občinam, ki jih imajo za evidenco vojaških obvezancev. Dalje so v resolucijah izražene želje po nekaterih olajšavah za izseljence, za podaljšanje časa za nabor, za olajšave rezervistom in zahteva, da se odpravi v armadi dvoboj.

Konec češkega kluba.

Razprava o brambni predlogi je prinesla poleg ministrske krize tudi krizo v češkem klubu. Češki klub je obstajal iz najrazličnejših strank, ki nimajo ničesar skupnega in so si bili

zato neprestano v laseh. Norčevali so se, da so zato skupaj, da se skupaj kregajo. Naravno je, da taka zmes ne more dolgo obstajati. Nekatere skupine, posebno češki radikalci, so čakali le še prilike, da izstopijo. In taka prilika se je ponudila pri glasovanju za brambno predlogo. V češkem klubu so namreč za brambno predlogo glasovali mladočehi, agrarci in katoliško-narodni Čehi, Masarykova skupina in radikalci pa so bili proti. To nesoglasje so radikalci porabili in naznanili svoj izstop iz kluba. Isto so storili potem Masarykovci. S tem, da je češki klub končan, razvil se bo na Češkem še hujši boj med radikalci in mladočehi, v državnem zboru pa bomo sedaj zopet večkrat slišali o kričavem nastopu čeških radikalcev.

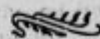
HRVATSKA.

Vse kaže, da je nepremišljeni napad na Cuvaja prišel hrvaški vladi silno prav. Da bi uničili vplivne hrvaške strankarje, hočejo na vsak način dokazati, da je bila osnovana velikanska zarota, v katero da je vse zapleteno. Ta zarota naj bi uničila vse mažarske in hrvaške oblastnike z najradikalnejšimi sredstvi kakor z bombami, dinamitom itd. Vse to pa stoji pod vplivom in vodstvom Srbov iz Beograda.

Resni ljudje tega ne verjamejo, ker je kaj takega nemogoče na Hrvaškem, naravno pa je to, da hoče vlada Hrvate zaplesti v veleizdajniški proces, ki ugledu Hrvaške neizmerno lahko škoduje, četudi ni nič resnice na celi stvari. Na ta način hočejo prepričati najvišje kroge, kako nevarni da so Hrvatje in kako prav je bilo, da se je tako strogo postopalo proti njim.

Preiskave, ki se vrše po vsej Hrvaški in tudi Dalmaciji, sploh kjer je kak hrvaški študent, so menda dognale — seve kakor poroča vlada — da je obstajal neki revolucijski statut, po katerem so mladi dijaki delali za ustanovitev jugoslovanske republike. Kako malega pomena je vse to, kaže dejstvo, da ne more policija ničesar iztakniti drugod, kakor pri nedorastlih ljudeh — dijakih. — Preiskave se vrše s silno naglico in z dijaki se strašno slabo postopa. Njihovim zagovornikom se ne dovoli, da bi z njimi govorili. Državnega pravdnika, ki vodi to preiskavo, noč in dan stražijo, tako se boji za svoje življenje. Cel Zagreb je v bajonetih, kakor da bi bil očiten punt; stvar postaja kljub svoji resni strani skoro smešna.

Komisar Cuvaj si je izbral iz hrvaških politikov in svojih zaupnikov večje število mož, ki bi mu naj pomagali pri ureditvi razmer. Izbral je skoro samo take ljudi, ki gredo za njim čez drn in strn, zato pa so seveda drugi odgovorili, da ne gredo blizu.

Po kaj na Dunaj?

Priprave za evharistični kongres so v polnem tiru. Po celi Avstriji in tudi izven nje se pridno pripravljajo na to veliko prireditvev. Pa ne samo Evropa, marveč tudi Amerika in Afrika, da vsi deli sveta bodo na kongresu zastopani. Iz Egipta je že pri- glašenih 50 udeležencev. Kolikor se da po pripravi soditi, bo dunajski evharistični kongres cerkvena slavnost, kakršne svet še ni videl.

Spričo tega splošnega zanimanja za kongres se zdi, da med nami Slovenci ni posebnega ognja za udeležbo. Vzroki so različni: Ta nima denarja, oni ne časa, tretji ne gre rad med Nemce, četrti bi šel rajši na kako božjo pot itd.

Sprva se je napovedovalo drugače. Zato tudi nismo hoteli posebno pritiskati za udeležbo in ljudem sile delati. Tega tudi zdaj nočemo. A toliko naj bi nas pa le bilo, da bomo vsaj častno zastopani. Za zborovanje nam je odločena frančiškanska cerkev, ki je menda nekako tako velika kakor frančiškanska v Ljubljani ali le nekaj manjša. To cerkev naj bi vendar — Slovenci iz vseh škofij — vsaj za silo napolnili.

Šli naj bi na Dunaj predvsem taki, ki lahko zmorejo in utegnejo in ki so nekako poklicani ter pripravi za kaj takega. To je — poleg duhovnikov, ki se morejo od doma odtrgati — najprej naša **katoliška inteligenca**. Ta naj bi bila na kongresu navzoča **kolikor mogoče polnoštevilno**. Dalje zlasti bolj premožni in veljavni možje: posestniki, trgovci ali obrtniki, posebno še župani, občinski zastopniki naših mest in vasi, oziroma kdo drug iz njih družin. Potem pa posebno mladi ljudje (seveda ne otroci), ako jim »cesar dovoli«: bogoslovci, dijaki, pa tudi drugi mladeniči (družbeniki, Orli in drugi). Istotako dekleta, katere zmorejo in utegnejo. Želeti bi bilo, da bi bil zbran na kongresu cvet našega naroda!

Mimogrede bodi povedano: Iz katerekoli družbe ali društva bo kak zastopnik, je prav, če vzame s seboj zastavo. Osrednji dunajski odbor vabi, naj pridejo udeleženci z zastavami. Zastava je viden znak organizacije; in ker imamo Slovenci zelo razvito organizacijo, je prav, da to tudi na Dunaju pokažemo.

Seveda izključen od udeležbe ni nikdo, marveč povabljen vsak, kdor more in ga veseli. Odločno odsvetovati bi bilo le starim, bolehnim in betežnim, ker naval ljudstva bo velik; in za take v toliki gneči ni.

Gospoda lahko gre v svoji navadni obleki, priprostim ljudem se priporoča narodna noša, če si jo morejo preskrbeti. Če pa ne, naj pa to nikogar od udeležbe ne zadržuje.

Nikakor pa ni potrebno znanje nemščine. Brez nemščine se bo čisto lahko izhajalo. Nemških, francoskih, angleških in druge vrste govorov itak ne bomo mogli poslušati. V cerkev sv. Štefana, kjer bodo glavna zborovanja, gre, če se do zadnjega kotečka napolni, kakih 10.000 ljudi. Na kongresu pa bo nekaj stotisoč ljudi. Torej

ne bo niti vsak deseti mogel priti v to cerkev.

Zato so pa raznim narodom odločene posebne cerkve, in nam Slovencem, kakor že povedano, tudi. Pri procesiji bomo skupni, cerkvena opravila pa bomo imeli zase.

In s tem pridemo do glavne stvari, ki jo imamo danes povedati:

Skrbeti moramo, da bomo imeli kar največ mogoče duhovnega dobička od kongresa. In sicer najprej oni, ki bodo sami tam, potem pa tudi vsa naša domovina.

To je glavna stvar pri celem kongresu!

Prav je, da čedno nastopimo; a samo postavljat se hoditi na Dunaj, je premalo.

Tudi ogledali si bomo Dunaj in njega glavne znamenitosti. Razdeljeni bomo v več skupin, in vsaka skupina bo imela svojega vodnika in razkazovavca. A samo Dunaj hoditi gledat in samo radovednost pasti, to tudi ne sme biti končni cilj našega pota. Kdor si hoče Dunaj prav temeljito ogledati, ta naj bi šel par dni prej tja! Nikakor pa bi ne bilo prav, da bi medtem, ko bodo v »naši« cerkvi govori in pobožnosti, naši ljudje samo po mestu hodili, govorniki pa prazni cerkvi govorili. To bi ne bil evharistični kongres. Saj ne bomo turisti, ampak kongresisti.

Mi moramo od shoda kaj imeti! Le potem se v resnici izplača hoditi na Dunaj.

In priložnost, da duhovno kaj pridobimo, bo lepa: Cel kongres bo nekak velikanski mednarodni katoliški shod. Za nas Slovence bo pa v naši cerkvi posebe slovenski katoliški shod. V nečem se bo sicer ta shod ločil od navadnih »katoliških shodov«. Pri drugih katoliških shodih se namreč govori o vseh zadevah in panogah katoliškega življenja. Tu se bo pa govorilo le o strogo cerkvenem, verskem življenju.

Presveta Evharistija je središče vsega verskega življenja. Če živega Boga, med nami pričujočega, vredno častimo, moramo biti sploh dobri kristjani. Saj okoli njega se suče in nanj meri končno vsaka pobožnost.

Zato bomo na shodu imeli priložnost govoriti in razpravljati o verskem življenju med nami sploh. To bo v resnici katoliški shod v ožjem, pa prav pristnem pomenu. Takega shoda Slovenci še nikdar nismo imeli. Nikdar še nismo iz tega namena od vseh strani naše domovine duhovniki in laiki v tolikem številu prišli skupaj, da bi se posvetovali, kako bi mogli versko življenje in božje češčenje med nami povzdigniti. Sicer je nekako čudno, da se gremo o tem posvetovati na Dunaj, ki je izven naše ožje domovine. Prav bi bilo, če bi se tudi doma v ta namen in v tolikem številu sešli. A doma doslej ni bilo nikdar take prilike, ali pa je nismo znali poiskati. Dunajski kongres nam daje to priliko. Porabimo jo!

V cerkvi frančiškanski bomo imeli torej skupna sv. opravila: sv. maše, litanije, ki jih bodo imeli naši škofje in drugi cerkveni dostojanstveniki; primerne govore bodo pa imeli izbrani govorniki iz vseh slovenskih škofij.

Sklepe teh razprav pa bomo ponesli z Dunaja domu, da bo — kakor rečeno — vsa naša domovina sploh imela kaj sadu od evharističnega kongresa. — Če kongres

v tej luči pogledamo, dobi za nas še vsa večji pomen in veljavo.

Obenem pa naj udeleženci vzamejo s seboj tudi »Večno molitev«. Ker podnevi ne bo časa mnogo moliti, bomo napravili če ne več, vsaj eno noč ponočno skupno češčenje, pri katerem se bo molilo iz ime. novane knjige in — pelo.

Dà, tudi petja ne smemo pozabiti! Kakor je vselej in povsod, kadar in kjer smo skupno nastopili, donela naša pesem, tako mora na Dunaju še posebno. Ni dvoma, da spravimo skupaj prav čeden zbor.

Ker se nekateri bojijo tiste dni prav hude draginje, bodi povedano, kar in kakor so sporočili z Dunaja pripravljavnemu odboru in Ljubljano; namreč: da se ni bati nič posebne draginje.

Dodati je treba še to: Hrana in stanovanje se ne bosta naprej plačevala, ampak sproti. Sicer se bo skrbelo, da bomo kolikor mogoče skupno prenočevali in skupaj obedovali, a plačevalo se bo posebe.

Končno še to: Ker naši verni ljudje hodijo rajši na božja pota kakor pa v velika mesta, zato bo dana po končanem kongresu tudi priložnost porovati v Marjino Celje. Ta božja pot je kot zadnja točka že na splošnem programu celega kongresa. Pripravljavni odbor sicer ne more sprejemati še zdaj kakih prijav za to romanje. A vsi tisti naši rojaki, ki bodo to želeli — in teh bo gotovo več — se bodo v pravem času združili v eno skupno romarsko trumo in pohiteli k Materi božji marjoceljski.

Gotovo je, da Dunaja ne bo mogoče več izlepa kdaj za tako nizko ceno videti, kakor sedaj. Ravnotako je gotovo, da tako veličastne, velikanske, prekrasne in vzpodbudne cerkvene slavnosti ne bo več prilike gledati, kakor bo ta.

Ženske imajo nekaj pomisleka zoper udeležbo, ker ne bodo smele iti v procesijo. Seveda se ženskam čudno zdi, da bi one enkrat ne smele biti zraven, kjer je kaka pobožnost. A ta pomislek prav nič ne velja. Tudi v Lurdu ženske ne gredo v procesiji, pa se niso nič pritoževale, saj so procesijo — še bolje videle. Ceste, po katerih bo šla procesija, so dolge in široke; in gotovo je, da bodo vse, katere bodo imele znake in posebno one, ki bodo v narodni noši, dobile tak prostor, da bodo lahko vse videle. Pomislite, da je bilo na kongresu v Kolinu samih moških 60.000 v procesiji. In na Dunaju jih gotovo ne bo manj, ampak rajši več.

Do 15. julija je torej čas odločitve. Med tem časom naj se še krepko poagitira za udeležbo. Kdor še misli iti, naj se pri- glasi brez odloga!

Po »Bogoljubu«.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Konec rusinske obstrukcije.

Rusini so narod, ki bije za svoj obstoj in svoje pravice podoben boj proti Poljakom, kakor ga bijemo Slovenci proti Lahom in Nemcem. Vsako pravi-

ro, ki nam je zajamčena že po ustavi, moramo si šele izvojevati, prav tako tudi Rusini. Slovenci se že leta in leta bojujemo za svojo univerzo in še vedno ni upanja, da bi jo dobili, ravno tako Rusini. Nasprotni so jim Poljaki in vlada. Ta boj za pravice in posebej za univerzo jih je napotil, da so storili silno nespametno političen korak in hoteli z obstrukcijo zabraniti brambno predlogo. Ker brambno preosnovo vse smatra kot nekaj, brez česar zaostane naša moč in nismo dovolj zavarovani proti vnanjim sovražnikom, bile so vse stranke nejevoljne in razburjene radi rusinske obstrukcije.

Rusini so kmalu uvideli, da so šli predaleč in so se z veseljem oprijeli rešilne deske, ki jim jo je ponudil naučni minister Hussarek. Dobili so od vlade nekaj obljub glede na univerzo, ki so precej ugodnejše kakor prejšnje, če ne ostanejo same obljube. Vlada je namreč obljubila, da ustanovi samostojno univerzo Rusinom v šestih mesetih letih, v tem času pa stori razne priprave za univerzo. S tem so se Rusini zadovoljili in dr. Lewicky, ki je govoril ravno svoj obstrukcijski govor, je takoj odnehal. Pojasnil je, da Rusini niso hoteli preprečiti brambnega zakona, ker hočejo biti tudi nadalje zvesta avstrijska straža na vzhodu. Obstrukcija je bila le borba za pravice. Nato se je odpovedal besedi.

Ministrska kriza.

Namestnik ministrskega predsednika baron Heinold, ki je srečno našel sredstvo, da je pomiril Rusine, jim je povrh še izposloval posebno cesarjevo priznanje. S tem je bil kolikortoliko izbrisan slabi vtis, ki ga je napravila rusinska obstrukcija in Rusini so izgubljeni ugled zopet pridobili. To pa je njihove nasprotnike Poljake silno zabolelo, zlasti še, ker se je to zgodilo brez vednosti poljskega ministra Dlugosza. Baron Heinold je sicer zatrjeval Poljakom, da je cesar tudi njim hvaležen, pa to jim je bilo premalo. Najprej so se spravili nad svojega ministra Dlugosza, ko pa je ta dokazal, da je pri vsi stvari čisto nedolžen, nad Heinolda. Sklenili so soglasno, da izrazijo baronu Heinoldu svoje nezaupanje in pretrgajo z njim vse zveze. Baron Heinold, ki so mu Poljaki sploh gorki, ker ni navdušen za njihovo delo proti Rusinom in njihovo vladno v Galiciji, je razumel, da to pomeni, naj odide s svojega mesta. Šel je k svojemu šefu ministrskemu predsedniku Stürgkh in mu izjavil, da mora podati demisijo. Stürgkh pa ni hotel pustiti Heinolda samega in je izjavil, da gre tudi on. S tem je stvar prišla do vrhunca. Ministrska kriza v tem trenutku bi bila najmanj na mestu, ko gre za rešitev brambne predloge, zato pa so posamezniki in stranke, napeli vse sile, da se izognejo krizi. Čehi so brž izjavili, kakšna nevarnost bi bila sedanja kriza, isto so storili Nemci, pomirjeval razburjene Poljake pa sta prišla tudi češki namestnik Thun in knez Windischgraetz.

Poljaki so skozi dva dni skoro neprestano zborovali. Najprej v jezi, da se maščujejo, nazadnje pa, kako bi se pomirili. V naglici in nepremišljenosti so sklenili, da z baronom Heinoldom ne govore, pomislili pa niso, da z njim drži Stürgkh in da torej gresta oba in nastane velika kriza. Ko pa so videli dalekosežnost svojega koraka, so se ustrašili in sedaj premišljevali, kako bi na lep način vzeli besedo nazaj. Dobili so zadoščenja dovolj. Ministrski predsednik je potolažil užaljenega Dlugosza, predsednika poljskega kluba dr. Leo pa je pomiril Heinold sam, ki je moral v zadoščenje dolgo čakati nanj. Dlugosz je nesel cesarju demisijo in bil silno milostno sprejet in pohvaljen, tako da je ostal na svojem mestu, sprejet je bil tudi dr. Leo, ki mu je cesar rekel, da upa, da ga Poljaki na stara leta ne zapuste. Ko so bili tako po večini potolaženi in veseli, da so prišli iz zagate, v katero so sami silili, so sklenili s 37 proti 15 glasovom, da se oni nesrečni sklep, po katerem s Heinoldom ne bi občevali, razveljavi. — Tako je bila rešena v dveh dneh ta nepričakovana kriza.

Brambna predloga.

S tem, da je bila končana rusinska obstrukcija, bile so odstranjene že tudi ovire brambne predloge. Odsek je pod spretnim vodstvom našega poslanca Pogačnika hitro rešil vse paragrafe predloge in končal razna glasovanja. Nato se je začelo drugo branje predloge v zbornici, ki gre hitro od rok. Za prehod v podrobno razpravo je glasovalo 228 poslancev proti 95. Iz tega se vidi, da bo za predlogo glasovala ogromna večina zbornice, deloma ker se uvede dveletna vojaška služba, deloma z ozirom na moč monarhije. Prvi dan podrobne razprave so govorili največ socialni demokratje, ki so razkladali na dolgo in široko svoje nazore o vojaštvu in vojni.

Bistvene izpremembe vladnega načrta o brambni preosnovi v sedanjih razmerah niso mogoče. Ker pa se naši poslanci v nekaterih točkah le ne morejo skladati z načrtom, zato sta posl. Žitnik in Pišek že v odseku izrazila želje in zahteve hrvaško-slovenskega kluba v resolucijah. Glavne točke teh resolucij so želja po dvoletni službi pri vseh vrstah vojaštva, kazni za one, ki mučijo vojake, zahteva radi proste vožnje vojaških novincev in zahteva po povrnitvi stroškov občinam, ki jih imajo za evidenco vojaških obvezancev. Dalje so v resolucijah izražene želje po nekaterih olajšavah za izseljence, za podaljšanje časa za nabor, za olajšave rezervistom in zahteva, da se odpravi v armadi dvoboj.

Konec češkega kluba.

Razprava o brambni predlogi je prinesla poleg ministrske krize tudi krizo v češkem klubu. Češki klub je obstajal iz najrazličnejših strank, ki nimajo ničesar skupnega in so si bili

zato neprestano v laseh. Norčevali so se, da so zato skupaj, da se skupaj krejajo. Naravno je, da taka zmes ne more dolgo obstajati. Nekatere skupine, posebno češki radikalci, so čakali le še prilike, da izstopijo. In taka prilika se je ponudila pri glasovanju za brambno predlogo. V češkem klubu so namreč za brambno predlogo glasovali mladočehi, agrarci in katoliško-narodni Čehi, Masarykova skupina in radikalci pa so bili proti. To nesoglasje so radikalci porabili in naznanili svoj izstop iz kluba. Isto so storili potem Masarykovci. S tem, da je češki klub končan, razvil se bo na Češkem še hujši boj med radikalci in mladočehi, v državnem zboru pa bomo sedaj zopet večkrat slišali o kričavem nastopu čeških radikalcev.

HRVATSKA.

Vse kaže, da je nepremišljeni napad na Cuvaja prišel hrvaški vladi silno prav. Da bi uničili vplivne hrvaške strankarje, hočejo na vsak način dokazati, da je bila osnovana velikanska zarota, v katero da je vse zapleteno. Ta zarota naj bi uničila vse mažarske in hrvaške oblastnike z najradikalnejšimi sredstvi kakor z bombami, dinamitom itd. Vse to pa stoji pod vplivom in vodstvom Srbov iz Beograda.

Resni ljudje tega ne verjamejo, ker je kaj takega nemogoče na Hrvaškem, naravno pa je to, da hoče vlada Hrvate zaplesti v veleizdajniški proces, ki ugledu Hrvaške neizmerno lahko škoduje, četudi ni nič resnice na celi stvari. Na ta način hočejo prepričati najvišje kroge, kako nevarni da so Hrvatje in kako prav je bilo, da se je tako strogo postopalo proti njim.

Preiskave, ki se vrše po vsej Hrvaški in tudi Dalmaciji, sploh kjer je kak hrvaški študent, so menda dognale — seve kakor poroča vlada — da je obstajal neki revolucijski statut, po katerem so mladi dijaki delali za ustanovitev jugoslovanske republike. Kako malega pomena je vse to, kaže dejstvo, da ne more policija ničesar iztakniti drugod, kakor pri nedorastlih ljudeh — dijakih. — Preiskave se vrše s silno naglico in z dijaki se strašno slabo postopa. Njihovim zagovornikom se ne dovoli, da bi z njimi govorili. Državnega pravdnika, ki vodi to preiskavo, noč in dan stražijo, tako se boji za svoje življenje. Cel Zagreb je v bajonetih, kakor da bi bil očiteno punt; stvar postaja kljub svoji resni strani skoro smešna.

Komisar Cuvaj si je izbral iz hrvaških politikov in svojih zaupnikov večje število mož, ki bi mu naj pomagali pri ureditvi razmer. Izbral je skoro samo take ljudi, ki gredo za njim čez drn in strn, zato pa so seveda drugi odgovorili, da ne gredo blizu.

TRETJE POGLAVJE.

Umbopa stopi v našo službo.

Od Kapskega mesta do Durbanu prideš v štirih ali petih dneh, kakoršna je ravno ladja in vreme. Včasih je izkrcevanje v tamošnji luki zelo težavno in počasno in ladja se zamudi za štiriindvajset ur, predno pridejo tovorni čolni in odvezamejo blago. Vendar sedaj nam ni bilo treba čakati in tovrne ladje so priplule kmalu s svojimi dolgi vrstami grdo ploščatih čolnov, v katere so z velikim hruščem zmetali blago; premetavali so ga brez usmiljenja, četudi je bil v zaboji porcelan ali sukneno blago; z vsakim so enako ravnali. Videl sem, kako so pri tem razbili zaboj, v katerem so bili štirje tucati steklenic s šampanjcem, na drobne kosce, in šampanjec je šumel in se penil v umazanem čolnu po tleh. To je bilo zlobno trošenje, in ravno teh misli so bili tudi Kafri v čolnu; našli so namreč nekoliko nerazbitih steklenic, odbili na kratko vratove in pili šampanjca. Ker so pa bili te pijače nenavajeni, jim je šla hitro v glavo in začeli so se valjati po tleh in vpiti, da je bila ta dobra pijača »tagati«, to je začarana. Nagovoril sem jih z ladje ter jim povedal, da je to najbolj močan lek belih mož in da bodo umrli. V neznanskem strahu so odpluli na suho in mislim, da ne bodo več pokusili šampanjca.

Ves čas, ko smo se vozili proti Natalu, sem premišljeval o ponudbi Sergijevi. Eden ali dva dni nismo nič govorili o tej stvari. Povedal sem jima več lovskih dogodkov, ki so bile vse resnične. Nobene potrebe ni, pripovedovati laži o lovih, kajti lovcu se pripeti vse polno raznih čudnih dogodkov; vendar to le mimogrede.

Krasnega večera meseca januarja, ki je najbolj vroč mesec v južni Afriki, smo vozili ob obrežju Natala in pričakovali, da dospemo ob solnčnem zahodu v Durban. Celo pot je obrežje zelo zanimivo; povsodi so rdeči peščeni hribi in prostrane živo zelene ravnine, na katerih se semintja nahajajo kaferski

kralji (vasi), obdajajo jih trakovi belih valov, ki se zaganjajo v skalovje. In ravno preden prideš v Durban, so posebno lepi ti kraji. V hribih je voda tekom stoletij izkopala globoke struge, po katerih se svetijo reke; ob njih vidiš najlepše zelenje, grmovje, ki raste, kakor ga je Bog vsadil in razno drevje, in semintja opaziš belo hišo, ki se smeji na nemirno morje in daje celemu pozorišču nekaj domačega, vabljivega. Toda mi smo se nekoliko uračunali, in solnce je že davno zašlo, ko smo se zasedli v durbanski luki in smo čuli strel iz topa, ki je naznanjal, da je dospela angleška pošta. Bilo je prepozno misliti, da bi šli na suho, in radi tega smo se podali večerjat.

Ko smo se vrnili na krov, je že mesec nad morjem in obrežjem tako lepo sijal, da so skoro obledeli veliki in nagli bliski iz svetilnika. Od obrežja sem so prihajale sladke vonjave in v oknih hiš

Bil je popolnoma osupel in v zadregi, ko je Kafer, ki je sedel mirno in molče gledal operacijo, prosil, naj mu da drugega mesto onega...

je lesketalo na tisoče lučic. Od velike bližnje ladje se je čulo petje mornarjev, ko so dvigali sidro, da se pripravijo za odhod. Skratka, bila je krasna noč, taka noč, kakor jo morete doživeti samo v južni Afriki.

Mi vsi, to se pravi: Sergij Vojnovič, kapitan Tomič in jaz, smo se podali proti krmilu, kjer smo sedli in nekoliko časa molčali.

»No, gospod Borovski,« je začel Sergij, »ali ste kaj razmišljali o moji ponudbi?«

»Da,« se je oglasil kapitan Tomič, »kaj mislite storiti? Nadejam se, da nama bode izkazali veselje, da greste z nama notri do Salomonovih rudnikov ali kamorkoli je prišel oni gospod, ki ga poznate pod imenom Navil.«

Vstal sem in stresel tobak iz pipe, predno sem odgovoril. Nisem se še po-

polnoma odločil ter sem samo še čakal trenotka, da se odločim. In predno je goreči tobak padel v morje, je bil sklep storjen. Tako se pogosto zgodi, ako človek dolgo časa razmišlja o kaki stvari.

»Da, gospoda,« sem odvrnil in se zopet vsedel, »jaz pojdem z vama in z vajinim dovoljenjem vama povem, zakaj in pod kakimi pogoji. Najprvo o pogojih, ki jih zahtevam.

Prvič: Vi plačate vse stroške in vsa slonova kost in vse druge dragocenosti, ki jih vtegnemo dobiti, se na enake dele razdele kapitanu Tomiču in meni.

Drugič: Vi mi plačate petsto funtov šterlingov (= deset tisoč kron) za moje usluge na potu, predno odrinem; jaz pa se zavežem služiti vam vestno in zvesto, dokler se ne odločite opustiti podjetja ali dokler ne dosežemo uspehov ali nas premaga nesreča.

Tretjič: Vi napišete pravno listino, s katero se zavežete v slučaju moje smrti ali ponesrečenja plačati mojemu sinu Henriku svoto 200 funtov šterlingov (= štiri tisoč kron) na leto skozi pet let, potem si bode gotovo lahko sam služil svoj kruh. To je vse, mislim in smem reči, da tudi ni premalo, kar zahtevam.

»Prav,« je odgovoril Sergij, »jaz vse to z veseljem sprejem. Na vsak način se podam na to pot ter bi vam plačal še več kakor je to za vašo pomoč, posebno ako upoštevamo posebne vednosti, ki jih imate.«

»Jako dobro. Sedaj pa, ko sem vam povedal svoje pogoje, vam hočem povedati še svoje vzroke, zaradi katerih sem se odločil, da grem. Prvič, gospodje: poslednje dni sem vaju opazoval, in ako mi ne bodeta štela v zlo, izjavim, da mi ugajata in mislim, da pridemo do cilja. Dovolita mi dostaviti, da je to veliko, posebno ako imamo pred seboj tako dolgo pot kakor je ta.

In sedaj, kar se tiče potovanja samega, vama povem naravnost, gospod Sergij in kapitan Tomič, da najbrž ne pridemo več nazaj živi, to se pravi, ako poskusimo prekoračiti Sulimanovo gorovje. Kakšna je bila usoda starega Dona da Silvestra pred tristo leti? Kakšna je bila usoda njegovega potomca pred dvajsetimi leti? Odkritosrčno vama povem, gospoda, kakršna je bila njihova usoda, taka, mislim, bo tudi naša.

Prenehal sem, da vidim, kakšen vtis so naredile moje besede. Kapitan Tomič je gledal nekoliko zamišljeno, obraz Sergijev pa se ni spremenil. »Moramo pač poskusiti,« je dejal.

»Morebiti se bodeta čudila,« sem nadaljeval, »zakaj se jaz, ki sem boječ človek, kakor sem vama povedal, podam na tako potovanje. Zgodi se iz dveh vzrokov. Prvič nekoliko verujem na usodo in mislim, da se bo zgodilo z nami, kakor bo nanekla usoda, in ako naj grem v Sulimanovo gorovje, da umrjem, pojdem tja, da umrjem. Vsemogočni Bog brez dvoma vé, kaj je sklenil z menoj, in zaradi tega se mi ni treba mučiti s to stvarjo. Drugič, jaz sem reven človek. Skoro štirideset let

sem lovil in trgoval, vendar nisem nikdar več zaslužil, kakor toliko, kolikor sem potreboval za življenje. No, gospoda, ne vem, ali je vama znano, da žive lovci na slone povprečno štiri do pet let. Torej vidita, da sem živel skoraj skozi sedem rodov svoje vrste in mislim, da smrt itak ne more biti več daleč od mene. Ako bi se mi kaj pripetilo, ne da bi poplačal svojih dolgov, ne bi ničesar ostalo v podporo mojemu sinu, ki se pripravlja, da si bo mogel služiti svoj kruh, po tej pogodbi pa bo preskrbljen za pet let. To je nakratko moja sodba o tej stvari.»

«Gospod Borovski,» je rekel gospod Sergij, ki me je poslušal z največjo pozornostjo, »zadovoljen sem z vašimi vzroki, vsled katerih ste se odločili za podjetje, o katerem sodite, da se more samo nesrečno končati. Ali imate prav ali ne, pokažejo edino čas in dogodki. Toda, ako imate prav ali ne, jaz vam povem, da nameravam iti do konca, dobrega ali slabega. Ako nas že čaka smrt, potem je vse, kar vam imam še povedati, da bomo prej še gotovo kaj streljali, kaj ne, kapitan?»

«Da, da,» je pristavil Tomič. »Vsi trije smo vajeni nevarnosti in smo na različne načine že odločevali o usodi svojega življenja; radi tega ni dobro, ako bi se sedaj vrnili.

Sedaj pa sem za to, da odidemo doli v salon in napravimo majhno poskušnjo, samo radi sreče, veste.» In storili smo tako.

Naslednjega dne smo se podali na suho in jaz sem peljal Sergija in kapitana gori v malo koč, ki jo imenujem svoj dom. Samo tri sobe ima in kuhinjo in je zidana iz zelene opeke s streho iz železa; imam pa tudi vrt z najboljšimi lokvot-drevesi, kar jih poznam ter nekoliko mladih mango-dreves, od katerih mnogo pričakujem. Vrt mi oskrbuje moj stari lovec Jakob, čegar nogo je zlomila bivolova krava v železi Sikukuniš, tako da ne pojde nikdar več na lov. Ker v hiši ni bilo prostora za vse, sta Sergij in kapitan Tomič spala v šotoru, ki je postavljen v mojem malem logu pomarančnih dreves koncem vrta.

No, da nadaljujem — kajti ako tega ne storim, se boste naveličali moje povesti, predno še pridemo do Sulimanova gorovja, — ko sem se odločil za pot, sem začel delati potrebne priprave. Pred vsem sem dobil od Sergija ono listino, s katero se preskrbi moj fant v slučaju nesreče. Bilo je nekoliko težavno, da smo celo zadevo postavno rešili, kajti gospod Sergij je bil tukaj tujec in lastnina, katero je bilo treba obremeniti, se je nahajala preko vode; navsezadnje se nam je vendar posrečilo urediti stvar s pomočjo odvetnika, ki si je pa seveda svoje delo prav masno zaračunal. Ko sem prejel še svoj ček za petsto funtov šterlingov in na ta način zadostil svoji previdnosti, sem kupil voz in pripravo volov v Sergijevem imenu, ki so bili zelo lepi. Voz je bil dvaindvajset čevljev dolg, z železnimi osmi, zelo močan, zelo lahek in skozi

in skozi zgrajen iz najboljšega lesa. Ni bil popolnoma nov, ker je bil že dvakrat na dijamantnih poljanah, pa ravno iz tega smo lahko sklepali, da je bil les v resnici dober. Ako je kaj slabega pri vozu, se pokaže takoj na prvi poti. Bil je polpokrit voz, kakor pravimo, bil je namreč pokrit na zadnji strani, na sprednji pa je bil prostor za razne potrebščine, ki smo jih morali vzeti seboj. V zadnjem delu je bila nekaka postelja, v kateri sta mogla ležati dva človeka, nadalje stojalo za puške in mnogo drugih manjših stvari. Dalje sem kupil krasno pripravo dvajset zuluških volov, ki sem jih že eno ali dve leti želel imeti. Šestnajst volov je navadno število za pripravo, jaz sem pa za vse slučaje vzel še štiri. Ti zuluški voli so sicer majhni in lahki, komaj pol tako veliki kakor afrikanderski voli, ki jih navadno rabijo za prevažanje; vendar pa imajo to prednost, da lahko žive tam, kjer bi

Umbopa je ubogal in pri tem mu je zdrknil z ramen njegov vojaški plašč, ki ga je nosil tako, da je stal sedaj skoraj na pol gol pred nami.

afrikanderski stradali in da zamorejo z lahkim tovorom narediti pet milj več, ker so hitrejši in jih tudi noge ne začno tako hitro boleti. In kar je še več, ti voli so prehodili že celo južno Afriko in so postali nekako utrjeni proti takozvani rdeči vodi, ki tako pogosto uniči cele priprave volov. Kar se tiče boleznih na pljučih, ki je zelo pogosta v tej deželi, so bili vsi cepljeni proti njej. To se zgodi na ta način, da se naredi v volov rep mala vreza, ki se potem zaveže z delcem bolnih pljuč živali, ki je poginila na tej bolezni. Posledica tega je, da začne vol bolehati in dobi bolezen v bolj mili obliki, ki povzroči, da živali odpade rep, navadno en čevlj od koranine, in tako postane vol zavarovan proti nadaljnim napadom. Zdi se, da je okrutno oropati žival repa, posebno v deželi, kjer je toliko muh; vendar sem

jaz mnenja, da je bolje žrtvovati rep in obdržati vola, kakor pa izgubiti oboje, rep in vola.

Za tem je sledilo vprašanje glede življenja in zdravila, katerega se je bilo treba lotiti z največjo skrbnostjo; kajti gledati smo morali tudi na to, da ne preobložimo voza in vendar vzamemo seboj vse, kar je bilo neobhodno potrebno. Na srečo se je pokazalo, da je bil kapitan Tomič nekoliko zdravnika, ker je nekoč v svojih mladih letih obiskoval zdravniški in ranocelniški tečaj. Seboj je imel lepo popotno lekarno v majhni skrinjici in celo vrsto zdravniškega orodja. Ko smo bili v Durbanu, je odrezal nekemu Kafru bolni palec na nogi tako spretno, da je bilo veselje videti. Bil je pa popolnoma osupnjen in v zadregi, ko je Kafer, ki je sedel mirno in molče gledal operacijo, prosil, naj mu da drugega mesto onega, rekoč, da bi mu »bel prst« za silo tudi pomagal. Tako daleč pa Tomičeva umetnost vendar ni segala.

Ko so bile te zadeve dovoljno rešene, sta preostajali še dve važni točki, namreč glede orožja in služabnikov. Kar se tiče orožja, ki ga je gospod Sergij prinesel seboj iz Evrope, ter onega, ki sem ga imel jaz, bo najbolje, da prepišem iz svojega zapisnika, ki smo ga takrat napravili, za kaj smo se odločili:

»Tri težke puške za slone, dvocevke, vsaka kakih petnajst funtov težka, s potrebno množino črnega smodnika.« Dve izmed teh sta bili od neke dobro znane londonske tvrdke, najboljšega dela; ne vem pa, katerega izvora je bila moja, ki ni bila tako lepo izdelana. Rabil sem jo že na mnogo lovih in ustrelil z njo mnogo slonov, in vedno se je izkazala kot izvrstna puška, na katero se morem vedno zanesti.

»Tri repetirke, dvocevke, krasno orožje, čudovito za srednje veliko divjačino, kakor antilope; kroglice so bile polotle.«

»Ena dvocevka za streljanje divjačine.«

»Trije revolverji s težkimi naboji.«

To je bilo naše orožje, in ker je bila vsaka vrsta istega dela in kalibra, je bilo mogoče naboje zamenjavati, kar je bilo zelo važno za nas. Nočem se zagovarjati, ker sem vse to tako nadrobno navedel, vendar vsak izkušen lovec ve, kolikega pomena je primerna zaloga pušk in streljiva za uspehe na potu.

Sedaj pa o ljudeh, ki naj bi šli z nami. Po mnogem posvetovanju smo se odločili, da jih vzamemo seboj pet, namreč voznika, vodnika in tri služabnike.

Kot voznika in vodnika sem brez težav dobil dva Zula z imenom Goza in Tom; s služabniki pa je šlo težje. Treba je bilo, da so bili popolnoma zanesljivi in pogumni možje. Navsezadnje sem dobil dva, nekega Hotentota z imenom Vent in nekega majhnega Zula z imenom Kiva, ki je imel to prednost, da je dobro govoril angleščino. Venta sem poznal že poprej, bil je eden najboljših strelcev divjačine, kar sem jih kedaj videl. Zdel se je nevtrudljiv, jih

Zastonj pa sem iskal še tretjega, ki bi bil pripraven za moje namene, in radi tega smo se odločili odriniti dalje brez tretjega, zanašajoč se na srečo, da morebiti najdemo na poti po deželi pripravnega človeka. Toda na predvečer onega dne, ko smo se odločili za odhod, mi je Zulu Kiva sporočil, da me čaka zunaj nek mož, ki bi rad z menoj govoril. Takoj po večerji sem mu naročil, naj ga pripelje notri. V trenutku je vstopil visok možak prijetne zunanjosti, kakih 30 let star in za Zulu zelo svitle barve, dvignil svojo težko palico, se vsedel v kot s prekrizanimi nogami in molče sedel. Nekoliko časa se nisem zmenil zanj, kajti ako bi začel takoj pogovor, bi me imel Zulu za navadnega človeka in moj ugled bi takoj splaval po vodi. Vendar sem pa opazil, da je nosil na svoji glavi črn obroč, narejen iz neke vrste gumija, poliranega z mastjo in vdelanega z lasmi, kakor ga navadno nosijo Zuli, kadar so dosegli gotovo starost ali dostojanstvo. Začudil sem se tudi, ker mi je bil ta obraz tako znan.

»No«, sem spregovoril, »kako ti je ime?«

»Umbopa«, je odgovoril s počasnim in globokim glasom.

»Tvoj obraz sem že videl.«

»Da; Inkusi (poglarar) je videl moj obraz pri Majhni roki dan pred bitko.«

Sedaj sem se spomnil. Bil sem eden vojakov Lorda Helmsforda v oni nesrečni vojski z Zulu, in jaz sem bil tako srečen, da sem zapustil z več voznimi tabori en dan pred bitko. Ko sem čakal, da vprežejo vole, sem se razgovarjal s tem možem, ki je imel neko malo poveljstvo nad domačimi pomožnimi četami, in on mi je dejal, da dvoja o varnosti tabora. Takrat sem mu

rekel, naj drži jezik za zobmi ter pušti take stvari modrejšim glavam; pozneje sem se pa spomnil njegovih besedi.

»Spominjam se«, sem rekel; »česa želiš?«

»Tole je, Makumazan (to je moje kufersko ime in pomeni človeka, ki ponoči čuje, ali podomače, ki ima svoje oči odprte). Čujem, da si namenjen z belimi glavarji od onstran vode na dolgo pot daleč proti severu. Ali je to resnica?«

»Tako je.«

»Čujem, da si namenjen do reke Lukanga, ki je mesec dni hoda onstran dežele Manika. Ali je res tako, Makumazan?«

»Čemu me vprašuješ, kam smo namenjeni? Kaj to tebi mar?«, sem odgovoril, kajti cilj našega potovanja smo skrbno skrivali.

»Radi tega, o beli možje, ker bi šel rad z vami, ako v resnici potujete tako daleč.«

Bilo je nekaj dostojanstvenega v njegovem govorjenju in posebno v rabi besedi »o beli možje«, mesto »o Inkusi«, kar me je osupnilo.

»Nekoliko si se spozabil«, sem odgovoril. Tvoje besede so nepremišljene. Tako se ne govori. Kako ti je ime, kje je tvoj kral (koča)? Povej nam, da bomo vedeli, s kom imamo opraviti?«

»Moje ime je Umbopa. Spadam k zuluškemu ljudstvu, akoravno nisem eden izmed njih. Dom mojega rodu leži daleč proti severu, ostal je tam zadaj, ko so prišli Zuli »pred tisoč leti« doli, dolgo predno je vladal Haka v deželi Zulov. Jaz nimam krala (hiše). Potujem že mnogo let. Prišel sem kot otrok od severa v deželo Zulov. Služil sem nekaj časa v njihovi vojski. Odšel sem

iz dežele Zulov in prišel v Natal, ker sem hotel videti šege in običaje belih mož. Sedaj imam dovolj vsega tega ter bi šel rad zopet proti severu. Tukaj ni kraj zame. Ne želim denarja, vendar sem hraber in pogumen človek in vreden svoje postelje in hrane. Govoril sem.«

Bil sem nekoliko osupnjen radi tega moža in njegovega govorjenja. Iz njegovih besedi sem spoznal, da je vohar govoril resnico, vendar je bil nekoliko različen od navadnih Zulov, in jaz nisem zaupal njegovi ponudbi, da gre z nami brez plače. Ker sam nisem vedel kaj storiti, sem prestavil njegove besede Sergiju in Tomiču ter ju vprašal, kaj mislita. Sergij je rekel, naj mu velim, da vstane. Umbopa je vbogal in pri tem mu je zdrknil z ramen njegov vojaški plašč, ki ga je nosil tako, da je stal sedaj skoraj napol gol pred nami, s širokim pasom okrog srede života in ovratnico iz levjih krempljev. Bil je krasne postave; nikdar nisem videl lepšega domačina. Meril je kakih šest čevljev tri palce, bil razmeroma širok in zelo postaven. Pri tej svetlobi njegova koža skoraj ni bila črna, razun semtertja, kjer so globoke brazgotine kazale stare rane od lučalne sulice. Sergij je stopil k njemu in pogledal v njegov ponosni obraz.

»Lep par sta, ali ne?«, je pripomnil Tomič, »obadva sta enako velika.«

»Ugajate mi, gospod Umbopa, in vzamem vas seboj kot služabnika«, je dejal Sergij angieški.

Umbopa ga je očitno razumel, kajti odgovoril je v zuluškem narečju: »Dobro«, in potem ko se je ozrl na veliko postavo in širokost prsi belega moža, je pristavil: »midva sva moža, ti in jaz.« (Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

»Domoljubova« 25letnica. Novi naročniki v smislu našega zadnjega oklica se že prav pridno oglašajo. Nekateri pridni nabiravci so nam poslali že kar po več naročnikov z naročnino vred. Upamo, da jim bo sledilo tekom prihodnjih tednov še mnogo takih zvestih sctrudnikov na delu za razširjenje našega lista. To bodo storili temraje, ker jih čaka, ako bodo posebno pridni in srečni, tudi lepo presenečenje. V jubilejni številki bomo namreč razpisali dvoje lepih nagrad. Zrebanja za ti dve nagradi se bodo lahko udeležili vsi naši somišljeniki, ki nam pridobijo najmanj enega novega naročnika-plačnika. Kakor povsod drugod, velja seve tudi tu pravilo: Čim boljše delo, tem lepše plačilo! Zato kličemo vnovič vsem našim agitatorjem: Le krepko na delo!

Vsem našim dopisnikom! Ker bomo z izdajo slavnostne številke imeli veliko več opravila, zato nam ne bo mogoče po prazniku sv. Petra in Pavla sprejeti nobenega dopisa več za jubilejno številko. Priobčiti nam bo mogoče samo to, kar bomo imeli do 29. junija v rokah. To na znanje vsem, da se ne bo brez potrebe pisalo in pošiljalo!

V mašnike bodo posvečeni za goriško nadškofijo dne 26. julija slovenski bogoslovci gg. Evgen in Ivan Bregant iz Ločnika ter Franjo Črnič iz Sv. Križa, za tržaško škofijo pa Fran Žužek od Sv. Gregorja na Dolenskem.

Ti pa znajol! Iz več krajev smo že prejeli poročila, kako se naši naročniki veselijo »Domoljubovega« jubileja in kako pridno nabirajo novih naročnikov.

V neki fari so dekleta, iz vsake vasi po ena, skupaj stopile in se dogovorile, da ne odnehajo prej, dokler ne bo v fari še enkrat toliko naročnikov na »Domoljuba«. V neki drugi fari so isto storili fantje. Tako je treba! Posnemajte jih!

Za župnega upravitelja izpraznjene vrhniške župnije je imenovan tamonjšni kaplan Frančišek Vovko.

Zdravje vlč. g. Andreja Štreklja. Poroča se, da se je vlč. g. Andreju Štreklju, vikarju na Pečinah, ki je bil nevarno bolan, zdravje obrnilo veliko na bolje.

Praznik sv. Janeza Krstnika smo letos prvič praznovali v nedeljo, dne 23. junija. Po odloku rimske stolice o praznikih, se bo spomin sv. Janeza K. obhajal ne več vsako leto 24. junija, ampak vselej v nedeljo pred praznikom svetega Petra in

pavla. V Italiji in po nekaterih drugih deželah je bil namreč sveti Janez zapovedan praznik; in da se število teh praznikov nekoliko omeji — ker je isti teden sv. Peter in zdaj čas velikega dela (košnja) — zato je ta praznik premeščen na nedeljo. In zaradi enotnosti velja to tudi za naše kraje, kjer ta dan ni bil zapovedan praznik.

Cesar za pogorelce v Šenčurju. Cesar je daroval za pogorelce v Šenčurju pri Kranju 3000 K.

Vrhnika. Vrhniki se najviljudneje naprošajo, da dne 30. junija v pozdrav Orlom in gostom razobesijo svoje zastave, da tako pokažejo, da jim je pri srcu naša zavedna mladina in njeno delo.

29. t. m. vsi na vrt Rokodelskega doma v Ljubljani! Kat. društvo rokod. pomočnikov priredi na praznik sv. Petra in Pavla, dne 29. junija, ob pol peti uri popoldne na vrtu Rokodelskega doma vrtno veselico. Pri veselici nastopi društveni pevski zbor, slovita koncertna kapela Rokodelskega doma in priljubljeni pevci kupletov. Vrtne veselice prejšnjih let so bile prav dobro obiskane; tudi za letošnjo prireditev se kaže veliko zanimanje in je pričakovati prav izborne udeležbe.

Popoldanski božjepotni izlet ima v nedeljo, dne 30. junija moška in mladeniška Mar. družba v Križankih na Zalostno goro pri Preserju. Odhod z vlakom ob 1. uri pop. ob vsakem vremenu. Somišljeniki, pridružite se!

Jožef Ogrič †. Dne 19. junija dopoldne ob pol 11. uri je umrl v ljubljanski bolnišnici naš zvesti somišljenik, delavec ljubljanske tobačne tvornice, tovariš Jožef Ogrič v starosti 65 let. Rajnik je bil izpočetka član naše slovenske krščanske socialne delavske organizacije. Delavstvo mu je zaupalo in je imelo rado sivolasega starčka, ki je z mladeniško živahnostjo se udeleževal do zadnjega našega gibanja. Pogreba dne 20. t. m. so se udeležile vse ljubljanske naše organizacije z zastavami. Počivaj v miru, blaga duša!

Toča je pobila v noči od ponedeljka na torek po spodnje- in zgornješišenskem polju. Nekateri pridelki so docela uničeni.

Pogreša se Franc Novak, posestnika sin iz Jame h. št. 32 pri Kranju. Po veliki noči je šel od doma, a se do sedaj ne ve, kje je. Ako bi bilo komu kaj znano, se prosí, naj sporoči na županištvu Mavčice, pošta Stražišče pri Kranju.

Slovensko osrednje čebelarsko društvo v Ljubljani naznanja na mnogostranska vprašanja, da ima letos kmetijska družba na razpolago večjo množino črne ajde.

Šišensko prosvetno društvo priredi svojim članom in znancem na praznik, dne 29. junija 1912 društveni izlet: Zalog—Dev. M. Polje, Veyče in Studenec. Spored: 1. Zbirališče točno ob 7. uri zjutraj pred južnim kolodvorom. Ker ne bomo imeli skupne svete maše, se opozarja udeležnike, da se svete maše že preje udeležbe. — 2. Odhod z vla-

kom v Zalog. — 3. Ogled popirnice v Vevčah. — 4. Skupno kosilo v D. M. v Polju pri županu g. Dimniku, kjer bo svirala Orlovska godba. — 5. Ogled deželne blaznice na Studencu itd. — Opomba: Kdor se udeleži izleta, se mora zgledati zadnji čas do 27. t. m. zvečer pri društvenem blagajniku L. Puharju, Sp. Šiška, Vodnikova cesta št. 88, I. nadstropje ter založiti 1 K 20 v za osebo, v čemer je zapopadeno kosilo in vožnja tja ter dobi vsakdo tudi posebno izkaznico, katero blagovoli obdržati do kosila v D. M. v Polju. Otroci pod 14. let so izključeni. Kdor se izleta ne udeleži, zapade založeno vplačilo. V slučaju slabega vremena se izlet vrši v nedeljo, dne 30. t. m. — K najštevilnejši udeležbi vabi odbor.

Zadružna vest. Dne 15. t. m. se je poslovil iz Celovca g. I. Schöff, revizor Zadružne zveze v Ljubljani, ki si je tekom svojega bivanja med koroškimi Slovenci pridobil s svojim delom na združnem polju simpatije vseh zadružnikov. Prestavljen je v Dalmacijo.

Klanec pri Brezjah. Ministrstvo za javna dela je odredilo, da se izdela načrt za preložitve varnega klanca pod Brezjami na državni cesti. Po tem načrtu se bo izdelal načrt za bodočo dež. cesto Brezje—Leše—Tržič.

Pogreša se od 18. t. m. zjutraj nekoliko slaboumni 25letni Franc Čepelnik iz Guncelj pri Št. Vidu nad Ljubljano. Fant je bosonog, je imel havelok in črn slamnik. Odšel je baje proti Ljubljani.

Dve nesreči v Tržiču. Nevarno se je opekla dveletna Ivanka Alič, hčerka tovarniškega delavca. Medtem ko je žena nesla možu kosilo, je moral zažgati 4leten deček, ki je ostal v sobi. — Dne 20. junija popoldne se je obesil v svojem stanovanju črevljar Gašper Pleš na kljuko pri vratih. Dobili so ga mrtvega. Razdrapanje družinske razmere in alkohol sta ga spravila v večnost.

Roparja. Zidarski mojster Franc Fink iz Kandije se je minuli petek pčnoči vračal čez Gorjance v Radovico. Na vrhu Gorjancev pa mu skočita iz goste smrečine dva človeka nasproti, ga zgrabita in vržeta na tla. Raztrgala sta mu srajco, telovnik in suknjič. Denarja pa nista nič dobila; iz mučnega položaja je rešil Finka neki voznik.

Toča. V dneh 20. in 21. t. m. je pobila toča po raznih krajih Gorenjske. V četrtek popoldne, dne 20. t. m. se je med 2. in 3. uro vsula huda toča na polje okoli Vogelj pri Šenčurju. Škode je veliko napravila, mnogi ne bodo mogli niti žeti, ampak bodo morali žito pokositi. — Isti dan popoldne je toča poškodovala tudi polja v vaseh Preska, Medvode, Zlebe. Fižol in solata sta uničena. Krompir in žito sta po močno poškodovana. — Tudi iz raznih krajev selške in poljanske doline se poroča o toči, kakor tudi iz obližja Svetega Jošta, vendar pa je le tupatam povzročila večjo škodo. Pač pa je žitom, posebno rži, mnogo škodoval veliki vihar.

Umrli Slovence v Ameriki. V Clevelandu so umrli v zadnjem mesecu 33-

letni Matevž Pečjak, 50letna Katarina Mužič iz Kozane na Primorskem, in Anton Lakner. V Pittsburgu 40letna soproga Antona Kirina, v Jolietu 70letna Katarina Klemenc. Vlak je povozil v East Palestine vpricho žene in malega otročiča Jos. Hafnerja, v Midwayu pa 33letnega J. Janežiča iz prečenske fare na Dolenjskem. V Milwaukee je umrl G. Kunc, dalje 23letni Jan. Dalej, Antonija Bevc in Frank Černešek, razun prvega vsi s Štajerskega. Černešku so pri nemem pretepu nevarno ranili glavo. — Zastrupil se je s karbolno kislino v Burdine Fr. Ferlan.

Zahvala. Podpisani se srčno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so imeli sočutje v boleznih naše nepozabljive hčerke Micike, katere je v 21. letu svoje starosti v torek 18. t. m. mirno v Gospodu zaspala. Posebno se zahvaljujemo preč. gg. duhovnikom, osobito še g. župniku Frančišku Pešec, ki so jo večkrat v boleznih obiskali in jej prinesli sveto popotnico, da je vsa potolažena se preselila v sveta nebesa. Zahvaljujemo se tudi vsem članicam Marijine družbe in bratom Orlom, ki so jo spremili na zadnji poti k večnemu počitku. Vsem ključemo: Bog plačaj! V Znojilih pri Krki, dne 18. junija 1912. Špančeva rodbina.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(lik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Iz Dravelj. Strašen zločin se je zgodil v soboto, dne 15. junija, na dan sv. Vida. Posestnikov 26 let stari sin Martin Sirnik je šel z očetom Francetom Sirnikom k Malnarju, kjer je omožena njegova hči, da bi bila svaku nekaj na podu pomagala. Ko sta začela delati okrog četrta na osmo uro zjutraj in sta bila sama na podu, je oče Martina nekaj posvaril, nakar je mahnil sin očetu z vilami po glavi, da je oče takoj padel v nezavest. Kakor pravijo, je tolkel sin očeta še mrtvega tako, da je zlomil ročaj pri vilah. Strašna novica je takoj pretresla vse vaščane, to pa

tem bolj zato, ker je tak uboj v par letih že drugi slučaj v Dravljah. Ubijalec je bil, odkar se je liberalizem z brutalno silo vrgel na Dravlje, skrajno izpriden fant, kar pa ni čuda, udeleževal se je prav pridno vseh njihovih prireditev, volil je vedno z liberalci, za spoved se ni menil, ravno tako ne za sveto mašo in molitev. Tu se pač jasno vidi, kam zaide človek, ako drvi naprej v slepi strasti pogubnega liberalizma. Orožniki so ga takoj prijeli in odpeljali v ljubljanske zapore. — Kat. slovensko izobraževalno društvo ima na praznik sv. Petra in Pavla ob 4. uri popoldne svoj občni zbor v novi dvorani, na kar že danes opozarjamo, zlasti može in mladeniče. — Električen obrat je upeljala tukajšnja mizarska zadruga. Električen tok dobiva iz Česnjove elektrarne na Brodu. — Kosilni stroj zistem Kornick deluje zelo dobro, to pa zato, ker je nekoliko močnejši nego drugi stroji te vrste. — Nova dvorana se nahaja tik cerkve za Mihelnovo hišo, ki je že docela dodelana in bo v kratkem otvorena. Dvorana bo služila vsem našim društvom za poučna predavanja in gledališke predstave. V njo se tudi preseli »Ljudska knjižnica«, ki ima že lepo število knjig na razpolago. Može, mladeniči, žene in dekleta, pristopajmo k izobraževalnemu društvu, ker bomo imeli v njem dovolj poštene zabave in potrebne kat. izobrazbe. — Nesrečen kozolec. V četrtek, 20. junija je treščilo v kozolec Janeza Komana. Pod kozolcem sta bila gospodar in njegov nečak Miha Štrukelj. Ko pa ni jenjal dež, sta se podala domov. Ko prideta nekaj korakov proč, je treščilo ravno v kozolec. Ko bi ostala na mestu, Bog ve, kaj bi bilo z njima. Pogorelo je pet oken kozolca z pliščem vred. Nekako pred šestimi leti je strela ubila pod istim kozolcem sina Antona in dva konja.

g Kranj. Gnojilo za ajdo; rud. superfosfat bode skupno naročila v celih vagonih »Kmečka zveza za Kranj in okolice«. Prosi se člane zveze, naj si ga takoj naročijo pri zvezi, da ga do setve prejmemo. Cena 7 kron za 100 kg.

g Cerklje pri Kranju. Dne 7. julija se bode slovesno blagoslovil novozidani Ljudski Dom. Novi Ljudski Dom je ponosna stavba, postavljena na južni strani župnišča ob okrajni cesti. Pročelje je dolgo 33 metrov. Pravokotno se odcepi zidava velike dvorane. Prostor za občinstvo je dolg 18 m, poleg je pet metrov globok oder in še dve sobi za garderobo, ena nad drugo. Široka je dvorana osem metrov. Ima zadaj štiri metre široko galerijo in še na desni strani stransko galerijo. Kulise za oder je naredila tvrdka Hammann iz Düsseldorfa, konstrukcijo pa je napravil g. Jožef Čeh, mizarski mojster v Kamniku, ki ga za taka dela posebno priporočamo. V pritličju Ljudskega Doma so obširni prostori za mlekarino in stroje ter stanovanje za mlekarja. Spodaj so pa tri velike zračne kleti iz betona. V prvem nadstropju je velika soba za Marijino družbo, dalje soba za hranilnico in po-

sojilnico in še posebna soba za izobraževalno društvo. Na vzhodni strani je pa lepo stanovanje s tremi sobami in kuhinjo ter krasno solčno verando. Vsa stavba je solidno zidana in tudi zunanje lice je lepo. Prijatelji in znanci: vpoštevajte trud onih mož, ki so postavili za ljudsko izobrazbo Ljudski Dom in prihitite v obilnem številu na slavnostno otvoritev dne 7. julija 1912.

g Spored slavnosti otvoritve Ljudskega Doma v Cerkljah pri Kranju dne 7. julija 1912. Ob 9. uri sprejem društev na »Bendovem travniku« in potem slavnostni sprevod v župno cerkev. Ob 10. uri sv. maša in cerkveni govor. Po sv. maši blagoslovljenje Doma in nagovor. Kosilo. Ob 3. uri litanije. Po litanijah slavnostni govor. Velika ljudska veselica na vrtu zraven Ljudskega Doma. Srečolov. Turška kavarna itd. Pri slavnosti sodeluje celotna sl. domžalska godba, domači in drugi pevski zbori. Vstop k popoldanski veselici 20 vin. Orli v kroju vstopnine prosti. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. V slučaju slabega vremena bode veselica v obširnih prostorih Ljudskega Doma. Društva naj se udeležijo z zastavami. — K obilni udeležbi vabi odbor.

g Živinorejska zadruga na Homecu je kupila lepo posestvo v Šmarci. Veliki travnik porabi za pašnik, že sedaj se pase 43 glav mlade plemenske živine. Vsi prostori so že namenjeni za gotove svrhe. Toda vse stvari, ki se ne rabijo, se bodo prodale na dražbi v ponedeljek, dne 8. julija t. l. Dražba se prične ob 8. uri zjutraj. Prodajala se bodo razna orodja, kakor: ključavničarska, kovaška, razni stroji, dva kozolca, cirkularji, žagarske potrebščine, več parcel travnika, gozd in tudi na travniku več lesa, ki se bo razdelil v male parcele, da bodo mogli tudi revnejši kupiti. Vabite se vsi od blizu in daleč, da se dražbe udeležite.

g Vabilo na I. občni zbor »Živinorejske zadruge v Kamniku«, reg. zadr. z om. por., ki se vrši v nedeljo, dne 7. julija 1912 ob 4. uri popoldne v šolskih prostorih v Tunjicah s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju načelstva in predložitev računov za leto 1911 v presojo in odobritev. 2. Dopolnilna volitev načelstva. 3. Volitev nadzorstva. 4. Slučajnosti. — Načelstvo.

g Tržiške novice. Novega okrožnega zdravnika smo dobili v osebi g. dr. Augusta Mayer. Novi g. zdravnik stanuje na trgu v hiši gospe vdove Ahačič. — Trije žalostni dogodki so se dogodili v kratkem času. Povzročil jih je nesrečni alkohol. Na vrtu g. Klofutarija se je ubil črevljarski šter, v Savo je skočil pri Besnici tržiški rojak, strasten žganjčevnik Rajko Pogačnik, obesil se je nadalje Gašper Pleš, tudi ljubitelj alkohola. Lansko leto je zahtevalo žganje zapored tri žrtve, letos tudi že tri, ne oziraje se na število tistih, katere vsled alkohola pridobljena jetika spravlja v prežgodnji grob. — Nevarno se je obžgala dveletna Ivanka Alič, hčerka tovarniškega delavca. Ogenj je zakuril najbrže njen 4letni bratec v sobi. Ne-

varno opečeno so odpeljali v ljubljansko bolnišnico. — Za evharističen shod na Dunaju se je priglasilo devet oseb. — Posredovanju našega zaslužnega državnega poslanca Pogačnika se je posrečilo izposlovati, da se na tržiški železnici zopet sprejema ob sredah in sobotah pri jutranjem vlaku blago kot prtljaga. S tem je zelo ustrezno našim izdelovalcem črevljev. G. poslanec naša zahvala!

g Boh. Srednja vas. Bobnenje ob eksploziji vojaškega skladišča v Wollersdorfu se je tudi pri nas razločno slišalo. Ljudje na polju so mislili, da kje vojaki streljajo. — Pred avtomobili tudi pri nas nismo varni, da si je voznja ž njimi po zgornji dolini in ob jezeru prepovedana, ker je cesta ponekod — zlasti skozi vasi tako ozka, da se niti dva voza ne moreta ogniti. Naj bi napravilo županstvo tozadevne napise na primernih krajih! Dobro jo je pogodil nekdo, ki je dejal, da bi bili avtomobili že davno prepovedani, ako bi se kmetje ž njimi vozili! — Zdi se nam skrajni čas, da izpregovorimo resno besedo o neki zadevi. Neomejena prostost namreč vlada pri nas glede policijske ure in plesa po gostilnah. To je pri nas — bodimo odkriti — tudi poglavitna ovira vsega napredka, zlasti izobraževalnega dela in društvenega življenja. Mladina se zavaja tako že od mladega na nepačna pota in je za vsako pametno delo izgubljena. Zastoj jih vabiš in kličeš v naša društva! Vsakega poštenega človeka mora boleti srce, ako to opazuje. Zato polagamo našemu županstvu in občinskemu odboru, ki je izvoljen na občinskemu odboru, ki je izvoljen na načelni katoliške S. L. S., kar najtopleje na srce, naj vendar že enkrat z vso odločnostjo poseže v te neznosne razmere in napravi red. — Svojo pozornost naj posveti tudi raznim »šnopsarijam« po planinah, ki se že nekaj let brez vsakih ovir kaj bujno razvijajo. — »Domoljub« se bo odslej s temi zadevami brez ozira, če je komu všeč ali ne, prav marljivo pečal, da vzdrami tiste, ki ne vidijo in ne slišijo.

Dolenjske novice

d Iz Št. Jerneja. Na korajžo kličejo — naši liberalci. Ustanavljajo neko liberalno sokolsko društvo. Da bo krok in pijančevanje glavni namen tega društva, to je jasno vsakemu, kdor ve, da bo glavno zbirališče teh »tičova« pri Reclju. Pa nikakor jim ne maramo dlati krivice. Še nek drug namen si je postavilo to društvo. V »Slov. Nar.« št. 129, str. 5., kjer z veseljem naznanjajo svetu za Št. Jernej »presrečno« novico, stoji črno na belem to-le: »Upajmo, da bo v doglednem času razprostrl svoje peroti Sokol, ki bo pričal, da se je šentjernejska dolina vzbudila in napovedala boj črni izdajalski druhalici.« In spodaj slede kot člani pripravljalne-

ga odbora: Maks Vale, Volovec, učitelj Gantar, poštar Tomažič, gostiln. Recelj in Reitz. Ti morajo torej zaenkrat napovedujejo boj »črni izdajalski druhali«. Da je pod temi besedami razumeti duhovnike, je jasno kakor beli dan. No, mi se nič ne čudimo, da se na primer kak Gantar pripravlja na boj na »farje«, saj ima za to dovolj časa. Ravno tako ni nič čudnega, da se podaja v junaški boj poštar Tomažič, saj prav posebne ljubezni do duhovnikov in Cerkve še ni nikoli kazal. Bolj čudno se nam pa zdi, da sta podpisana pri teh »bojevniki« tudi dva trgovca. Mi nečemo nikomur krivice delati. Mi ne vemo, morda sta bila izvoljena v odbor brez njune privolitve, mi tega ne vemo. Samo to vemo, če sta ona premišljeno storila ta korak, potem ne bosta imela opraviiti samo s »črno izdajalsko druhaljo«, ampak še s kom drugim, kajti naše ljudstvo si ne pusti tako zasramovati svojih duhovnikov.

d **Iz Žužemberka.** Tukajšnja hranilnica in posojilnica bo imela prihodnjo nedeljo, 30. t. m., občni zbor. Ob tej priliki priredi tudi poučno predavanje o kmetijstvu, kakor ga je oskrbela lanske leto. Letos pride predavati č. g. Tomaž Rožnik, župnik iz Dobrnič, čegar predavanja so povsod nenavadno mnogobrojno obiskana, ker ljudi vleče njegova domača, pa zanimiva in šaljiva beseda. Zato je tudi pri nas želeti prav obilne udeležbe. — Nevarno je obolet nadučitelj Štipko Jelenec na Dvoru. Ba je se mu suši grlo in se je podal v bolnišnico, kjer mu pa dajo le malo upanja. Vodstvo šole je začasno prevzela gđc. M. Jugovic iz Žužemberka. Ob tej priliki bodi omenjeno, da onega v zadnjem »Domoljubu« omenjenega neizmerno surovega dopisa o »lepem božjem namestniku« ni poslal Štipko v »Narod«, temveč znani trški junak barabskih manir, ki se je že pri zadnjih volitvah ovekovečil s podobno oliko. To bodi resnici na ljubo povedano, ker nočemo nikomur delati krivice, najmanj pa nasprotniku, ki je itak tako bridko zadet. Od »olikane« »Narodovega« dopisnika pa sedaj s strahom in trepetom pričakujemo, kedaj začne metati svoje obljubljene bombe o »farovski pijanosti«. Začel bo seveda z našim preč. g. kanonikom, ki ga tako olikano imenuje »dekan Miha«, in pri njem bo imel njegov talent za laži posebno hvaležno polje, ker je znano, da bo kmalu 70 let, kar g. kanonik ne pokuša nobene alkoholne pijače. A drugo vprašanje pa je, komu bodo ob takih »finih« dopisih stale »potne srage na čelu«. To se bo kmalu pokazalo.

d **Iz Št. Janža.** Pred kratkim se je osnovala pogodba za zgradbo neke na novo iznajdene proge. Veliko podpisov se je nabralo le pri liberalnih pastirskih — in poslalo Prečvzišenemu v pogled, misleč, da g. župnik dobe plavo polo. Najumetnejšega dela so se dobro poprijeli: Brški »luftknezer Pepe«, ki bo pot zmeril, kovač »Jožek« s svojim zrakoplovom — in mesar Ainžek, ki pridno »teleta« — lovita. K otvoritvi te

proge so na nikol-ov dan vsi tisti posestniki vabljeni, ki so s kmetijskimi opravki preobloženi, ker zadnje postaje še liberalci niso določili, odkod se gospod župnik odpeljejo v novo faro. Ainžeku pa častitamo, da se je v tako družbo podal, katere bi se vsak pošten mož — sramoval, pa ni čuda, saj je bil najstrastnejši liberalni agitator za šent-rupertske volitve. Častitamo šent-rupertčanom na takem agitatorju! Bog zna, če je s tem zadovoljna Frelihova Mici?

d **Kal pri Št. Janžu.** Dne 16. t. m. je bilo pri podružnici na Kalu žegnanje. Udeležba iste slovesnosti še ni bila nobenkrat v tako ogromnem številu. Ta cerkvena je bila zelo v slabem stanju, a je sedaj izvrstno olepšana. Zlasti delo slikarja Jakopa je hvale vredno. Za to uslugo se ima kalska soseska zahvaliti v prvi vrsti g. župniku L. Bajcu in za marljivo sopodpiranje tega dela pa vrlima ključarjema Luku Fink iz Kala in Francu Zupan iz Kladja.

d **Št. Janž.** Naši sokolčki zbirajo zadnje onemogle moči in jih uporabljajo napram »Orlom«. Dne 16. t. m. so napadli dva Orla kar s kolom, ko sta se vračala zvečer mirno domov. Pri taki priliki naj zažene starosta »Sokola«, Anže, svoj »avtomobil« in seboj vzame Breškega »kondukterja«, da presodita, »koliko olike sta naučila« svoje »kavelne«. — Johanov »ata« bi tudi morali vedeti, kod letajo ptiči, ki so sfrčali iz njegovih gnezd; pa se ne brigajo za to, ampak rajši igrayo na kontra bas, ki je polovico zanj špendiral nek Orel. Saj se še spominjate svoje močnatosti — kaj ne, očka!?

d **Št. Rupert.** Kakor bi solnce otemnelo, taka tema se je naredila pretekli četrtek popoldan. Sledil je strašen vihar in nalič s točo. Vihar je trajal tri četrt ure. Toča je popolnoma pobila po Slevcu, Vihru, Češnjevcu; manj po Homu in Hrastnem. Trta in stra je tod uničena. Tudi drugod se pozna precejšnja škoda. Ubogi ljudje, ki so prizadeti! Spomladi mraz, zdaj toča, denarja ni in zraven ta draginja! Kaj bo! Škoda so si ogledali to nedeljo župan Cerkovnik in nekaj svetovalcev. Poslanec Hladnik se je pismeno takoj obrnil za pojasnila, da napravi prošnjo za pomoč. Da bi nam saj za naprej prizaneslo nebo. — Občni zbor živinorejske zadruge je bil preteklo nedeljo. Sklenilo se je, da se ustanovi domača zavarovalnica za živino za člane. Priredilo se bode premovanje živine meseca julija. — Na Hrastnem so pričeli kopati rudo, s kakšnim uspehom, bomo poročali. — Mlekarna je izplačala za majnik članom 1905 kron. Lažnjivci ostanejo v spominu in na papirju, ker so lagali z mlekarno pred volitvami. Ko bi na občini bilo vse tako v redu, ko je novi župan prevzel županstvo, pa bi bilo lepo! Tako pa se tisti lažnjivci sedaj sami pisano gledajo in čakajo obsodbe. O tem bode »Domoljub« še povedal marsikatero resnično.

d **Ajdovec pri Žužemberku.** Naša šolska mladina je priredila 4. junija po-

učen izlet v Novo mesto. Ogledala si je vzorno kmetijsko šolo na Grmu. Gosp. ravnatelj Rohrman in g. učitelj Zdoljšek sta jima uljudno razkazala in razložila vzorno šolo, vrt, hleve, svinjake, mlekarno itd. To je bilo nekaj lepega, zanimivega in poučnega za našo mladino. Po kosilu si je ogledala mladina mesto, mestne cerkve in tiskarno gosp. Horvata. Gospod lastnik sam, kakor tudi vsi uslužbenci so ji prijazno razkazali knjigovoznico in tiskarno. Na povratku proti domu si je ogledala mladina novo, krasno župno cerkev v Prečni in starodavni Lukenski grad. Na celi dolgi poti tja in nazaj je bila mladina zelo razpoložena. Povsod je zbužala z veseljem prepevanjem veliko pozornost. To je bil dan, ki bo ostal vsem udeležencem izleta v najlepšem spominu. — 9. junija smo imeli pri nas prvo sveto obhajilo. Pri sveti maši je pela prav ubrano šolska mladina. Marsikatero oko je bilo rosno. — 6. junija je spremil »Škrjanček« k zadnjemu počitku člana Antona Grivec. Ranjki je bil šele v dvajsetem letu. »Škrjanček« mu je zapeel pri hiši in na pokopališču nagrobnično. Pogreba se je udeležilo zelo veliko ljudi. — Dne 17. junija se je poročil član »Škrjančka« Janez Novinec, ki je šel v topliško faro. Z njim je izgubil »Škrjanček« vestnega člana, dobrega pevca in igralca.

d **Iz Ambrusa.** Ne vem, ali je naš dopisnik zmrazil ali je umrl, ali se je ustrašil liberalcev, katere je včasih malo pokrtačil. Sedaj je že toliko novic, da ne vem, kje bi začel. Najbolje bo od spredaj pa nazaj. Dne 7. julija bomo imeli gledališko prestavo. Dekleta pripravljajo »Čašica kave« in pa »Marijin otrok«, zraven bo pa še kaj drugega zabavnega in podučnega. Prijatelji, le pridite takrat v Ambrus, ne boste se kesali. Dne 9. junija smo pa imeli javno telovadbo Orlov. To je bilo nekaj novega za Ambružane, toliko mladih fantov v rdečih srajcah pa še godba zraven. Lepo je bilo. Naša vrla dekleta so telovadni prostor kaj lepo okrasile. Telovadba se je izvršila z dobrim uspehom. Zanimivo je, kako so si otroci zapomnili poveljevanja in pa glasove rogov. To je korakanja in trobentanja! Splošno se želi, da bi se še večkrat prirejali taki sestanki. Stariši, le skrbite, da bodo vaši otroci v dobrih družtvih, pa jih ne boste žalostni. Dne 2. junija se je pa vršil občni zbor Katol. slov. izobraževalnega društva. Isti dan je bil blagoslovljen nov vzoren hlev Janeza Hočev, posestnika v Višnjah. Popravila se je pot od Brezovega dola proti Žužemberku in od Ambrusa proti Komnirihu z državno podporo. Delalo se je ravno tako kot leta 1910, samo da se ni popilo toliko žganja. Se pač kaže, da je županstvo v drugih rokah. Za danes bo že, pa še drugi pot kaj več.

d **V občini Št. Lambert** smo po za-slugi za blagor ljudstva vnetih odbor-nikov dobili novega župana Josipa Čebela, ker je prejšnji župan Franc Lovše rajši odstopil, ko je videl, da ne bo mogel zmagovati županskih poslov. To je

še vsekako pošteno. Novi župan je odločen pristaš V. L. S. in je že v eni prejšnji županski dobi pokazal lepe zmožnosti in skrb za blagor občine, kar bo gotovo tudi sedaj po najboljši volji in prepričanju vršil. Bog ga živi!

d Z Radovice. Kmetska zveza za metliški okraj je priredila v nedeljo, 16. t. m., shod na Radovici, pri katerem sta govorila gg. poslanca Jarc in Dermastia. Dobro sta ožigosala početje liberalcev, ki jih tako hudo peče, da poslanci S. L. S. tako pridno hodijo po deželi, peče pa zato, ker pred ljudstvom razkrinkavajo liberalno lažljivost in hinavščino. Priča slučaj, ko je ob Dermastijevem shodu nekje znani liberallec, ki ne veruje ne v Boga ne v hudiča, na glas naprej molil, ko je poldne zazvonilo. Ob Aškerčevi smrti pa je trdil liberalni list, da je poniževalno, če stoji križ ob mrtvaškem odru. Takim ljudem naj bi šli mi na limanice! Ljudstvo je na glas dajalo duša svojemu ogorčenju. Ko bo spet prišel kakšen Job z Radoš, pa trdil, da je tudi on krščen, da tudi hodi v cerkev in Bog ve kaj še, zabrusili mu bomo: Pa držiš s stranko, ki križ zamuje, se s sv. zakramenti norčuje, pa sprejemaš in bereš liberalne liste, ki bi se jih pošten kristjan moral sramovati, pa agitiraš za kandidata, ki nikdar v cerkev ne gre, ki bi, da pride do moči, glasoval za divji zakon, za pogansko sežiganje mrličev, za odpravo verouka iz šol, sploh za uvedbo portugalskih razmer pri nas itd. — Povedala sta pa gospoda poslanca tudi več reči o gospodarskem načrtu, ki ga namerava S. L. S. izvesti še v prid Belokrajine in posebe radoviške okolice, tako o vodovodu, gospodinjstvih tečajih, o povzdigi živinoreje i. dr. Gospoda poslanca, ki sta se poslušalcem brez izjeme prikupila, obljubila sta naš letos še obiskati in nam še marsikaj povedati, kar nas je vse razveselilo. — Ob sklepu je tajnik Kmetske zveze Matija Cesar dodal še nekaj bodrilnih besed, g. župan pa se je poslanca za njun pohod zahvalil, nakar se je lepo uspeli shod z navdušenimi živio-klici zaključil.

d Škocijan pri Mokronogu. Navadno pravijo: Kakoršen učitelj, taka mladina. Kakoršen župan, taka občina. Na srečo je pri nas še vseeno mladina boljša kot učitelj. Kajti med procesijo na dan sv. Rešnjega Telesa so se otroci lepo obnašali, vzorni nadučitelj Benedičič pa in župan Činkote pa ne tako. Durjava s poštnim fantom je vsaj doma ostal. Tista dva pa, ki bi imela biti v zgled drugim, sta kazila slovesno procesijo, ki je bila letos izredno velika. Stari ljudje pravijo, da ne pomnijo tako številne. Pri procesiji je igrala vrlo orlovska godba.

d Škocijan pri Mokronogu. Kdo ne ve, kako so se škocijanski liberalci obnašali ob prihodu novega g. župnika. Letali so po hišah, da naj za božjo voljo ljudje snamejo zastave. Seveda se to ni zgodilo. M. Andrejčiča, ki se je dostikrat potegoval za liberalce, so ime-

novali v »Slov. Narodu« Trebušnika, ker se je pridružil sprevodu, zbranemu g. župniku v pozdrav. Ko smo se vsi farani brez izjeme oklenili svojega blagega župnika, so liberalci za nekaj časa skrili svoje roge. Zdaj pa jim žilica ne da več miru. Po svojih umazanih liberalnih cunjah so že začeli žaliti g. župnika. Ali niso ti ljudje že zadosti spravili ob dobro ime našo faro? Ali naj ima g. župnik za svoj trud in neprestano delo liberalne žalitve za plačilo? Ali ima res danes vsaka smet pravico žaliti duhovnike? Koliko časa še bomo trpeli liberalne sline na sebi?

d Popotnik Trebnje—Št. Janž. Hej, popotnik! Vzemi spet v roke lesenega konja, pa poglej kaj se godi v tvoji dolinici. Ne zaspi, da boš ti tudi enkrat obhajal 25letnico, kakor jo letos »Domoljub« obhaja. V Trebnjem si je gosp. dekan Janez Nagode zlomil desno nogo v ledju. E, nesreča nikdar ne počiva. Zelo smo žalostni Trebanjci. Sedaj leži g. dekan v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji. Pravijo, da se mu že na boljše obrača. — Našo sodnijo bodo sčasoma prestavili iz grada v trg, kjer je pošta. Bodo vsaj stranke imele bližje do kolodvora. — V Praprotnici in Stari gori pri Mirni je neznan tat podnevi 15. t. m. obiskal več hiš, ko ni bilo stanovalcev doma. Ukradel je Franc Novaku 40 K in vejek, Peljko Matevžu 45 kron iz skrinje, Sitarju 75 K in žepno uro, Hrastarju okoli 3 K. Drugod so ga odpodili. Videla sta ga Bonov Ludovik in Pevec Franc. Bil je v črnem suknjuču in zelenem klobuku, pa do kolen je bil blaten. Orožniki so mu že za petami. Menda je s Primskovega. — Na Mirni obhaja graščinski oskrbnik g. Ivan Kunšič, znan pod imenom »grajski Johan«, svojo 25letnico službovanja v mirnski graščini. Doma je iz Gorij na Gorenjskem. Bil je nekaj časa v graščini Laušprež pri g. Wurzbachu kot ekonom, kjer se je tudi seznanil s tedanjo kuharico Heleno Sušek iz Šmarja. Poročila sta se 11. oktobra 1887. Tedaj bota leta obhajala že srebrno poroko. Istega leta je g. Kunšič stopil v službo kot oskrbnik graščine na Mirni pri pokojni gospej Hočevarjevi iz Krškega. Po njeni smrti je ostal kot zvest služabnik pri njenem nečaku g. K. Mulleyu, sdanjem graščaku. Johan je star 59 let in še telesno čvrst, le sluh in vid ga zadnji čas zapuščata. Svoječas bil je obč. odbornik na Mirni. — Premogarca na Mirni je zastala. Pravijo, da bogati jud Knoch v Celovcu ne da več denarja. Pa saj ga Mulleyu tudi treba ni. On bo že sam lahko plačal. Ta je sedaj edini lastnik premogokopa in premogarske železnice. Čudno je videi na kolodvoru napol dodelane barake za nasipanje premoga v vagonce. — Za enkrat me morem naprej, ker me je huda nevilnita ustavila. V Mokronogu je še toča precej škode naredila.

Notranjske novice

n Vrhnika. Pogreb našega pokojnega dekana se je vršil nad vse slovesno in veličastno. Ta tisočglava množica, ki se je udeležila pogreba, je pričala, kako priljubljen je bil g. dekan med vrhniškimi ljudstvom. V sprevodu smo videli 49 sobratov duhovnikov, med njimi arhidijakona preč. g. Tom. Kajdiža, ki je pokojnika pokopal, preč. g. dr. Jos. Grudna, ki je govoril pokojniku v cerkvi zadnje slovo in daroval zanj slovesni rekvijem, dalje sošolca gosp. Žlogarja, pisatelja Finžgarja, predsednika ljubljanskega društva rokodelskih pomočnikov g. Stroja itd. Tudi svetne oblasti so bile zastopane po c. kr. okr. glavarju lo-gaškem g. Eklju in ljubljanskem nadkomisarju g. pl. Hofbauerju; pri pogrebu smo opazili tudi dež. poslanca gg. Galeta in Kobija; domači uradi so se spreveda udeležili skoro korporativno, kar je bilo gotovo dokaz ljubezni in spoštovanja do blagega pokojnika. Vsa farna šolska mladina, v spremstvu učiteljskega osebja, je otvarjala na zadnji poti pokojnikovi veličastni sprevoz. Nosili so pokojnika njegovi tovariši iz obč. odbora, čegar dolgoleten član je bil, drugi odborniki z g. županom Trsarjem na čelu so pa spremljali krsto. Posebni sijaj mrtvaškemu obhodu so vtisnile domače organizacije s svojimi zastavami in venci: troje domačih gasilnih društev, Orli, Marijina družba, Bogomila, domače in ljubljansko društvo rokodelskih pomočnikov. Vseh zastav v sprevodu s šolskimi vred je bilo devet. Tri žalostinke je krasno zapel domači pevski zbor, pomnožen s pevci ljubljanskega društva rokodelskih pomočnikov, naravnost pretresljiv pa je bil spev »Beati mortui«, ki ga je zapel pokojniku v slovo zbor pevcev duhovnikov. — Kakor je bil blagi pokojnik ljubezniv v življenju, tako se mu je ljubezen izkazala od tisočerih src tudi ob pogrebu. Naj počiva v miru! — Požar. V noči od zadnje sobote na nedeljo je pričela goreti stara Lenarčičeva tovarna za harmonije in stole. Če je požar zanela hudobna roka, se bo, kakor upamo, kmalu videlo. — Vrhnikaško prostovoljno gasilno društvo si postavi svoj lastni dom, kar z veseljem pozdravljamo. Priporočamo občinstvu, naj rade volje prispeva za bodoči dom. To vsakdo izmed Vrhnčanov zna, da gasilno društvo nima lastne glavnice in da si more svojo stavbo staviti le s pomočjo usmiljenih src.

n Vrhnika. Spored prireditve kranjske podzveze Orlov smo že objavili. Prireditve obeta biti res nekaj posebnega in ne bo mnogo ali pa nič zastajala za ono v Kamniku leta 1909. Zelimo, da bi se je udeležila vsa naša društva, zlasti iz okolice. Pridejo naj s svojimi zastavami, da bodeta ljudski tabor in obhod sijajna manifestacija naše misli. Pridejo naj zastopniki iz sosednjih fara, Zaplane, Podlipe, Št. Joršta, Polhovega Gradca, Preserja, Bevk itd. Prepričali se bodo, da kaj takega še niso videli. — Dopoldne boje posve-

čeno pouku in izobrazbi: Ljudski tabor na prijaznem gričku sv. Trojice. Ob pol 10. uri bo tu sv. maša, potem se prične zborovanje, na katerem bodo poročali naši drž. in dež. poslanci, zastopniki Slov. kršč. soc. zveze in zveze Orlov. To bo prava politična in izobraževalna šola, ki je nihče ne bi smel zamuditi. — Popoldne je odmenjeno zabavi in poštenemu razvedrilu: Javna telovadba in velika ljudska veselica v znamenitem Grogarjevem dolu, oddaljenem komaj par streljajev od vrhniške farne cerkve. Pri javni telovadbi nastopi do 300 telovadcev pri prostih vajah. Nekaj posebnega bo »moreška«, ki jo izvaja 24 telovadcev. To je zgodovinski bojni ples, ki je doma na dalmatinskih otokih. Po raznih krajih, kjer so jo izvajali, je žela moreška obilo zasluženega občudovanja; na Vrhniki je pa nekaj čisto novega. — Pri ljudski veselici sodeluje posebni damski odsek in nad 50 Bogomil v slikovitih narodnih nošah. — Vstopnina na veselični prostor 1 K javni telovadbi 40 vin; sedeži po 2 K in 1 K. — Ker bo dnevni red tako raznovrsten in nad vse zanimiv, pričakujemo od povsod mnogobrojne udeležbe.

n Žažer pri Vrhniki. Katol. slov. izobraževalno društvo v Žažerju vabi k svoji prvi veselici, ki se vrši 7. julija s sledečim vsporedom: 1. Govor. 2. »Krčmar pri zvitem rogu«, igra v enem dejanju. 3. Deklamacija: Naš Narodni dom. 4. »Kmet in fotograf«, burka v enem dejanju. 5. Šaljiv srečolov, petje in prosta zabava. — Ker je čisti dobiček prireditve namenjen v korist društvene knjižnice, vabi k obilni udeležbi odbor.

n Vipava. Dosedanji župan Josip Petrovič, ki ga je sicer volila naša stranka, pa se ji je potem izneveril, je po sedanjih zmagi S. L. S. odložil župansko in odborniško čast. Stari odbor, v katerem je vsled oslabiljenja liberalne večine prišla naša manjšina do večine, je izvolil za župana g. deželnega posl. Miro Prhavca. Ker ni vložnega nikakega rekurza, se bo kmalu sestavil tudi novoizvoljeni odbor. — V nedeljo, 16. t. m., se je vršil v Vipavi protestni shod županov v vipavski dolin, proti nameravani smodnišnici v vipavski dolini, kjer bi bile zaloge za naše, gorisko in tržaško vojaštvo. Po zadnji strašni nesreči pri Dunajskem Novem mestu je ljudstvo v resnici razburjeno. — Vipavski topničarji so v sredo, 19. t. mes., odrinili na vojaške vaje.

n Ciril-Metodova podružnica v Vipavi je imela dne 16. t. m. v graščinskem parku veselico s plesom kakor lani. Tudi v Št. Vidu je pred nekaj tedni napravila tamošnja podružnica enako veselico, za katero se je posebno trudil Franc Premru, bivši predsednik izobraževalnega društva, ki pa je padel v naročje svobodomislecev. — V pojasnilo dobremu vipavskemu ljudstvu bodi povedano, da je sedanja šolska družba sv. Cirila in Metoda prepojena s svobodomiseltvom. Njen odbornik dr. Žerjav je v Celju že leta 1907 izjavil, da je treba »ustanoviti slovensko društvo za

svobodno šolo«. Kaj pa so svobodomisleci? Na sestanku v Ljubljani 7. in 8. septembra so dejali: »Svobodomisleci pravimo: Vsak, kdor se odkrito priznava nasprotnikom katolicizma, je naš sodelavec. Svobodomisleci priznavamo odkrito, jasno in določno, da smo odločni protiklerikalci in protikatoličani! Kdor se je odrekel katoličanstvu, komur je na tem, da se širi protikatoliško gibanje ter se razširi svobodna misel, naj podpira protiklerikalno časopisje in naj pristopi v vrsto svobodomislecev.« — Kdor torej plačuje članarino, daje podpore, hodi na njihove veselice, je njihov sodelavec, podpira protikatoliško gibanje je na poti, da se odreče katoličanstvu. Limanice, na katere vabijo nerazsodne ljudi, je ples. Zato napravijo pri vsaki svoji veselici ples. Žalostno je, da je celo mnogo krščanskih mater, ki so slepe in gluhe in pošiljajo svoje hčere v propad. — Nedeljsko veselico, ki bi sicer trajala celo noč, je pretrgal nenaden naliv. Baklje so ugasnile, godba je utihnila, plesalci so bežali. Nek parček pa je zašel na rob grajskega vodometa in izginil z glavama naprej v čez dva metra globok bazen. Le s težavo so ju rešili, da nista utonila. Godile so se pa tudi druge nečedne stvari. Pa molčimo!

„Svela vojska“.

Za prvo številko »Zlate dobe«, ki je izšla po dolgem presledku, sta izšli dve številki (4. in 5.) skupaj z zelo mnogovrstno in zanimivo vsebino. »Zlata Doba« je v resnici tako zanimivo in živahno pisana, da jo je slast prebirati. Ljudstvo naj jo pridno prebira po naših družtvih! Nobeno društvo bi pač ne smelo biti brez tega koristnega in zanimivega lista! — In zdaj se zdi, da želi dohiteti in nadomestiti, kar je prej zamudila. Glavna novost, ki jo prinaša pričujoči zvezek, je ta, da stopa na plan nova enotna protialkoholna organizacija z imenom »Svela vojska«. Doslej smo imeli dve organizaciji: »Družbo treznosti« in »Društvo Abstinent«. Obe te dve prenehata in se zlijeta v »Svelo vojsko«, ki bo združevala prednosti obeh. »Svela vojska« je družba treznosti z novim imenom, z večjo gibčnostjo in razširjenim programom. Kjer je le pet udov prve in druge stopinje, je mogoče ustanoviti društvo »Svela vojska«. — V nedeljo, dne 23. junija — ako bi se več ne dalo razglasiti, pa 29. in 30. junija — bodi **društveni praznik** vseh protialkoholnih organizacij in bojevnikov. »Zlata Doba« poziva: **»Porabite ta dan, da protialkoholno organizacijo poživite ali jo nanovo zasnujete!** Imejte občni, oziroma ustanovni zbor, naredite ali ponovite zavezo, preštejte ude in pošljite izkaz udov uredništvu vsaj v teku meseca julija! Na III. avstrijskem protialkoholnem kongresu, ki bo letos od 22.

do 25. septembra v Solnogradu, bo tudi referat o protialkoholnem delu med Slovenci. Med Nemci uživa naše protialkoholno gibanje precejšen ugled, a mi jim moramo naše delo predstaviti v številkah. Zato prosimo, **da že zaradi časti naše domovine to storite**, da bomo imeli drugim narodom kaj pokazati!

Tudi v Ljubljani je bil v nedeljo, dne 23. junija, dopoldne v »Ljudskem domu« občni zbor »Družbe treznosti« in »Društva Abstinent«, oziroma ustanovni občni zbor »Svete vojske«.

Uvodni članek, ki pozivlja k »novemu življenju«, sklepa: Zdaj pa prosimo, na delo! Vzbudi se novo življenje! Nova moč, nov pogum, novo življenje pridi v naš protialkoholni boj! Kralj je umrl; živio novi kralj! »Zlata Doba« je hotela zatvoriti; živela oživljena »Zlata Doba«! Vojska je hotela ponehati; živela »Svela vojska«!

Dobre knjige

Marija — kraljica src. Nauk blažene Ludovika Grinjona Montfortskega o pravi pobožnosti do Matere božje. Ta krasna splošno zaželjena knjiga je izšla ravnokar tudi v gladki slovenski prestavi v obliki molitvenika in obsega ob koncu tudi mašne in druge vsakdanje molitve. Oblika je zelo priročna in majhna, da spraviš knjižico, kljub njeni obsežnosti — okoli 300 strani — v vsak žep, ne da bi te količkaj ovirala. Papir in tisek je fin in za oči prijeten, cena nizka. O tej zlati knjigi, ki je prepotrebna za vsakega človeka, komur je na tem ležeče, da Marijo prav časti in se obvaruje pred napačno pobožnostjo, ki je pogubila že toliko duš, bomo še obširno spregovorili. Knjižica je izšla v zalogi »Kataloške Bukvarne« in velja z rdečo obrezo 1 K 60 vin., fin šagr in z zlato obrezo 2 K 40 vin.

Smešnice.

Gospod reče kmetu, ki se je peljal z dvema oslom: »Kam se peljete trije osli?« — Kmet: »Mimo četrtega!«

»Zakaj je ura na zvoniku na treh straneh?« — »Zato, da lahko trije naenkrat pogledajo nanjo.«

»Kje si pa zopet pil, da si tako pijan!« je kregala žena svojega moža. — Mož: »Kje? En prst pod nosom!«

»Kaj mora človek storiti, če po dolgi boleznici ozdravi?« — »Zdravnika plačati!«

MOJA STARA

izkušnja me uči, da moram za nego kože rabiti le Steckenperd lilijne mletce mlie Bergmanna & Co., Tešin ob Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 412/11/12

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 19. junija: 36, 24, 52, 47, 19.

Dunaj, 22. junija: 64, 72, 23, 76, 70.

Gradec, 22. junija: 56, 61, 60, 21, 83.

Mirno lahko spite!

Če ste namočili perilo čez noč s pralnim izvlečkom „Ženska hvala“, izloči se vsa nesnaga sama od sebe, brzo in temeljito. Hitro in lahko se opere perilo potem z milom „Schicht“ znamka „Jelen“, da postane bleščeče belo, kajti pralni izvleček „Ženska hvala“ in milo „Schicht“ belita perilo kakor solnce.

Zahvala!

2000

Podpisani se na tem mestu najtopleje zahvaljujem g. dr. Franc Raznožniku, zdravniku v Velikih Laščah za njegov trud in rešitev življenja za čas moje smrtnonevarne težke bolezni, katero sem srečno preštel, ter omenjene ga zdravnika najtopleje priporočam. — Štefan Škulj, na Griču pri Velikih Laščah, 21. junija 1912.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 25. junija 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Zliva, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	70	Živa vaga:		
Rž	22	90	Goveda pitana	83	—
Ajda	24	—	Teletna težka	108	—
Ječmen	19	30	Teleta mala	192	—
Oves	22	70	Prasici	132	—
Proso belo	26	50	Koštrani	106	—
Koruzo rumeno	18	60			
Koruzo stara	21	40			
Koruzo nova	—	—			
Leta	23	30	Kuretnina in drugo:		
Grah	21	30	Maslo kuhleno od	280	—
Laneno seme	29	50	K 200— do	—	—
Graščica	29	70	Maslo surovo od	320	—
Domača detelja	—	—	K 200— do	164	—
Fizol Ribničan	38	50	Slanina sveža (špeh)	174	—
Fizol Prepelicar	38	50	Slanina prekajena	168	—
Fizol Mandalon	38	—	Mast svinjsku	94	—
Cebula	17	60	Lol	7	80
Krompir	12	—	Jajca 100 komadov	1	—
Želje sveže	—	—	Pišanci	—	75
Želje kislo brez	—	—	Golobi	2	70
soda	—	—	Raca	5	60
Repa gorenjska	106	—	Gos	—	—
Repa sveža	—	—			
Repa kisla brez	—	—			
soda	—	—			
Brinje	—	—			
Kumna	74	40	Kolonijalno hlago		
Oreh	—	—	na dobelo:		
Gobe suhe	360	—	Riz Rangon od	42	—
Ježice	—	—	K 28— do	—	—
Želod	—	—	Kava Santos od	295	—
Smrekovi storži	4	80	K 278— do	94	—
Seno	3	60	Sladkor	36	50
Slama	2	00	Petrolej	—	—

Gospodarska zveza v Ljubljani.

Zaloga kave, riža, sladkorja itd.

Priporoča se trgovcem na deželi.

Prodaja semenski fižol, ribenčan, prepelicar in mandalon.

Zaloga cementa umetnih gnojil in krmil.

Razširjajte Domoljuba.

Tovarna „JANUS“ - koles
3 letno jamstvo

Največja in najboljša tvrdka za kolesa: šivalne stroje ter njihove dele.

Najboljši izvor

za kolesa, šivalne stroje, pneumatiko in druge potrebščine. Janus koles s 3 letnim jamstvom od 95 K naprej, zunanja pneumatika (Mantel) od K 120, notranja pneumatika (Lutschlauch), prve kvalitete, naneseni od K 280, cestilinske svetilke od K 2—, od K 120 ročni zvonci in dr. od 30 h, prvovrstne veržice od K 250, pedalne vrste od K 250, pesta s prostim tokom (Freilaufabe) od K 120 naprej. Sedla, torbice, osi itd., za vse sisteme, umli, čepi v vseh merah itd., najceneje. Lastne poprave, zavod za ponikljanje in enaj liranje. Pošilja vsak dan po pošti.

Zahtevajte cenik 1912 zastonj in poštne prosto. Dvozna tvrdka za kolesno obrt Maks Skutežek.

Dunaj I. Stubenzing 6.

Naročajte „Slovenca“

4 tedne za poskušnjo in na ogled

pošiljam ceno moja preizkušena kolesa oziroma „Bohemis“ pneumatiko in po samezne dele koles. Zmerni plačilni pogoji. Ilustrovani cenik zastonj! F. Dušek, tovarna, Opočno, St. B. Nr. 2109, Češko.

Zlata jama

Samostojno eksistenco si more zagotoviti marljiv gospod ali dama kot

voditelj podružnice

neke razpošiljalne. Letni zaslužek 5000 do 8000 K. Strogo solidna stvar, primerna za vsakogar bodisi v mestu ali na deželi. Prodajalna ni neobhodno potrebna. More se izvirati tudi kot postranska obrt. Ponudbe z navedbo dosežanjega službovanja pod „Filialleiter N. F. 82“ na anonasno pisarno „Protaganda, Dunaj XIII, 8.“ 1710

1686

Zahtevajte

vselej izrecno le tokom 19 let najbolje preizkušeno

„Barthel“-ovo klajno apno.

Ponaredbe zavrnite!

Dobiva se pri vseh trgovcih; kjer ne, pišite naravnost

Mihaelu Barthel & Co., Dunaj X/1 Siccardsburgg. 44

5 kg 2 K z Dunaja, 50 kg 11 K iz Ljubljane ali Maribora

Dopisuje se slovensko!

Kupijo se letniki 1909, 1910 in 1911 „Domoljuba“, s prilogi: „Naš kmečki dom“, „Naša Gospodinja“ in „Društvenik“; event. tudi same priloge. Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 1854.

Preklic!

2012

Jaz podpisana Ivana Stare p. d. Povlevka, posestnica na Bregu ob Savi tem potom obžalujem in preklicujem vse žaljive besede, ki sem jih dne 23. junija t. l. javno govorila zoper Jakoba Mohoriča, trgovca na Bregu ob Savi št. 7 in se mu zahvaljujem, da ni sodno nastopil proti meni.

Ivana Stare.

Lepa krava s teletom ki daje veliko mleka se takoj proda pri

Janezu Langus, Peračica, p. Tržič Gorenj.

2015

Prodaj hišo

njivo ali dam v najem, ki bi bila pripravna za obrtnika. Franc Vidmar, Podgora št. 28. Pošta Dol pri Ljubljani.

1906

Slovenska trgovska šola v Ljubljani.

Kongresni trg št. 2,

s pravico javnosti vsled razpisa c. kr. ministerstva za bogočastje in uk z dne 20. avgusta 1911, štev. 14.649.

Sprejemno naznanilo.

V dvorazredno Slovensko trgovsko šolo v Ljubljani se bodo sprejemali učenci

dne 6. in 7. julija ter 16. septembra t. l. od 10. do 12. ure dopoldne.

V pripravljalni razred se sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 13 let in so dovršili najmanj štiri razrede ljudske šole.

V I. letnik se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejmejo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole.

Pri sprejemu imajo prednost si-novi trgovci in obrtniki.

K vpisu pa naj pridejo učenci v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinesejo krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in K 15— vpisnine in prispevka k učilom.

Ostala pojasnila daje — tudi pi-smenim potom —

1944

ravnateljstvo.

V Ljubljani, dne 20. janija 1912.

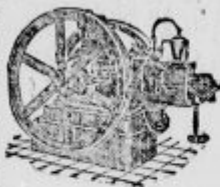
Izvlaček iz cenika.

661

R. Miklauc, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Komanditna družba
Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX 6,
Neilligenstrasse 83/je.

Najstarejša specialna tovarna motorije za dvotaktno motorje na surovo olje.

Zavod sv. Marte

v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi 15, I. nadst.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje službe.

Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. — Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza „Marijin dom“.

vožnja s **Cunard Line**
3598/12

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Saxonia 2./7. Panonia 9./7. Ivernia 23./7. 1912.
Iz Liverpoola: Lusitania, (najhitrejši največji in najlepši parnik sveta), 29./6. 27./7. 17./8. 7. 9. 1912.
Mauretania 13./7., 10./8., 31./8. 21./9. 1912.

Pojasnili in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljubljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razred K 220 — za odraslo osebo vstevši davek in K 120. — za otroka pod deset let vstevši davek.

Fino semensko ajdo

francosko (japonsko) in tuzemsko najboljše vrste
1154 ima za oddati

Vilh. Steinherz, Ljubljana

Dunajska cesta.

Mathianova hiša.

Naročajte novi jubilejni cenik s koledarjem,
Birmanska darila.

Največja in najbogatejša tovarniška zaloga

Švicarskih ur, zlatnine, srebrnine

Lastna tovarna ur v Švici.

Konkurenčne ure K 3-50,

K 4- in K 5-.

Edino zastopstvo „Puch“-koles za celo Kranjsko. — Najboljši šivalni stroji od K 90- naprej.

FR. ČUDEN

Ljubljana, trgovec in posestnik, delničar družbe Union-Horlogère. 1243

500 kron

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin na odpravi moj uničevalce korenin **Ria-mazilo**. Cena lončka z jamstvenim pismom 1 krono. 892

Kemeny, (Kaschau) I.

Poštni predal 12/161, Ogrsko.

Domač gorski tkalec sem

in pošiljam razno blago, kakor kanfanas, cefir, platno, krizot, delen, brišače, otirače, beli gradl, atlas, modro in platineno in blago druge reči

40-50 m I. kakov. K 17

40-50 m II. kakov. K 22

proti povzetju, pošt. prosto.

Franc Maršik, Češka Černa, pošta Nachod.

10.000 kron nagrade

golobradcem in plešastim.

Pristni danski „Mos-balzam“ je provzročil, da je zrasla brada in lasje tekom 8 dni. Mladi in stari, gospodje in gospe uporabljajo „Mos-balzam“, da jim raste brada, obrvi in lasje, ker je učenjsko dokazano, da je „Mos-balzam“ edino sredstvo moderne znanosti, katero tekom 5 do 14 dni vsled vplivanja na brbončice provzroči, da prično lasje takoj rasti. Neškodljivost je zagotovljena.

— 10.000 kron v gotovini —

plačamo golobradcu ali plešastemu ali imajočemu redko lasovje, ki je brezuspešno uporabljal „Mos-balzam“ šest tednov. Naša izredka je edina, ki da tako jamstvo. Zdravniški opisi in priporočila. Sverimo nujno pred ponarejanji. — Poizkus z Vašim „Mos-balzom“ se je obnesel. Tekom 8 dni se je že pokazala rast las, in v zvezi temu, da so bili svetli in mehki, so bili dovolj trdni. Tekom 2 tednov se je razvila naravna boja brade in sedaj je bil viden učinek Vašega balz. I. C. dr. Twerg, Kodanj. — Podpisana priporočam uporabo pristnega neprekosljivega danskega „Mos-balzama“ vsakomur, kdor želi, da mu zrastejo novi lasje. Izpadali so mi lasje, da so nastala gola mesta: po 3 tedenski uporabi „Mos-balzama“ so prišli lasje rasti, postajali so gosti in težki. Gospd. M. C. Andersen, Ny. Vesterbrogade 5, Kodanj. — 1 zavoje „Mos“ velja 10 K. — Diskr. pošiljanje proti preplači ali povzetju. Naroča se pri največji spec. trgovini na svetu: **MOS-MAGASINET, Kopenhagen B. 1318, Dänemark.** (Dopisnice frankirati z 10 vin. znakami, pisma s 25 vin.) 1912

Superfosfat

vsake vrste razposilja

Tovarna kemičnih izdelkov na Hrastniku.

829

Letošnje poletje

1926

v znamenju

Bata-čevlja

Pozor na to znamko!

Dobiva se povsod.

em 118 646 I.

Močan, poln

in slasten okus, lepo, okusno barvo
in nizko ceno v porabi:

vse te lastnosti združuje

v polni meri pravi

zagrebški: **Franck:**

zato ga tudi rado

vporablja

na tisoče gospodinj

Najboljša češka tvrdka.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivoga, dobrega skubljenega 2 K; boljšega 2 K 40, prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K 7 K; belega puha 10 K; najfiniši prani puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-bлага, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blažina, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljsim perjem 16 K; s polpuhom 2 K; s puhom 20 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, K 13, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnja pernica iz močnega, pasastega grinja, 180 cm dolga, 110 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zamena dovoljena, za nepopolno denar nazaj.

Cenik zastoj in franko.

2410

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.**Serravallo****železnato Kina-Vino**

Higijenična razstava na Dunaju 1906:

Bržavno odlikovanje in častni diplom iz zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Vočkrat odlikovano.

Nač 7000 zdravniških sprčeval.

J. SERRAVALLO, c. in hr. dvorni dobavitelj
— TRST-Earkovlje. —

Spretnega uradnika

išče večje

tovarniško podjetje:

kristjan, 23—27 let, neoženjen
zmožen popolnoma pisne in
ustne nemščine in slovenščine
Splošna in trgovska izobrazba
— Dopisi pod: „Spretna moč
št. 62071“ na anončno ekspe-
dicio **Henrik Schalek Dunaj**,
I. Wollzeile 11. 1860

3 popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K. in
sicer: 1 moderna obleka iz ralevine ali lista, 1 prak-
tična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna
obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpas-
nike, bluze itd.

12 popolnih srajc

vsebujejo moji 40 metrov dolgi rumbarški ostanki
tkanine lepó, dobro, blago, za 22 K. Ostali ostanki so
pripravljeni za najboljše opreme.

Razpošilja se po povzetju.

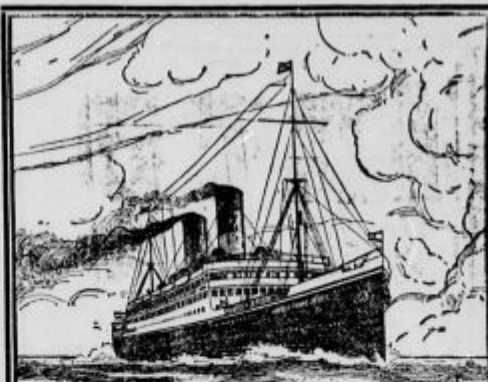
Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica

Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.

Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franco

Vzorci se morajo vrniti.

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo
potovati, naj se obrnejo na 22

Simona Kmetetz-a

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

Naročajte „Domoljuba“!

HEINRICH LANZ MANNHEIM

največja in najznamenitejša tovarna lokomobilov v
Nemčiji priporoča

VENTIL- LOKOMOBILE

za obrat do 1000 HP.

najpripravnejše za vročo paro.

Avstrijska prodajalnica: **Emil Honigmann, Dunaj IX.**

Proizvod prve vrste

Tkano iz močne tkanine! Brez konkurence!

Ugodna prilika za krošnjarje, gospodinje in tudi za za-
sebnike. Za dobro pranje jamčeno. 40—54 m ostanek K 16.—,
40—45 m po želji sortirano prve vrste K 18.—.

Zefir za bluze in srajce, blago za pregrinjala in domače
odeje, delen s finim modnim desenom, šlezjski oksford za
srajce, kanafas za posteljne preobleke (jamčimo, da se nosi
lahko mnogo let), atlas-saten v divnih barvah, ki se krasno
prelivajo. Na željo tudi flanele za bluze in zimsko blago.

Ako poskusna naročila ne ugaja, sprejmemo jo nefranko-
vano nazaj in denar vrnemo. Pošilja se po pošt. povzetju.

Mehan. tkalnica za platno in živo barvano blago

Karl Kohn, Nachod, Češko.

1812

Varstvo proti požarom!

Ako hočete mirno spati, krijte
strehe z asbestnim škrikljem

„ZENIT“

ki je štirikrat
lažji od opeke, zelo ličen in ne drag.

ZAJEC & HORN, betonsko podjetje, Ljubljana.

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler
niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“

MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlin-
ska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje
iz najči-
stejše goveje obistne tolsče
z visoko pasterizirano sme-
tano, ima torej največjo re-
dino vrednost in je resnič-
no zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten,
nego najči-
stejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je
za 50 %
cenejši od navadnega pres-

nega masla in zajamčeno
mnogo izdatnejši nego to.

**Samo Blaimschei-
noo „UNIKUM“** je
resnično edino in pravo
nadomestilo za presno ma-
slo, ki daleč prekaša vse
doslej hvalisane.

Izdelovanje **Blaimscheina**
„UNIKUM“ je varovano
s stalno državno kontrolo
in je to razvidno na vsa-
kem zavitku.

Cenjena gospodinja!

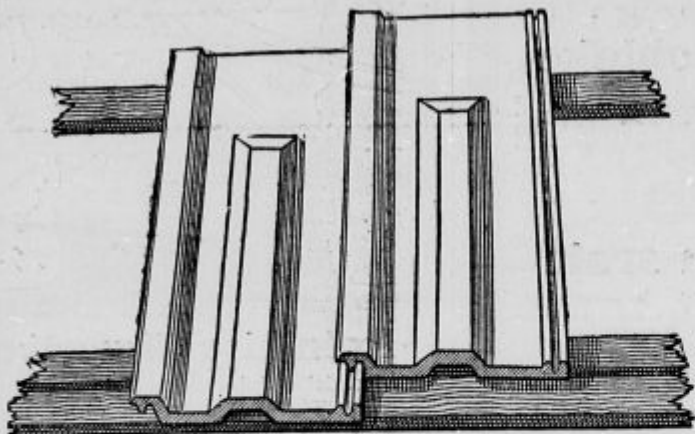
Ne dajte se torej bogati od drugih oglasov in rabite za
nadomestilo presnega masla za

pečenje praženje kuhanje maslen kruh

samo
Blaimscheina „Unikum“ margarino

Dobivi se povsod. — Poizkušnje gratis in franko.

Združene Ivornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini patent. dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“

Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

814

Spretni zastopniki se iščejo.

Inženerska akademija
Wismar, Ostsee. Za strojno in elektr. inženjerstvo, stavb. inženjerstvo, geometrijo in arhitekturo. — Železobetonska gradnja in kulturna tehnika. Novi laboratoriji.
 Pradi Wismar Absolventi višjih obratnih šol se sprejemajo.

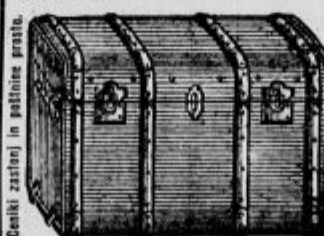
Najcenejši nakup

sukna, ženskega blaga, najboljših šifonov, cvilha razne vrste odevi in prtov itd. si vsakdo nabavi, kdor se obrne na domačo manufakturno trgovino
I. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorce pošljem poštne prosto. 3579

Kovčegi Winkler

Najboljša svetovna znamka! Ljubi! Trpežni! Gena brez konkurence!

Tovarna in specialna trgovina kovčegov, torb in usnjene robe
Josip Winkler & sinovi.
 Ust. okt. 1876
 Dunaj, Himmelpfortgasse 7/A.
 Winkler-jevi nizi kovčegi od K 32 n.

Tovarna štedilnikov H. Koloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, porcelanasti štedilniki kakor tudi iz majolike za gospodinjstvo, hotele, restavracije itd. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, irske peči za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

Zahtevajte „Izvirne Koloseus - štedilnike“ in zvrnite slabše izdelke. 3973
 Ceniki zastoj.

Kesal

se je dosedaj še vsak ki je kupil uro, zlatino in srebrnino, predno je videl veleznimivi in bogato ilustrovani cenik

H. SUTTNERJA

v Ljubljani, Mestni trg, 25.

ker se je moral prepričati, da se dobi tam res dobro trpežno in okusno blago po nizki ceni. Zahtevajte toraj predno se odločite za kak nakup cenik, ki se Vam dopošlje takoj, poštne prosto.

Birmanska darila

se dobijo najboljša, najlepša in najcenejša pri svetovno znani razpošiljalni trgovini

H. Suttner, Ljubljana št. 1

Mestni trg št. 25. Zahtevajte cenik!

Št. 803. Jeklena ali nikelnasta cilind.-rem., trpežnim kolesjem, K 7.90

Št. 804. Srebrna cilind.-rem., močni srebrni pokrovi, trpežno kolesje, K 9.50

Št. 865. Nikelnasta verižica z lepim obeskom, K 1.10
 Št. 865. Srebrna verižica, 15 gramov, K 2.20
 Št. 865. „ „ „ 30 „ „ K 4.40
 Št. 865. „ „ „ 50 „ „ K 6.60
 Št. 851. Amerikanska dvojna zlatna z lepim obeskom, K 7.70

Št. 409. K 9.40

Št. 698. K 5.50

Št. 713. K 8.—

Št. 715. Nikelnasta cil.-rem., Frappe trpežno kolesje na 6 kamnov K 8.—
 Št. 409. Jednaka nekoliko večja z dvojnatim pokrovom K 9.40
 Št. 698. Nikelnasta cil.-rem., s trpežnim kolesjem K 5.50

Št. 1092. Srebro z lepim kamnom K 1.10

Št. 1085. Zlato na srebro K 2.40

Št. 1085. 14 karat zlato K 6.30

Št. 1087. Zlato na srebro s plavim kamnom K 2.40

14 karat zlato K 5.80

Št. 1012. Srček, zlato na srebro z lepim kamnom K 1.80

Št. 1014. 14 kar. zlato srček z lepim kamnom K 5.90

Št. 440. Srebrni medaljon, ki se odpira, K 4.20

DOMOLJUB

25

Štev. 27

Ljubljana, 4. julija 1912

Leto XXV.

Domoljub domoljubom.

Ni kosca v travniku našem,
žanjice v polju je ni,
v planinah ni ga pastirja,
ni ženke naših vasi,
ni deda z naše gore,
da nisva znanca si že.

Saj k vam na vas sem prihajal,
saj vas ljubiti učil
deželo, dom in državo,
saj vam sem čelo vedril
za lepše čase zavzet —
let dolgih petkrat po pet.

Se vriskaj, v travniku kosci!
Žanjica v polju, le poj!
Ti ded, pastir in ženica,
raduj se danes z menoj!
Se verno stopajva skup:
Ti moj, jaz tvoj — Domoljub.

Silvin Sardenko.

Knezoškof dr. A. B. Jeglič Domoljubu za jubilej

Na Dobravi, dne 10. junija 1912.

Čestitam „Domoljubu“ za petindvajsetletnico kot neutrudljivemu, pogumnemu in spretnemu pomočniku za obrambo večnih resnic zoper zmote in laži privrženecv onega hudobnega duha, ki je lažnik od početka in morivec človeškega rodu.

Naj „Domoljub“ ostane vedno zvest Gospodu Jezusu in njegovi Cerkvi in naj kot odkritosrčen in vdan prijatelj vernega slovenskega ljudstva še mnogo in mnogo let to ljudstvo vnema in navdušuje za ljubezen do Boga, do Cerkve in do domovine in za neustrašeno borbo zoper otroke tmin.

V tem imenu pošilja pozdrav in blagoslov „Domoljubu“

vdani

† Anton Bonaventura
knezoškof.

Pismo voditelja S. L. S., deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča Domoljubu ob 25 letnici

V Ljubljani, dne 14. junija 1912.

Ob petindvajsetletnici „Domoljuba“ je moja prva dolžnost **hvaležnost**. Iskrena zahvala Vseslovenske Ljudske Stranke vrlemu „Domoljubu“, ki je kot zmagovit prapor plapolal v vseh vrstah ljudske armade v več kot dvajsetletnih bojih za osamosvojenje slovenskega ljudstva! Dolžnost hvaležnosti pa ne bi bila spolnjena niti od daleka, če se ne bi spominjal posebej ustanovitelja „Domoljuba“, svojega starega prijatelja, prelata **Andreja Kalana**. Da ne bi bil prijatelj „Andrejec“ storil nič drugega, kot da je ustanovil „Domoljuba“, že s tem edinim dejanjem si je pridobil neverljivi zaslug za preporod našega ljudstva. Čast in hvala mu! Škoda, da je zavrata bolezen prisilila tega energičnega, iniciativnega moža, ki je **izreden političen talent**, umakniti se iz aktivne politike. Kako pogrešamo takih mož od neustrašene, požrtvovalne stare garde!

Druga moja dolžnost ob tem pomenljivem slavu je poziv do vseh somišljenikov, naj ostanejo zvesti „Domoljubu“ in delajo z vso silo za nadaljno razširjanje tega ljudskega glasila. **Vsak naročnik naj pridobi tekom meseca julija, ali vsaj tekom letošnjega leta vsaj še enega naročnika!** Tako bi se število naročnikov še letos podvojilo in s tem doseglo dvojno: zrasla bi moč ljudske armade — „Domoljub“ bi se še nadalje lahko spopolnil in vsak naročnik bi imel dobiček, ker bi prejemal še boljši list nego doslej.

„Domoljub“ je rasel z ljudsko stranko, a stranka je rasla z „Domoljubom“. Tako bodi tudi v prihodnje! Posvetimo ob „Domoljubovi“ petindvajsetletnici vsak somišljenik vsaj en dan, če ne več, za propagando v korist „Domoljuba“. To bo lep dar ob petindvajsetem rojstnem dnevu našega „Domoljuba“ — dar, ki bo prišel v prid slovenskemu ljudstvu in nikomur drugemu.

Dr. Ivan Šusteršič.

Ob osnovi in pomenu Domoljuba.

Piše prelat Andrej Kalan.

Meseca majnika l. 1888. me je izvabilo pomladno solnce na sprehod proti Rožniku. Na potu sem se pridružil tedanjemu velezaslužnemu predsedniku Kat. tiskovnega društva prof. Ant. Zupančiču in katehetu Ant. Kržiču. Razvil se je med nami živahen razgovor o tedanjih slovenskih javnih razmerah. Glavne misli teh razgovorov so mi še v živem spominu, zato jih lahko tukaj obrazložim.

Naš narod je v te dobi obdeloval zemljo svojih očetov po starih šegah, istotako se je nekako podedovano držal vere svojih dedov, ne da bi se prav zavedal svoje verske zavednosti. Za politiko se ni brigal, ampak jo je prepuščal duhovnom in svetnim izobražencem, ki so se bojevali bolj ali manj srečno z narodnimi nasprotniki. Toda edini med seboj so bili duhovni konservativci in mladi Slovenci le v borbi proti tujcu; med seboj si pa niso več zaupali, ker so svetni rodoljubi vedno bolj kazali doma, da so se šolali na tujem na brezverskih vseučiliščih, se navzeli tam liberalizma in ga, previdno sicer, po malem, a vztrajno in dosledno zanašali v slovensko javno življenje. Časniki politični in lepoznavski so očitno kazali njihove našemu narodu pogubne nazore in namene. Versko-misleči rodoljubi so kmalu spoznali resno nevarnost in so si ustanovili tudi svoje lastne liste, ker »Novice« in »Zgodnja danica« nista več zadostovala.

»Slovenec« se je rodil iz te potrebe, ker se je liberalizem posebno pojavljal v političnem našem življenju. A naš politični list se ni mogel dolgo časa prav razviti. L. 1883. še le je postal dnevnik, a manjkalo mu je sotrudnikov in naročnikov. Bil je v vedni nevarnosti, da premine. Spominjam se, da se je vsled neke izgubljene pravde, ko je bilo treba plačati visoko globo

in troške, resno mislilo, da bo moral prenehati. Takrat so mu priskočili na pomoč požrtvovalni duhovni, ki so dali več nego so imeli, da so list rešili.

Katoliški Slovenci do tedaj nismo imeli nobene organizacije; bili smo množica dobrih, a nezavednih ljudi. Bivali smo kakor polži po svojih hišicah in skupnega, smotrnega dela nismo poznali, zlasti ne v političnem in gospodarskem življenju. Na ramenih nekaj rodoljubov je slonelo vse delo in vse breme. V prvi vrsti smo potrebovali politične organizacije in zanjo katoliških listov, njenih glasiteljev. — Iz te potrebe se je rodilo l. 1887. Kat. Tiskovno društvo, ki si je zasnovalo svojo bukvarno in tiskarno in podpiralo naš politični dnevnik.

Prelat Andrej Kalan

ustanovitelj in prvi urednik Domoljuba.

V javnokatoliško življenje sta takrat zlasti živo posegala knezoškof ljubljanski dr. Missia in profesor bogoslovja v Gorici dr. Mahnič. Moža živega verskega prepričanja in življenja, dalekovidna, globoko izobrazena dušova sta gledala resno nevarnost, ki preti našemu narodu od liberalizma na verskem, političnem in znanstvenem polju. Z govori, članki in zasebnim spodbujanjem sta v teku let za sveto vojsko zbudila mnogo vnetih mladih moči. Tako se je rodil »Rimski Katolik«, tako »Dom in Svet« v isti dobi. — Imeli smo tedaj svoj politični dnevnik, svoje poslovnosti in znanstveni list. Toda »Slovenca« naš

narod ni mnogo poznal. Ne samo da je navadnemu človeku dnevnik predrag, naši ljudje niso bili vajeni brati časopisov in čudak se je zdel kmetom tovariš, ki je bral časnike. Zato se tudi niso brigali za politiko in razne volitve je opravič občinski odbor kar med seboj, pa še truditi se je moral, da je dobil dovolj volilnih mož.

To politično mrtvo dušo našega naroda je bilo treba vzbuditi, ker sicer bi bili v vedni nevarnosti, da jih nezavednih, malo-

bržnih za javno življenje ob ugodni priliki nasprotnik z raznimi slepili in praznimi obljubami ne pridobi na svojo plat. Izhajali so tedaj že nekateri ljudski listi, a so bili namenjeni le za svoje kraje. Pa tudi ti listi so imeli le malo naročnikov in še manj bralcev, na splošno v javnost pa niso orali brazde. — Zanesti bi bilo treba med množice zanimanje za politično življenje, za izobrazbo. Našega konservativnega starokopitnega človeka treba bi bilo zgibati, vzbuditi za napredek, za organizacijo, društveno in gospodarsko združevanje. To bi se pa doseglo najgotovješe z lističem, ki bi bil poceni, da si ga lahko vsakdo naroči, ki bi narod seznanjal na kratko z vsem, kar se godi in giblje po svetu ter bi mu pojasnoval s strogo krščanskega stališča, kaj je prav, kaj ni prav. Ker je bil pa naš narod po Mohorjevi družbi posebno vesel lepih pripovednih spisov, zato naj bi tak listič prinašal tudi mičnih povesti, da bi tako vzbudil za se zanimanje in si s tem pot ubral med množice naroda. Pisal naj bi živahno, poljudno in odločno, da se nejasne javne razmere čimpreje sčistijo. To je bilo tembolj potrebno, ker se stari konservativni močje, ki so vzrasli v drugih razmerah, niso lahko proprijeli radikalnejše poti, ki pa je bila v onih časih nujno potrebna, ako bi hoteli zabraniti, da naš politični samotež ne obtiči v liberalnem močvirju. Značilno za tedanje naše politične razmere je to, da vključ raznim poskusom nismo mogli vstanoviti osrednjega katoliško-političnega društva, ki bi vzelo v roke vodstvo, ki bi ustvarilo katoliško-politično organizacijo, brez katere je bilo vse delo le delo samoukov, navezano bolj na osebo, nego na načela, bolj na slučaj nego na načelno doslednost.

To je bila zmisel naših razgovorov na onem sprehodu na Rožnik. In sklep teh razgovorov je bil, da začnimo s takim listom, ki smo ga tudi ob isti priliki krstili in mu dali ime: »Domoljub«.

Takoj v prvi sledeči seji odbora Kat. tiskovnega društva je odbor soglasno odobril to misel in izjavil, da bo društvo podpiralo izdajanje »Domoljuba«, in meni izročil uredništvo lista, ki sem ga urejeval enajst let. Upi, katere smo stavili na »Domoljuba«, nas niso varali. Že takoj od početka so se ljudje zanimali za list in ga prav pridno naročevali. Duhovniki so umeli pomen lista za ljudstvo ter so neumorno in požrtvovalno agitirali, da se je list hitro razširil in že po petih letih imel nad sedem tisoč naročnikov, česar se nikdo ni nadejal, in katerega števila do tedaj še noben list ni dosegel.

Vsi letniki »Domoljuba« kažejo jasno že poprej označene listove namene. Takoj drugo leto se je ustanovilo Kat. politično društvo, pravila so bila potr-

jena l. 1889. in v tem letu je pričel »Domoljub« pisati, kako potreben bi bil za Slovence katoliški shod in toliko časa je delal za to, da se je sešel, in postavil podlago za vse naše javno katoliško gibanje in delovanje na vseh raznih poljih.

Posebno važnost je pokladal »Domoljub« vsa leta na gospodarsko izobrazbo našega naroda in pripravljaj pot za sedanje gospodarsko organizacijo, vzpodbujal je rodoljube za Reiffeisenove posojilnice in gojil sploh zmisel za združeno delo. — Glavni pomen »Domoljuba« je, da je zmal, zgibal in vnel dušo narodovo za javno življenje, da je zanesel katoliško-politično, narodno in gospodarsko zavest in zavednost v zadnjo pogorsko vas, da je bil in je najvplivnejši agitator za vse naše idejale, da je razširjen po vseh slovenskih kronovinah pokladal temelj za sedaj tako mogočno in vspešno delujočo Vseslovensko Ljudsko Stranko.

Ob 25 letnici »Domoljubovi« hvalim Boga, da je dal skromnim začetkom tako radodarno svoj vsemogočni blagoslov, zahvaljujem se vsem plemenitim sodelavnikom svojim, ki so nesebično in neizmerno požrtvovalno sodelovali pri listu, zlasti v onih letih, ko sem bil preobložen z drugim delom in nisem mogel toliko moči posvetiti listu, kakor bi jih bil rad in kakor je list tako razširjen med narodom zaslužil. Hvaležno se spominjam vseh nabirateljev naročnikov, ker se je le po njih zaslugi list tako hitro udomačil skoro v vsaki slovenski hiši zlasti v naši kronovini. Posebno pa moram izreči svoje veselje in svoje priznanje onim prijateljem, ki so za menoj prevzeli list in ga od leta do leta vsestranski spopolnjevali. Vsa čast v tem pogledu mojemu nasledniku gospodu L. Smolnikarju in dr. Kreku, ki zadnja leta s toliko vztrajnostjo, temeljitostjo in ljubeznijo označuje in piše vodilne misli za »Domoljuba«; mladeniško navdušenje je vzplamtelo vsepovsod, načrti so se snovali in hvala Bogu, po 25 letih se kažejo lepi sadovi tega navdušenega, nesebičnega dela. V dobi teh 25 let je napredoval naš narod vsestranski bolj nego poprej v 100 letih in smelo, polni zahvalnih čustev do Boga, lahko rečemo, da med onimi, ki so se zato trudili, »Domoljub« ni — najzadnji. —

♥♥♥♥

Dragi Domoljub!

Rad te imam, res rad; to bi mi moral ti sam priznati, ko bi se pečal s takimi srčnimi zadevami. Povedal bi lahko, da sva marsikako leho tvojega grunta zorala skupaj in da je časih v važnih vprašanjih, kako naj se obde-

luje tvoje polje, posegla vmes moja misel. Vendar pa ne bi danes omočil peresa, ko bi šlo samo za tvojo slovesnost. Nimam je sploh prav nič tiste slovesnostne žile, ki se napne ob slavnostnih sporedih in sprevodih, govorih in belooblečenih deklicah. Tudi zate ne! Življenje mi je delavnik. In takrat sem najbolj zadovoljen sam s seboj, ko docela utrujen od dela padem, kjer že bodi, v sladek sen, da se mi vrnejo izrabljene telesne sile. Takrat pa najmanj, ko zasledim kos komodnosti, ali senco lenobe v svojem življenju.

Všeč mi pa je, da nočeš molče iti mimo svoje polnoletnosti. Štiriindvajset let si star, in ko vstopiš v petindvajseto, se hočeš postaviti in pokazati. Kranjci radi malo pobahamo; ti ne zatajuješ te naše lastnosti.

In to me veseli! — Postavi se! V tem tvojem nastopu pa ne gleda moje duševno oko prav nič slovesnostnega nakitja, marveč ga meri samo z ozirom na njegove bogate posledice v naši javnosti.

Postaviš se pred nasprotniki in prijatelji! Kje vas je kaj, ki ste si v lahki papirni obleki med ljudstvom hoteli zagotoviti obstoj? Rodoljub in Notranjec, Belokranjec in Naš list, Kamničan in Gorenjec (pod liberalno tvrdko) so si vsak posebej, v zelo kratkem času raztrgali svoje suknjice in kožo ž njimi; beraško so poginili mraza in gladu. Ti stojiš krepko; petindvajsettisoč jih je, ki skrbje zate, najmanj četrto miliona, ki teden za tednom komaj čakajo, da jih obiščeš, ki drže s teboj, ki te ljubijo.

To daje korajžo za delo in boj. Ne bojim se za te, da bi kdaj odnehala; pameti pa seveda ni nikoli preveč. In zato ti je želim iz srca kot tvoj prijatelj.

Za nameček pa ná par naukov — profesor nima boljšega vezila —:

Prvič: Če danes gledaš nekoliko nazaj, bodi ti prizanešeno! Prevečkrat pa tega ne delaj! Ohrani si mladost; in mlad je, kdor gleda na-

prej, kaj mu je še treba storiti, ne pa nazaj, kaj je že naredil. Tak je star in plesen mu leze čez truplo. Brr, dolgčas! Dovolj je še opravlja zate: ljudstvu dvigniti um, srce in blagostanje; zavarovati ga proti liberalnemu nazadnjaštvu.

Drugič: Ne pozabi, kdo te je negoval v tvojih prvih letih, kdo te zdrži odraslega moža. Žuljave, udelane roke, jerhovina in delavski predpasnik brez cilindrov in frakov, brez zvočnih imen in brez raznolikega pleha na prsih. Pa kaplan in župnik, skrita v svojem težkem delu, a sloveče živa v probujenem, naprednem duhu našega ljudstva. Če tega ne pozabiš, se izogneš tisti žalostni poti, ki jo hodi množica drugih. Začetek dela med ljudstvom, z delom nekaj uspehov, z uspehi odtujenje od ljudstva, mili pogledi navzgor; nazadnje prazničen nakit, votlo, neštokrat ponavljano, zdravemu želodcu zoperno pozivanje na čudodelne zasluge in zraven lenoba. Ostani tam, kjer si začel, nasloni se na močne prsi našega ljudstva tako, da ti bo vsaka misel v njem začeta, v njem končana. Rad se imenuješ »ljudsko glasilo«. Res, lepo ime! A biti mora zaslužno! Če bo ljudstvo v Tebi sebe izpoznalo, potem se svobodno imenuj ljudsko glasilo. Bog te bo blagoslovil! Migali bodo drugi vsak s svojo cunjico in zbirali duševne betežnike v stranke in pojde z Domoljubom v roki vriskajoč naprej. V ti četi, kjer že bodi, četudi v zadnji vrsti, naj ima skromen prostor tudi Tvoj

Kanonik dr. Ign. Žitnik
dolgoletni odgovorni urednik Domoljuba.

Dr. Jan. Krek.

Kmet in časopis.

Piše deželni odbornik dr. Evgen Lampe.

Bili so časi, ko kmet ni imel časopisa in časopisi niso bili za kmeta. Tiskalo in pisalo se je ogromno veliko, a to le za druge stanove, potrebe in zabave. Izobraženstvo, ki je izdajalo in pisalo časopise, ni imelo nobenega stika s kmetom in ne zmisla za poljedelstvo. Poznali so kmeta le iz povesti ali naslikanega v svojih zabavnih listih.

Obrt in trgovina si je ustanovila časopise za svoje koristi. Tu gospodari kapitalist in govori borza. Največji politični listi, ki se izdajajo v ogromnih množinah in stanejo velikanske vsote, služijo velekapitalistom in urejujejo jih skoro izključno sami judje. Njihov vpliv na javnost je silno močan; vse naše takozvano izobraženstvo stoji pod tem vplivom.

Kmet je bil zadnji, ki je prišel do svojega časopisa. Sicer se že dolgo izdajajo strokovni poljedelski listi, a kmet se ni zanje zmenil, ker so mu bili tuji. Od učenih strokovnjakov pisano časopisje je govorilo kmetu tuj jezik; učenim rečem kmet sploh ne zaupa; bolje je manj učeno, pa bolj pametno. Napisalo se je obilo koristnega, a izvrševalo se ni, ker ni bilo pravega duha in zaupanja.

Tudi ni mogoče dvigniti kmečkega stanu samo s tem, da se ga poučuje o znanstvenih teorijah in mu dajejo nasveti o izboljšanju gospodarstva.

Treba je bilo več: Kmet je moral dobiti svoje bojovito politično glasilo, ki je v stanovskih in ustavnih borbah visoko dvignilo kmečko zastavo. Samozavest in združitev je morala nastati iz borbe, in v tej vojski je bilo treba časopisa, ki je ljudstvu vse dežele daljal signale, mu sporočal manevre sovražnikov in naznanjal, kje in kako je treba udariti. To naloge je prevzel „Domoljub“. Da jo je vestno in uspešno izpolnjeval, nam dokazuje veselo dejstvo, da se še noben časopis ni tako priljubil našemu kmečkemu ljudstvu in si pridobil toliko zaupanja. Danes je „Domoljub“ velika trdnjava kmečkega ljudstva v političnem boju.

Od tega časa, ko smo se združili okoli trdnega središča in se složno borimo, se začel naš napredek. In zgodilo se je v kratkem času jako mnogo. Za povzdigo kmetijstva, zlasti živinoreje, se trudi sedaj tudi državna in deželna oblast. Prej je bilo vse to nemogoče, kajti ni bilo zaupanja in sodelovanja. Da smo to dosegli, je zasluga časopisja, zlasti „Domoljuba“. Kako se pozna, koder ljudje ne čitajo našega lista! K meni

prihajajo ljudje iz cele dežele, in takoj vidim na vsakem, ali kaj bere in kaj bere. Ljudje, ki so po „Domoljubu“ vzgojeni, so sprejemljivi za vsak pouk, pa nezaupni proti vsakemu sleparju. Previdno računajo, za kaj se naj odločijo, in so dostopni vsaki pametni besedi. Oni vedo, za kaj se borimo, velika kulturna vprašanja so jim znana; zato je veselje delati s takim ljudstvom. Politično in gospodarsko zaostali so kraji, koder ljudstvo ne čita „Domoljuba“. Tam pa tudi naše delo zadene ob največje težkoče, ker tam se ne poznamo in si ne zaupamo.

Zato pa vun med ljudi, naš časopis, tudi tja, koder je še tema!

Zunanji znak velike politične izpremembe, ki se je izvršila po izobraževalnem delu zadnjega časa, so bile ravnokar izvršene občinske volitve. Tak občinski volilni red, kakor smo ga mi vpeljali na Kranjskem, je mogoč samo med politično jako probujenim ljudstvom. Te prve občinske volitve po novem redu so bile preizkušnja, ki nam je pokazala, da se nismo varali. Skoro vse občine le z malimi izjemami so prišle v roke S. L. S. Na mnogih krajih je ljudstvo popolnoma pomedlo staro liberalno nesnago in si postavilo na čelo čisto nove moze našega mišljenja.

To je naredilo naše časopisje.

Če pogledam te naše župane, naše okrajne načelnike, sploh od ljudstva samoupravno izvoljene moze, sem ponosen nanje. Ti moze so izšolani in izučeni po našem časopisju. Oni beró „Domoljuba“ in pišejo vanj. Zanašamo se nanje, ker njihova zavest ima globoke korenine.

Na tej poti moramo naprej. Naši cilji so visoki in vedno višje se jim približujemo. Zato naj malenkostne osebnosti stopijo v ozadje, kar je splošno važno in poučno, se naj bolj goji.

„Domoljub“ je merilo kulturne višine našega ljudstva. Po njem sodimo moč našega kmečkega stanu. Tega se mora zavedati vsak sotrudnik in naj z nasprotniki v svojem dopisu opravi kolikor mogoče kratko in brez ceremonij, da jim ne izkaže preveč časti!

Temelj smo si postavili širok in trden. Zdaj pa zidajmo na moč in višino!

~~~~~

Časopisje je velesila.

Piše kanonik dr. I. Žitnik.

Ali naj to še dokazujem? Časniki kar preplavljajo ves kulturni svet. Beró jih učenjaki, uradniki, obrtniki, kmetje in delavci. Naloga časnikov pa ni samo ta, da prinašajo novice iz domačih in tujih krajev. Časopisje se je polastilo vseh strok in panog na znanstvenem, leposlovnem, političnem, socialnem in gospo-

darskem polju, ki ga obdeluje človeški duh. Časopisi širijo pouk in izobrazbo za vse stanovne, delajo javno mnenje, odstavljajo tudi ministre in provzročajo večkrat pravo sovražstvo med narodi in državami in posredno tudi vojske. Smemo torej reči, da časniki vladajo svet.

Kakor pa so nauki dobri, lepi in koristni, tako morejo biti tudi slabi, škodljivi in zapeljivi. In po teh naukih se ločijo tudi časniki v dobre, potrebne in koristne ter v slabe, škodljive in pogubljive. Dobri časniki zagovarjajo resnico in pravico, vzpodbujajo in napeljujejo k čednostnemu življenju po naukih božjega Učenika in zapovedih njegove sv. Cerkve. Taki časniki, katerim je krščansko razodetje vrhunec vse resnice, so največja dobrota in sreča za vsak narod, najboljši prijatelji vsakega človeka na potu njegovega življenja. Slabi časniki pa širijo zmote in pregrehe, sovražstvo do Boga in sv. vere. Z zapeljivimi besedami o izobrazbi, omiki in ljudski blaginji vlivajo strup v ljudsko dušo, grobokopi so ljudstvu, ker ga zapeljujejo s prave poti v močvirje surovosti, propalosti in popolne pogube. Zato pa cerkveni poglavarji in vsi pravi ter nesebični ljudski prijatelji pri vsaki priliki priporočajo katoličanom: Naročajte, berite in širite dobre, krščanske časopise in knjige! Dober časnik je najboljši misijonar, ki vzbuja vest zapeljancem, daje pogum in moralno moč omahljivcem in stanovitnim podžiga ogenj krščanske ljubezni do vsega dobrega in lepega. In v tem duhu, po tem navodilu deluje naš »Domoljub« že od 5. julija 1888 pod zastavo: Vse za vero, dom, cesarja! Zasnoval ga je v dogovoru z nekaterimi prijatelji za vse dobro, lepo in plemenito vneti in delavni gospod prelat Andrej Kalan, tedaj kapelan trnovske župnije v Ljubljani. Enajst let mu je bil spreten in zvest urednik. Že v semenišču se je marljivo in uspešno vadi v peresu in napisal za razne liste mnogo jedernatih člankov. Z »Domoljubom« pa je spojil svoje srce, žrtvoval mu skozi mnogo let vse svoje najboljše duševne moči. Vse pa iz nesebične ljubezni do slovenskega naroda. Učil ga je ceniti in ljubiti trojni dom, dom katoliški, dom slovenski in dom avstrijski, ki so in morajo biti najdražji in najljubši zaklad vsakemu pravemu Slovencu. S tem geslom naj se »Domoljub« razvija in širi med narodom tudi v bodoče Bogu v čast in narodu v častno in večno korist!

◇◇◇◇

Domoljubu v spominsko knjigo.

Piše državni poslanec J. Gostinčar.

Ako praznuje dober učitelj kako daljšo dobo svojega uspešnega delovanja, tedaj se z njim vesele tudi njegovi učenci in prijatelji. In kako bi se tudi ne? Saj je bil njih učitelj

in voditelj. Čut hvaležnosti, pripoznanje dela, trudov in uspehov, jim nalaga dolžnost tekmice v praznovanju slovesnosti.

Več kot učitelj, je za slovensko ljudstvo naš »Domoljub«, ki praznuje sedaj svojo petindvajsetletnico. Rodil se je v dobi, ko se je v Slovencih osobito na Kranjskem, čutil liberalizem močnega dovolj, vreči raz obraz krinko in pričeti boj za ljudstvu tuje ideale. Liberalci so tedaj presekali vez skupnega, sicer precej vodenega, »narodnega« delovanja. Brčati so začeli okoli sebe s kvedrastimi čevlji in opljuvali vsakega, kdor ni mogel priznavati njihovega liberalnega evangelija, ki je in bode ostal tuj našemu ljudstvu.

Tedaj so se našli možje — resni prijatelji slovenskega naroda in so v narodno, versko in socialno obrambo, ustanovili našega »Domoljuba«.

»Domoljub« je v dobi petindvajsetih let pokazal jasno, da ni le učitelj, marveč tudi iskren prijatelj slovenskemu ljudstvu, katero je to tudi hitro spoznalo in se ga oklenilo z vso ljubeznijo. Kje ni znan ta ljudski učenik in prijatelj? Od mest in trgov do zadnje oddaljene gorske hiše, v družinah kmetovalcev, delavcev, obrtnikov in trgovcev, se nahaja kot zvesti in nenadomestni svetovalec, učitelj in bojevnik.

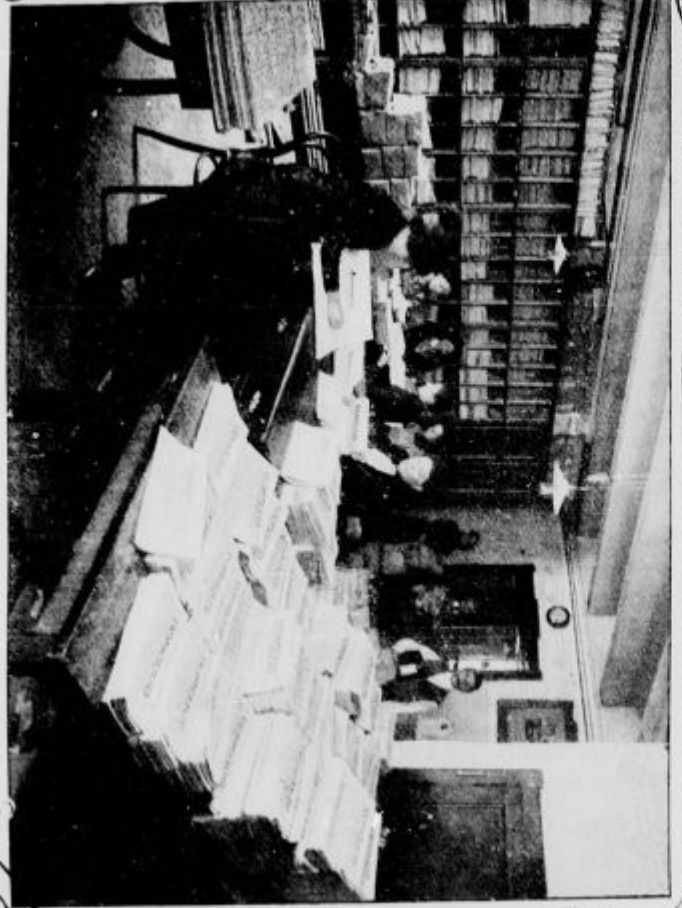
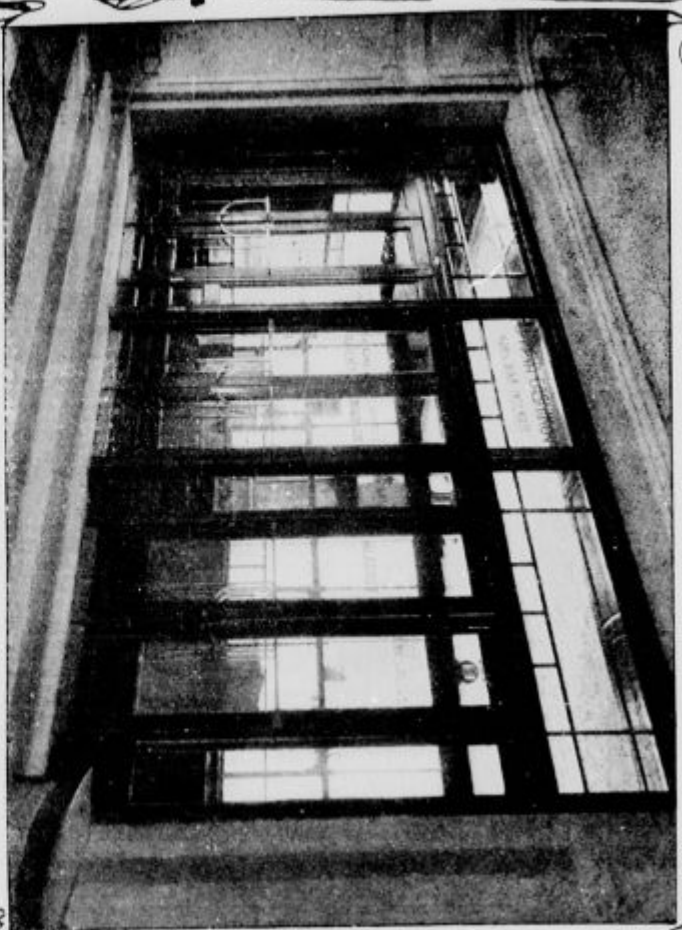
Z vztrajnim, možatim, brezobzirnim in doslednim delom, ki sloni na težnjah produktivnih stanov in osobito kmečkega stanu, si je pridobil zaupanje vseh poštenih ljudi. Liberalci ga sovražijo in pihajo nanj z vso onemoglostjo. In kako bi tudi ne? Saj je ravno »Domoljub« posegel globoko v gnezdo liberalnega oduševstva in razkrinkal oderuški nagon liberalnih duš. Gladil pa je s tem seveda tudi pot do gospodarske osamosvojitve našega ljudstva.

Na svoji petindvajsetletni poti je srečal »Domoljub« poleg marsikaj drugega, tudi celo vrsto papirnatih bojevnikov, ki so šli oboroženi z liberalnimi sulicami v boj proti njemu in Slov. Lj. Stranki. Toda ni jih več, legli so v grob, ne da bi bili dosegli kaj uspeha. Mrzli »Domoljubovi« polivi in pošteno mišljenje našega naroda je vzrok smrti škodljivim izrodkom. In to je pravo!

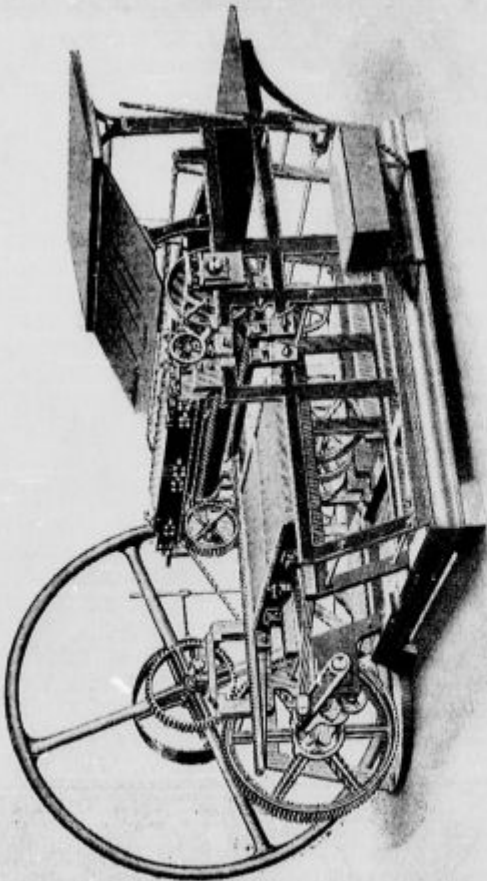
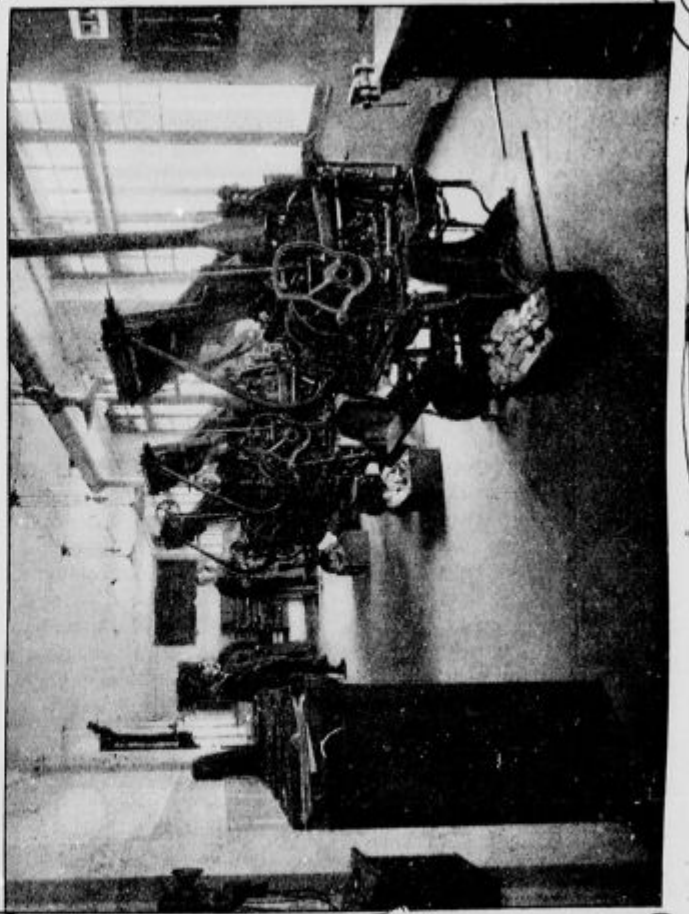
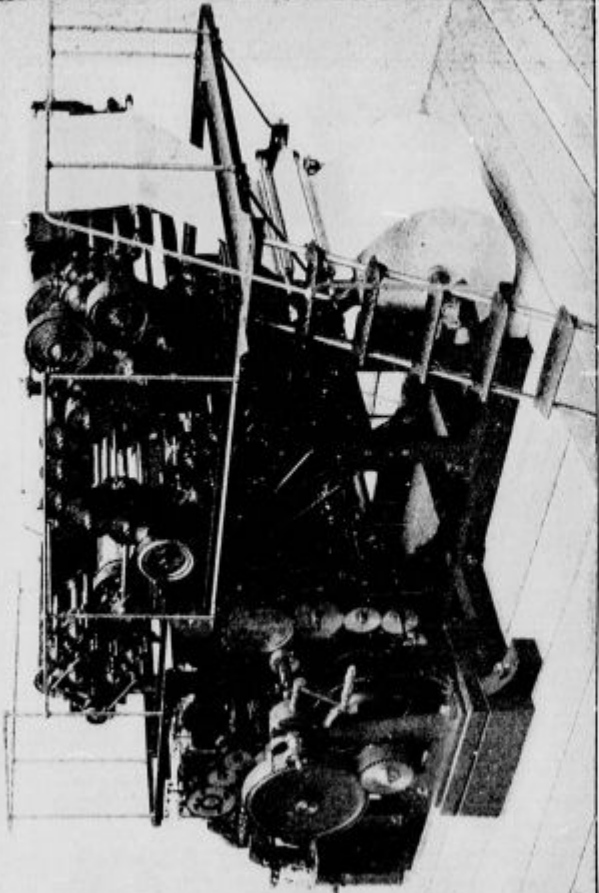
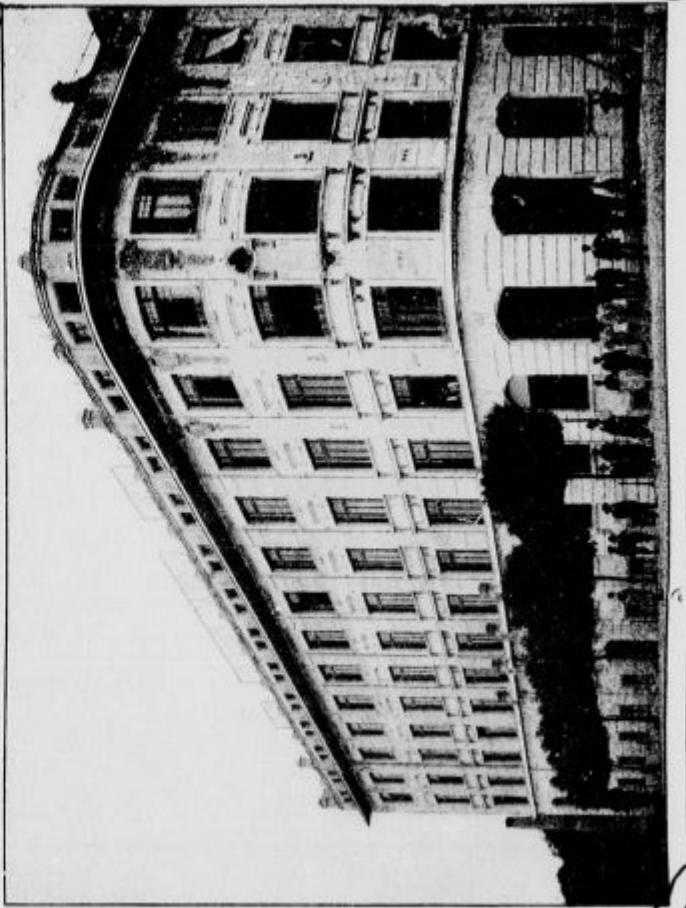
Slovensko ljudstvo se ima ravno »Domoljubu« zahvaliti za velik del gospodarske in politične naobrazbe in zavesti. Seme, katero je sejal »Domoljub«, je padlo na rodovita tla in bode tudi brezdvomno rodilo obilo dobrega sadu za narod slovenski. Zato pa si moramo smatrati vsi za dolžnost, da podvojimo v proslavo petindvajsetletnice »Domoljuba« zapričeto delo v korist naroda. To se mi zdi kot najboljši »prezent« k tej obletnici pozitivnega dela.

◇◇◇◇

K našim slikam.

Na prejšnjih dveh straneh prinaša naš današnji »Domoljub« tudi dve skupini slik, ki nam predstavljajo prostore oziroma stroje, ki so v najtesnejši zvezi z izdajanjem »Domoljuba«. V naslednjem podamo k tem slikam par pojasnil.

Slika na levi strani v zgornjem desnem vogalu nam predločuje uredniško sobo. Pri pisalni mizi sedi naš glavni urednik, ki ima pred seboj cel kup najrazličnejših rokopisov, nad mizo več letnikov »Domoljuba«, sredi med njimi pa telefonski aparat. Na levi strani urednikovi opazimo tudi oni slavnoznani uredniški koš, v katerega mora romati marsikak prehud dopis. Takoj na levo od te slike vidite naslikan glavni vhod k upravnistvu časopisov, katerih naslove lahko razločno beremo na steklenih vratih. Na srednjem vходу poleg »Slovenca« se blesti ime »Domoljub«.

Skozi ta vhod se pride v prostor za občinstvo, ki ima kaj opravka v upravnistvu.

Na sliki pod uredniško sobo, ki predstavlja upravnistvo naših časopisov, opazimo pri malih okencih nekaj glav gospodov in dam, ki imajo ravno sedaj tu nekaj posla. Ker je ravno prvega dne v mesecu, je naval precej velik.

V upravniskem prostoru vidimo predvsem registrirno blagajno, v katero mora vsak denar, ki ga plača ta ali ona stranka. Ta aparat je sploh eden glavnih predmetov v vsakem upravnistvu, ker brez denarja ni nič. — Spodaj pod sliko pokoj. papeža Leona XIII. vidite visoko omaro, kjer se nahajajo zaznamki vseh »Domoljubovih« naročnikov. Vsak naročnik ima v tej omari posebno tablico. — V kotu med dvema pisalnima mizama je pisalni stroj, na njegovi levi strani na koncu pisalne mize pa stoji »Domoljubov« upravni urednik, ki ravnokar prebira zelo čudno pisano premembo naslova. — Sredi upravniske sobe je velik stoječ pult z mnogimi predali, v katerih je shranjenih po nekaj od vsake »Domoljubove« številke tekočega leta. — V sprednjem koncu tega pulta je najnovejši razmnoževalni stroj za tisek pisem in pa raznih naslovov.

Na desni strani od ravnokar opisane slike pa vidi čitatelj prostor, v katerem se baš sedaj razpošilja naš »Domoljub«. Kajne, kakšen kup ga imajo pripravljenega gospodične odpraviteljice, ki ga štejejo, ovijajo in povezujejo v zavojke. List se donša pri srednjih vratih pod uro od velikega tiskalnega stroja, ki ga vam predstavlja prva slika na desni skupini. Tik ob vratih je že cel kup izgotovljenih poštnih zavojev, da jih čez malo časa odpelje na pošto upravniški sluga, ki ga vidite pripravljenega s pošto knjigo v roki. — Velika omara na levi steni ekspedicijskega prostora z mnogimi predali je pa shramba za posamezne ostale številke, ki jih je treba vedno dopošiljati. Razpošiljanje »Domoljuba« traja vsak teden dva dni in pol.

Nasprotna desna skupina slik nam predločuje najprej veliki rotacijski tiskalni stroj, na katerem se tiska »Domoljub« v 10.000 izvodih na uro. O tem stroju je »Domoljub« svojedobno že obširneje govoril. Takoj zraven je pa naslikan navaden tiskalni stroj, na katerem se je tiskal »Domoljub« od svojega početka skozi celih petnajst let.

Spodaj pod tem strojem so naslikani trije stavni stroji, na katerih se poleg drugih časopisov stavi tudi »Domoljub«. Za vsakim strojem stoji po en črkostavec, ki ima pred seboj iz uredništva doposlani rokopis in s pomočjo stroja vlija iz svinca kar cele vrste, kakor jih vidite na vsaki strani »Domoljuba«. Te vrste razvrščene v dolgih kolonah pa dobi v roke drug gospod črkostavec, ki nosi ime metër, in jih lepo zloži v strani in odpošlje k tiskalnemu stroju.

Zadnja slika v desnem vogalu spodaj nam pa kaže poslopje cele »Katoliške tiskarne«, v katerem so nastanjeni od leta 1908 nadalje vsi tu opisani in še mnogi drugi tiskarniški, knjigoveški in uredniški prostori.

~~~~~

Za smeh in kratek čas.

Očetov svet. Stari jud svojemu sinu: »Zdaj si dosti star; lahko se ženiš; pojdi si neveste iskat, toda dobro zapomni moj svet: Če najdeš dekle, čegar oče je na sumu, da goljufa, zahtevaj dote dvajset tisoč. Če naletiš na tako, da je bil njen oče kaznovan zaradi goljufije, zahtevaj trideset tisoč; če je bil pa njen oče zaprt zaradi goljufije, zahtevaj petdeset tisoč. Torej hodi z Bogom!« — Čez nekoliko časa dobi oče telegram: »Nevesto našel — oče obešen. Koliko naj zahtevam?«

∞

V Ameriki sta se pričkala Anglež in Kranjec s tem, kako se pri suvanju laglej premaga nasprotnika. Anglež je trdil, če se ga sune v trebuh; Kranjec pa, če se mu da dobro pod nos. Poskusiva, pravi Anglež, in sune Kranjca v trebuh, da se je zvrnil na tla in obležal. Med tem ko si Anglež prižiga smotko, se Kranjec zopet pobere ter z vso močjo dregne Angleža pod nos. Temu brizgne kri iz nosa, oči mu zatekó in odleti v steno rekoč: »Tudi ni slabo!«

∞

Prikupljivo. Po uradnih opravkih pride gospod sodnik v večjo vas na kmetih, kjer je bilo polno beračev in brezposelnih postopačev. Zatorej naroči županu, naj mu čez mesec dni naznani, če je že kaj bolje v tem oziru. Točno čez štiri tedne dobi sodnik to-le sporočilo: »Odkar ste bili Vi gospod sodnik tukaj, ni nobenega lumpa več videti.« Završnik, župan.

∞

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloga „Slovenca“.

DOMOLJUB

Slovenskemu ljudstvu
v pouk in zabavo.

Izšla vsakega torka prvi in tretji teden meseca. Cena je 10 den. pošta, letno 100 den. v letu. Izdani so vsakega torka prvi in tretji teden meseca. Cena je 10 den. pošta, letno 100 den. v letu.

DOMOLJUB

SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.

Izšla vsakega torka prvi in tretji teden meseca. Cena je 10 den. pošta, letno 100 den. v letu. Izdani so vsakega torka prvi in tretji teden meseca. Cena je 10 den. pošta, letno 100 den. v letu.

DOMOLJUB

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Izšla vsakega torka prvi in tretji teden meseca. Cena je 10 den. pošta, letno 100 den. v letu. Izdani so vsakega torka prvi in tretji teden meseca. Cena je 10 den. pošta, letno 100 den. v letu.

Domoljubove glave od začetka pa do danes.

Nekaj droblin iz Domoljubove zgodovine.

Pričujoče slike kažejo »Domoljubove« glave, kako so se v teku 25 letne dobe izpreminjale. S prvo je hodil »Domoljub« v slovenski svet od svojega rojstva, t. j. od 5. julija 1888 pa do svojega 11. leta, t. j. do konca leta 1898. Izhajal je v tem času po dvakrat na mesec, torej po 24 krat na leto, razun v prvem letu, ko je, izhajajoč samo v II. polletju, izšel le 12 krat. Izhajal je prvo leto na 8. straneh, a se je že sredi leta 1889. toliko poredil, da je s polnimi dvanajstimi stranmi obiskaval Slovence.

Leta 1899. je dobil novo glavo, drugo na pričujoči sliki, katero je narisal sedanji knezošk. tajnik **Jožef Dostal**, tedaj kapelan v Višnji gori. Ta glava je bila podlaga tudi poznejšima dvema. Zrastel je tudi že toliko, da je tega leta začel izhajati na šestnajstih straneh. V tej novi obleki se mu je tako dobro godilo, da si je že po dveh letih (1901) kot čvrst 14 leten dečko omislil novo suknjico, pisan **ovitek**, katero je nosil do svojega dovršenega 16. leta.

S 17. letom (1904) pa mu je obleka na vse strani pretesna postala, tako da je bilo treba čisto nove precej večje, kakor kaže **tretja glava** na poleg stoječi sliki. Tak je ostal, še vedno izhajajoč po dvakrat na mesec na 16 straneh, do konca leta 1905. Cena mu je bila od početka do tega časa vseskozi za celo leto 1 K 60 vinarjev.

Z l. 1906. pa se je kot 19 leten mladenci ojunail tako, da je hotel **vsak teden** pohajati med svoje ljube Slovence; nekoliko si je »pofrišal« klobuk, kakor kaže njegova **četrti glava** in pa tri kronice je zahteval odslej naročnine. Tako je postal cel možak, ki je l. 1909. že dobil dvojčka: prilogi »Naš kmečki dom« in »Društvenik«, leto pozneje (septembra 1910) pa hčerko »Našo gospodinjco«. Vkljub temu, da je sedaj kar s celo družino začel zahajati med Slovence, prinašajoč vsak teden do vrha naložen koš najraznovrstnejšega blaga, poučnega in zabavnega, je vendar ostal pri svoji stari skromni plači **treh kronic** na leto.

Kako je raslo število Domoljubovih naročnikov?

Leta	1888 (dvakrat v mesecu)	1700
1889	2500	
1890	3500	
1891	4800	
1892	7000	
1893	7100	
1894	7300	
1895	7500	
1896	7700	
1897	7800	
1898	7900	
1899	9800	
1900	10000	
1901	16000	
1902	16100	
1903	16300	
1904	20000	
1905	21000	
1906	17500	(tednik)
1907	19500	
1908	21000	
1909	23000	
1910	23000	
1911	23500	
1912	24000	

Naše kmetijstvo.

Piše kom. svetnik Fr. Povše.

Četrstoletje je „Domoljub“, ki je pač vsaj v prvih letih našel največ hvaležnih bralcev brez dvoma v kmetijskih domovih, tudi vspodbujal naše kmetijske gospodarje k zdravemu napredku in jim podajal marsikaj koristnih nauk in napotil k boljšemu gospodarstvu. Morda smem kot strokovnjak prisvajati si nekako sodbo, ali je v tej dobi naše kmetijstvo res napredovalo? Z mirno vestjo morem in moram to potrditi, ko presojam n. pr. našo živinorejo pred 25 leti in danes. Kako velik napredek v govedoreji! Že prihajajo tuji kupci po naše vole in hvalijo naše blago.

Kolik naravnost velikanski uspeh moremo pokazati v prešičereji, bodisi glede kakovosti, bodisi glede števila. Naša prešičereja se je podvojila, in namesto stare, počasno se razvijajoče prešičje pasme, imamo sedaj že skoro povsod vpeljano pasmo hitreje rasti. In prav naše gospodinjice mi morejo priznati, da se je s tem omogočil boljši izkupiček iz prešičjega hleva, kakor nekdanj.

Tudi v konjereji smo lepo napredovali tako, da sedaj nakupujejo vojaške remontne komisije naše konje za armado. Po Gorenjskem pa se je pincgavsko konjsko pleme tako vrlo razvilo, da prihajajo redno tujci s Koroškega, celo z Bavarskega po naše konje in prav te dni je neki kmetijski gospodar na Gorenjskem prodal 10 mesecev staro kobilo pincgavske pasme za 1000 kron.

Tudi v izkoriščanju živinorejskih produktov, to je v mlekarstvu smo lepo napredovali. Pred 25 leti si pač redkokdaj videl mlečne kositarke vrče, danes jih vidiš na marsikaki železniški postaji in zaslovelo je tudi naše surovo fino namizno maslo ter tudi naš sir.

Napredovali smo tudi v poljedelstvu. Zboljšali smo naša semena; kak velik napredek n. pr. pri pridelovanju krompirja, sočivja. Žito naše čistimo z žitočistilnimi stroji, po naših kmetijskih domovih že stoji v porabi polno gepeljnov — mlatilnice in drugi raznovrstni stroji kažejo naš napredek.

Če tudi reven, se je vzlic temu naš kmet lotil rabe umetnih gnojil, s katerimi smo pomnožili rodovitnost naših njiv in osobito travnikov. Tudi moremo pokazati napredek v našem planinarstvu. Več sto vagonov umetnih gnojil nakupujemo sleherno leto tako, da smo v primeri z našim številom skoro v prvih vrstah med takimi kmetovalci, ki vporablajo umetna gnojila.

Uravnali smo marsikatero naše vode, katere so nam spodjedale naš plodni svet,

in tam, kjer je ljudem in domači naši živini primanjkovalo zdrave čiste vode, so novi vodovodi in vodnjaki odpomogli prejšnji veliki bedi, trpljenju in pomanjkanju zdrave pitne vode.

Tudi v gozdarstvu nismo zaostali — in osobito vrlo napreduje pogozdovanje naših kraških goličav; te se spreminjajo v lepe gozde, ki bodo kraškim kmetovalcem v nekaj letih pravi vir dohodkov in v okras naše domovine.

Vzkliknem lahko ob tej pomenljivi 25letnici »Domoljuba«, ki je k temu napredku veliko pripomogel: Hvala Bogu, naš kmetijski stan lepo napreduje, rad prebira dobre kmetijske nauke in spise ter se zbira v svoji kmetijski družbi v obrambo svojih stanovskih pravic — saj šteje njih število že blizu enajst tisoč! —

Ti pa »Domoljub« deluj za stan, ki tvori večino našega naroda, tudi za naprej tako vrlo kakor v preteklih 25 letih!

Ali bomo obstali?

Piše župnik Anton Oblak.

Med močnimi sosedi, ki nas hočejo končati, biva mali slovenski rod. Kmečke krvi smo skoro vsi Slovenci, vdani svoji Cerkvi, ker brez nje bi našega jezika več ne bilo. Toda veliko lastnih sinov je zapustilo vero očetov, postali so ljudstvu tuji in sovražni. V sebi imamo črva, ki nam razjeda telo. — V revščini in pomanjkanju živimo, da mora na tisoče otrok kruha na tujem iskati. — Doma delavcev manjka, zemlja je bolj slabo obdelana, nehote se usiljuje vprašanje: »Ali bomo obstali?«

Imeli smo še hujše čase. Turške čete so preplavljale naše kraje in morale uboge ljudi, ki so v utrjenih taborih gorskih cerkvic našli malo zavetje. Za Turki so graščaki izžemali kmete, kateri so bili pravi sužni mogočni gospodi. Vse boljše kmetovega pridelka je graščak použil. —

Stoletja so minula. Turki so izgubili svojo moč, naši kraji so varni pred njimi. Cerkvice po gorah pa še vedno kažejo našemu ljudstvu kakor pot proti nebesom. Vera je dajala našim dedom moč zoper Turka, vera krepi zdaj njih vnuke. Vera ne propada med nami. Mnogo, mnogo je plev, toda cerkve so vsako nedeljo polne, zakramenti se prejemajo, beseda božja se oznanjuje, krščanski nauk se uči, skoro po vseh hišah se še vsak dan, tudi v najhujšem delu moli. Še bomo obstali, ker je ljubezen do Jezusa z ljubeznijo do Marije in sv. Cerkve tako globoko ukoreninjena v našem ljudstvu.

„Graščine razpadajo. Mogočno zidovje in zaduhle ječe, oni kraji groze in greha so le še pomniki nekdanjih dni, v katerih so kmetije tlačanili in desetnili ali pa tudi tretjinili svojim graščakom.

Zdaj je revež prost. Stoletja zanemarjeni kmet je začel vstajati in delati za pravi napredek. Še pomnimo čase, ko je bilo sramotno biti kmet, ko so z nekim zaničevanjem drugi stanovi zrlji na ubogega poljedelca, zdaj spoznavajo vsi, da je tudi v kmečkem delu vir prave sreče, da je kmečki stan podlaga vsem drugim. Z nezaupanjem so gospodarji začetkom gledali nove preroke in poslušali nauk, kako naj se zemlja pravilno obdeluje, da bo več sadu, bolj dostojno življenje. Zdelo se je vsem, da so polje že stari očetje znali dobro obdelovati. — Toda, ko so šli nekateri na tuje in videli doma lepe uspehe, se je zanimanje vzbudilo, delo začelo. Pokazale so se vse one zlate lastnosti našega kmeta: Bistra glava, pridne roke in dobro srce. Naš kmet ima trdo bučo, ne verjame precej in prav ima. Kadar pa sam vidi, takrat je ves v ognju, biti mora tudi pri njem tako. Videl sem veliko kmetov po svetu, toda lahko rečem, da se glede naravnih zmožnosti more naš kmet z vsakim kosati.

S tem bistrim umom je združil pridne roke. Tujci vidijo pri nas samo lene posle in zanižarne delavce ter zabavljajo čez lenobo Slovencev. Toda pravih kmetov, in teh je jako veliko, ne poznajo. Ta vam dela od zore do mraka in še ponoči zraven. In dobro srce! Srce, katero rado da trpečemu bratu, kar more. — Začeli smo res po novem delati in uporabljati skušnje drugih krajev. Mati naša, rodovitna domača zemlja, je odprla svoje naročje in pokazala začudenim otrokom in škodoželjnim tujcem, da ima v sebi vse za nas potrebne zaklade. Kraji so lepi, zemlja rodovitna: »Vse imamo, pa ne znamo. Le iščimo, da dobimo!« Čemu drugod sreče iskat, ko nas doma gotovo čaka.

Smo že na cilju? Ne, le v začetku, toda v dobrem začetku. V zadnjih letih gotovo noben narod v cesarstvu ni toliko napredoval, kakor naše ljudstvo. Toda še le začeli smo. Iskali smo sami poti. V drugih krajih imajo prav veliko kmetijskih šol, imajo vzorne graščine. Mi smo sami iskali pota. Za nas so šole marsikje predrage. Mnogi izmed onih, ki so šole dovršili, so kmečko delo pustili, ker jim je bilo prenizko. Kdor ima še zdaj kmečko delo za zadnje, ta ni naš.

Ker ne moreš v šolo, poglej si sam vse, da se privadiš pravilnemu gospodarstvu, poglej, če tudi te vožnja nekaj stane. —

Zdaj imajo omikani ljudje šport v modi, to je ono zabavo, ki naj pomaga, da se vse človekove telesne moči vsestransko razvijejo. Ta

šport naj se že kaže v hribolazstvu, v dirkanju, plavanju, rokoborbah ali drugače, je res nekaterim pripomogel do velikih spretnosti.

Kmetijstvo ni zabava, ampak resno, najbolj važno delo za državo in naš narod in njegovo prihodnost. Če bomo v tem imeli srečno roko, se nam ni bati, da bi nas sovražniki pomandrali. Toda tukaj bo treba kakor pri športu vsestransko izobraziti vse moči in napeti vse sile. Jasno je, da more le zdravo telo biti kos težkemu delu in veliki nalogi.

Mi moramo še posebej izobraziti oči, da bodo dobro videle, kaj je v našo korist. S slepim človekom je velika težava tudi pri kmetijstvu. — Gojiti moramo ušesa, da bomo radi poslušali in si zapomnili koristne nauke in se po njih ravnali. Izbistriti bo treba pamet, da bomo pustili one nesrečne domače prepire, ono sovraštvo med sosedi, ono tožarjenje, ki nam milijone brez koristi zapravi. Izbistriti bo treba duha za pravo izobrazbo in pravo našo korist. Kmet mora biti obenem vsak tudi trgovec in vse svoje dohodke in stroške modro preudariti. Dobro gospodarstvo sloni na pravem računu.

Le ljubimo stare navade, stara dela, staro pridelovanje in obdelovanje zemlje. Kadar pa spoznamo, da je novo boljše, bo treba brez usmiljenja staro zavreči in se novega oprijeti. Ali bomo obstali? Vsi pogoji so dani, na podlagi katoliške vere in dobrega kmetijskega dela po modernih zahtevah bo trdna naša prihodnost. »Domoljub! Ti pa tudi naprej kot doslej neumorno delaj gaz do te srečne prihodnosti!

♥♥♥♥

Kako častita Domoljubu ob 25letnici njegov mlajši bratec.

Jej, jej, kako si pa danes lep in imeniten! Kakšna obleka, kakšne porte! Skoraj bi te ne spoznal, da si moj brat! In pa kaki imenitni gospodje so danes zbrani okoli tebe; prelati in magnati, deželni glavar, financ-minister in drugi veljaki! Skoro bi si ne upal priti blizu. Pa ker sem tvoj brat, si vendar dovolim, da se pomešam med to veliko gospodo, da ti za jubilej tudi prinesem — svoj šopek.

Saj sva bila vendar, odkar sem jaz na svetu, vedno prijatelja. In če je bilo treba, sva tudi drug drugemu segla pod pazduho in si pomagala. — Da, jaz imam celo po tebi ukrojeno svoje ime. Jaz sem zato »Bogoljub«, ker si ti »Domoljub«. Ko bi tebe ne bilo, kdo ve, kako bi bilo meni ime!

25 let si torej star! Veš, skoro zavidam te ne samo za tvoja lepa leta, ampak tudi zato,

kar si v toliko letih dobrega storil. Veliko lepih nauk si podal Slovencem, koliko zmot zavrnili! Učil si jih ljubiti svoj dom — »domoljub« — pa tudi na Boga nisi pozabil. Pravil si jim, da bodo le potem srečni na svojem zemeljskem domu, če bodo tudi po nebeškem hrepeneli; in če se bodo oklepali svete Cerkve, ki vodi uboge zemljane v domovino nebeško. Posebno dokler mene in mojega prednika »Venca« ni bilo, si združeval v sebi obojno skrb: za dom in za Boga. Odkar pa sem jaz na svetu, sva si vlogi lepo razdelila: ti jih učiš ljubiti, ceniti in gojiti dom, jaz jih želim voditi v nebesa. Oboje to dvoje je tako potrebno, kakor tici dve peruti, če hoče po zraku letati in človeku dve nogi, če hoče po zemlji hoditi. Zato morava midva tudi poslej krepko vkup držati in drug drugemu roko podajati. Povej ti večkrat vsem, ki te berejo, da sama katoliška politika brez katoliškega življenja še ne velja, da je to samo ena perutnica in ena noga. »Moli in delaj«, pravi pregovor; jaz bi pa rekel: Vóli (katoliško) in moli! To se pravi: biti katoliški mož. — Jaz pa tudi svojim bravcem večkrat povem, da mi tako krščanstvo ni kratkomalo nič všeč, če človek v eni roki drži mašne bukvice ali rožni venec, v drugi pa liberalni časnik; če se šteje za kristjana, pri volitvah pa podpira najbolj strupene sovražnike božje. Torej moliti in katoliško voliti! — to morava najinim ljudem prav velikokrat povedati. Potem bodo hodili varno po zemlji, pa srečno dospeli v nebesa.

Čakaj no, še nekaj ti moram danes povedati, ko je ravno tak praznik. Jaz imam tudi eno popol-sestro; oba imava enega očeta. Ali jo kaj poznaš? — »Zlata doba« se imenuje. Ta meni večkrat pripoveduje, da bo nas Slovencev konec, če bomo tako pili, kakor doslej. Saj tudi drugače biti ne more! Pomisli no — ali si že kdaj slišal? to je grozno! — če vsako leto 100 milijonov kron po grlu požremo! Kje se bo pa jemalo? Enkrat mora biti konec. Zato me ta moja sestra prosi, naj ji pomagam ljudem oči odpirati in jih svariti pred pretečo nevarnostjo. Strašno počasi se »brihtajo«; pa nazadnje jim gre po malem vendarle v glavo. Prosim te, vzemi tudi ti večkrat »Zlato dobo« pod streho in ji malo pomagaj! Povej svojim zvestim, da nam bo vzel tujec dom, hudobec pa nebesa, če bomo toliko pili; ter da bo le potem trden naš dom in gotova naša nebesa, če bomo trezni!

Veliko si storil dobrega, brate, v 25 letih; velika je mera tvojih zaslug za Cerkev in za domovino. S teboj vred se veselim vsega tega; in želim, da jo srečno voziš dalje — do zlatega jubileja. Za 25 letnico ti želim 25 tisoč novih naročnikov. Seveda mi pa nič ne za-

meriš, kajne, če te želim — dohiteti. Saj je naju obeh ideal, kakor sva že večkrat povedala: Vsaka krščanska hiša mora imeti oba: »Domoljuba« in »Bogoljuba«. To sta dve perutnici našega slovenskega krščanskega ljudstva. Kaj meniš, kdaj bova ta ideal dosegla?!... Veliko hiš je nama še zaprtih... Posebno mene še marsikje nočejo poznati, kjer si ti že davno domač v hiši, sediš ponosno za mizo ali se greješ za pečjo. Kaj se ti mara! Jaz pa prezebam zunaj pod kapom, ker mi nočejo odpreti. Povej jim povej, da zunaj še eden stoji, ki bi bil tudi rad na gorkem! Naj malo odprejo, prav malo, da noter smuknem, saj sem ponižen in z majhnim kotičkom zadovoljen. Prepričan sem, ko si me bodo dobro ogledali, da se bodo z menoj sprijaznili in bova oba brata stalna gosta v hiši.

Da, »Domoljub« in »Bogoljub« naj bosta gosta in naj bosta ponos in veselje vsake slovenske krščanske hiše! To je ideal — daleč je še — a speti morata proti njemu in se mu vedno bolj bližati.

Podajva si roke, dragi brate! Skupaj hodiva, skupaj učiva, skupaj vodiva draže naše rojake do sreče zemeljske in nebeške!

Stotisoč sreč in obilnost blagoslova božjega kakor sebi tako tebi želi na tvojem nadaljnjem potu tvoj srčno vdani brat

»Bogoljub«.

○○○○

Iveri.

Marsikdo, ki je že prileten, bi rad iz kože skočil. Pa je dobro, da ne gre. Zakaj v novo kožo spada tudi mlada kri.

♡♡

Solze, ki tekó vsled revščine, se najbolje obrišejo z bankovci.

♡♡

Pravi modrijan ti tudi dokaže, da je trikotnik okrogel.

♡♡

Nikdar ne kupuj mačka v žaklji, — če ima luknjo.

♡♡

Stara ljubezen ne rjavi, — če je dobro pozlačena.

♡♡

Kaj pride prezgodaj in kaj prepozno? — Neumnemu človeku dober svet.

♡♡

Dobre družine je treba iskati, slaba se lahko najde.

▽▽▽▽

Naši veterani.

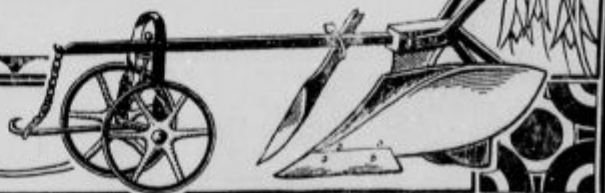
1. **Babič** Josip, posestnik, Potiskavec 5, p. Videm-Dobropolje.
2. **Bajt** Ivana, Kranj 71.
3. **Barbo** Jakob, Rateževo brdo, p. Prem.
4. **Bernik** Frančišek, župnik, Domžale.
5. **Bizjak** Jakob star., Srednjavas, p. Poljane nad Škofjo Loko.
6. **Bobnar** Matija, poses., Lahoviče, p. Komenda.
7. **Bohinjec** Peter, župnik, Duplje pri Trziču.
8. **Borušak** Marko, urar, Trbovlje, Štajar.
9. **Cuderman** Helena, gostiln., Tupaliče pri Kranju.
10. **Cvetnič** Peter, železn. čuvaj v p., Trnovo 127, Notranjsko.
11. **Dernovšek** Marko, župan, Sava ob juž. žel.
12. **Dolenec** Anton, posestnik, Petkovec 29, p. Logatec.
13. **Doles** Janez, kmet, Št. Vid nad Cerknico.
14. **Fatur** Ivan, trgovec in gostilničar, Rakek.
15. **Gabrovšek** Jožef, cerkvenik, Sv. Jošt, p. Vrhnik.
16. **Gliša** Anton, posestnik, Šmarje-Sap.
17. **Guna** Janez, posestnik, Čajne, p. Blanca pri Sevnici.
18. **Jančar** Antonija, zasebnica, Ljubljana, Pred škofijo.
19. **Janežič** Jožef, posestnik, Klada 5, p. Studenec-Ig.
20. **Jurjevčič** Franc, železn. čuvaj v p., Vrhnik 262.
21. **Karba** Jožef, posestnik, Babinci, p. Ljutomer.
22. **Karba** Matija, župnik, Zreče pri Konjicah.
23. **Karmelj** Anton, Studenec 11, p. Škofja Loka.
24. **Klančar** Janez, kmet, Št. Vid nad Cerknico.
25. **König** Jurij, kn. šk. duh. svetnik, župnik, Vinica.
26. **Košir** Gregor, posestnik, Martinjvas 15, p. Velika Loka.
27. **Kramar** Anton, Matena, p. Studenec-Ig.
28. **Krek** Franc, župnik, Vranjapeč, p. Kamnik.
29. **Kuntara** Albin, posestnik, Debro 37, p. Laško.
30. **Lovko** Matevž, posestnik, Cerknica 97, Notr.
31. **Ložar** Jakob, posestnik, Mala Loka, Domžale.
32. **Magister** Frančiška, posestnica, Glince 76, p. Vič pri Ljubljani.
33. **Markelj** Ivan, mlinar, Podtabor, p. Podbrezje.
34. **Meglen**, Ivan, posestnik, Potiskavec 2, p. Videm-Dobropolje.
35. **Modic** Luka, krojaški mojster, Ljubljana, Velika čolnarska ulica 8.
36. **Pavlin** Frančišek, župnik, Št. Vid nad Cerknico.
37. **Petrič** Janez, Česnjevk, p. Cerklje pri Kranju.
38. **Petrovčič** Fran, posestnik, Verd 15, p. Vrhnik.
39. **Pezdir** Matija, Ljubljana, Karolinska zemlja 7.
40. **Pivk** Ignacij, zastopnik Vzaj. zavarov., Dilce 32, p. Ilirše pri Postojni.
41. **Resman** Peter, Begunje pri Lescah.
42. **Rogelj** Matevž, kovač, Trata 10, p. Cerklje pri Kranju.
43. **Rot** Janez, kmet, Št. Vid nad Cerknico.
44. **Sajovic** Janez, stolni prošt, Ljubljana.
45. **Sajovic** Ivan, Stara vas, p. Postojna.
46. **Sket** Alfonz, c. kr. poštar in trgovec, Dramlje.
47. **Sušnik** Franjo, c. kr. sodni sluga, Novomesto 4.
48. **Sušnik** Janez, krojač, Kamnje, p. Boh. Bistrica.
49. **Šibovec** Ivan, Glince 205, vila Magdalena, p. Vič.
50. **Šifrer** Franc, župan, Srednje Bitnje 24, p. Strazišče.
51. **Škufca** Ludvik, župnik v p., Moravče.
52. **Turk** Ivan, posestnik, Podkraj, p. Pliberk, Koško.
53. **Udir** Jožef, posestnik, Besnica, p. Kranj.
54. **Urmaš** Marijana, Depaljavas, p. Domžale.
55. **Valjavec** Franc, posestnik, Leše, p. Trzič, Gorenjsko.
56. **Veseli** Marjeta, Gora 65, p. Sodražica, Dol.
57. **Vodlan** Janez, posestnik, Vranja peč, p. Kamnik.
58. **Weithauser** Matija, gozdni nadlogar v pok., Lomé 24, p. Črni vrh.
59. **Zupanc** Janez, posestnik, Znojile p. Krka.
60. **Zupančič** Janko, trgovec, Višnjažora 7.
61. **Železný** Alojzij, župnik, Ihan, Domžale.
62. **Legat** Mihael, nadsprevodnik, Spod. Šiška 82.

☞☞

Starosta izmed duhovnikov-naročnikov, ki so od začetka naročniki in se nahajajo v tem seznamu, je naš milostivi stolni prošt gosp. Janez Sajovic, čegar sliko vidite tu zgoraj; starosta med navedenimi kmetovalci-posestniki pa je Jožef Karba v Babincih, ki je bil rojen 8. febr. 1822. ter je torej že dopolnil 90. leto. in ki že nad 67 let samostojno gospodari na svojem posestvu. — Navedli smo samo teh 62 naročnikov, ker so se samo ti našemu pozivu odzvali v določenem roku; ker smo pa morali ta del lista zaključiti že 20. junija, se žal nismo mogli ozirati na pozneje priglašene naročnike-veterane. Samoobsebi je umevno, da je poleg teh še veliko veteranov »Domoljubovcev«, ki prejemaajo naš list že od l. 1888.

Vsem našim veteranom, bodisi da so njihova imena tu natisnjena ali ne, želimo, da bi pri najboljšem zdravju obhajali še »Domoljubovo« 50 letnico!

Bog živi vse skupaj!

Politični godec.

Domoljubu ob njegovi petlindvajseltnici.

Kjer kakšna slavnost se vrši,
povsodi pesem oglasi se,
res pravega veselja ni,
če pesem lepa ne vrsti se;
zato še jaz se oglašim,
da bralcem lica razvedrim.
Komu na čast pa bom zpel? —
Priatelj'sko ima srce
in Domoljub mu je ime,
o ženinu bom tem začel:

Srebrno poroko danes praznujemo,
zato se iz srca zares radujemo.
Minulo je celih petindvajset že let,
odkar je naš ženin prišel na ta svet,
in koj pri prihodu se hitro je ženil
in tesno zavezo z nevesto je sklenil.
Katera pa bila družica je zvesta? —
Vsa zemlja slovenska — mu bila nevesta!
Bil reven spočetka, on ni bil bogat,
ko jel je ledino prosvete orat,
premnogi rojaki ga niso poznali,
a drugi tembolj so ga zaničevali,
on hodil okoli do slednje vasi
in svojim ljudem je odpiral oči —
bil trd je, odločen, premnogim bil ljub,
sovražnikom svojim pa hud bil kot strup;
za dve se svetinji je vedno boril,
ljubezen do vere in doma učil!

In to mu sovražnikov je nakopalo,
še več pa prijateljev mu je nabralo.
Če bila med nami je kaka volitev,
on oster je bil kot nabrušena britev,
in rezal je rane vsem neizprosno
in zmaže zastavo je dvigal ponosno.
Kaj bilo bi, če bi ga mi ne imeli,
to bili sovražniki vsi bi veselili,
sejali bi ljuliko, laž bi učili,
premnogo bi vernih Slovencev zmotili.
Da narod pač naš ostal je nam veren,
da delaven, priden, pogumen in zmeren,
zaslugo veliko za to imaš — ti!
Zato se te danes vsak veseli.
Dobil pa med časom si še pomočnika,
dobil Bogoljuba — brata vodnika,
ta si poiskal posebne je službe
in zlasti skrbel za Marijine družbe!
Družina se tvoja je tudi množila,
kar tri je potomce vrle dobila:
Društvenik, Naš kmečki dom pa Gospodinja —
različna imena, a vse pa le strinja
najvišji namen: **osrečiti rod,**
da sam bo na zemlji svoj gospod,
da veren bo, delaven, umen, pošten,
potem ne preмага sovrag ga noben.
In danes? Kaj njemu vsakdo želi?
Da šel bi do kočice zadnje vasi,
da živel naprej bi še toliko let,
osvojil si celi slovenski svet;
tedaj se izpolni mu želja edina:
njegova lastnina je — vsa domovina!

Na delo tedaj!

Vsem, ki ste prebrali predstoječe članke in ste dobre volje, kličemo še enkrat: **Ne odnehajte prej, dokler ne bo pod vsako slovensko streho gost »Domoljub«!**

Da boste pa s tem večjim ognjem šli na delo, razpisujemo tem potom **dvoje nagrad,** in sicer:

I. zlato žepno uro

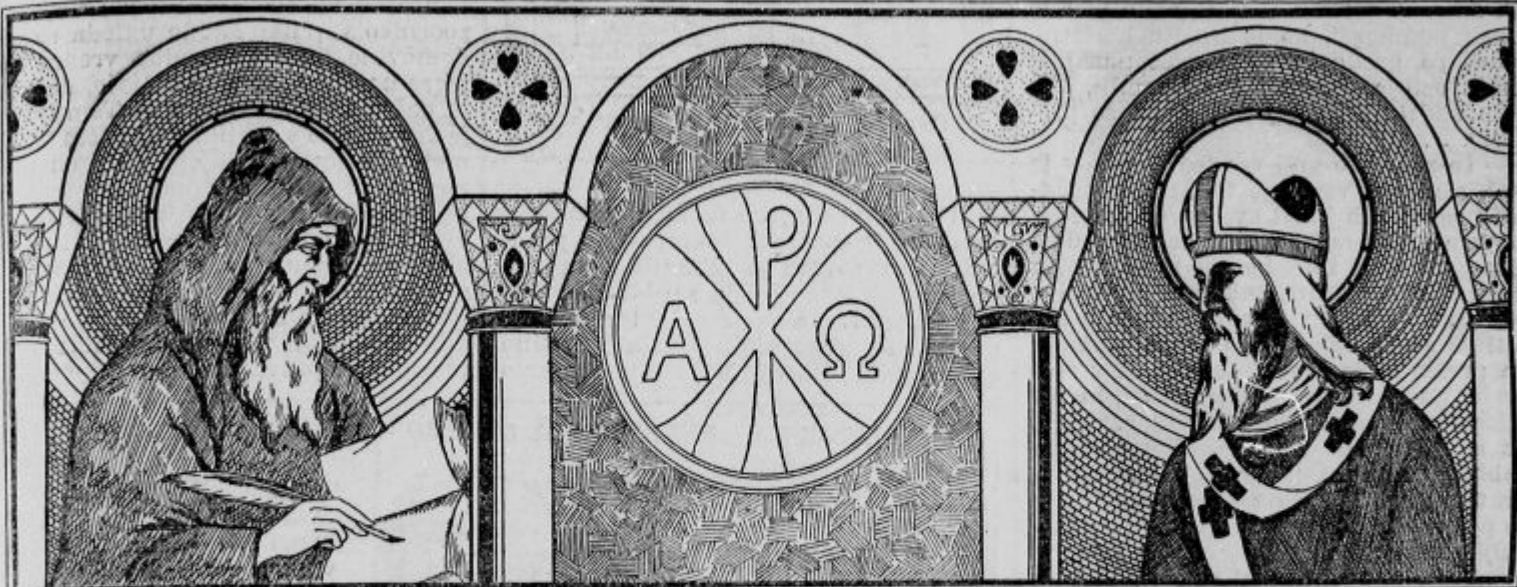
za najsrečnejšega izmed onih nabiravcev, ki nam do konca meseca julija pridobe **nad deset** novih naročnikov-plačnikov;

II. srebrno žepno uro

pa za najsrečnejšega izmed nabiravcev, ki nam pošljejo v istem času naročnino za 1—10 novih naročnikov. V ta namen zadošča tudi polletna naročnina.

Vsem onim nabiravcem pa, ki nam pridobe ob tej 25 letnici **25 novih naročnikov,** pa določimo (poleg tega, da imajo pravico do žrebanja za zlato uro), še **dve lepi veliki sliki,** namreč deželnega glavarja dr. I. Šusteršiča in našega prvoboritelja dr. Jan. Ev. Kreka.

Žrebanje se bo vršilo dne 4. avgusta 1912.

To številko pokažite vsem prijateljem in znancem, ki Domoljuba še nimajo naročenega.

Cena 30 vin.

Ta številka se je tiskala v 50.000 izvodih.

„V duhu Ciril-Metodovem“ ...

Leta 1885. se je praznovala tisočnica smrti sv. Metoda po vsem slovanskem svetu. Slavni papež Leon XIII. je odprl to slavo s svojo krasno okrožnico „Grande munus“. Tudi po Slovenskem se je to leto poživel duh sv. Cirila in Metoda. Družba sv. Mohora je izdala knjigo Matije Majarja Ziljskega: Sv. brata Ciril in Metod, „Glasi Katoliške družbe“ so prinesli obširen življenjepis sv. bratov izpod peresa trnovskega kaplana Andr. Kalana in bogoslovec Janez Hladnik, s katerim sva napravila peš pot na Velehrad, je opisal v Glasih za 1. 1886 „en dan na Velehradu“. Šentjakovski kaplan Anton Zlogar je izdal zbornik sv. Cirila in Metoda, zbirko 39 cerkvenih govorov, nanašajočih se na življenje in delovanje sv. bratov, izpod peresa najznamenitejših slovenskih pridigarjev. Profesor dr. Fr. Lampe pa je osnoval v ljublj. semenišču pisateljsko društvo sv. Cirila, ki je vzgojilo mnogo slovenskih pisateljev in vzbudilo 1888 leposlovnii list „Dom in Svet“.

Ta navdušenost za Ciril-Metodovo idejo ni zaspala, je rasla in ko mi je trnovski kaplan g. Andrej Kalan 1888 julija pridigoval ob novi maši, je bil njegov govor prepojen s primerami iz življenja sv. Cirila in Metoda. Niso še Tupalčani pozabili, ko sem jim drugo nedeljo ob sejmu razlagal življenje sv. Klemenca, njihovega patrona, čigar sv. ostanke sta nosila v Rim sv. brata ...

Kdo bi se čudil, kdo ne bi tedaj razumel, kako da je 1. 1888. taisti mesec ustanovitelj in prvi urednik „Domoljubov“ začel svoj programni članek z besedami: „V duhu Ciril-Metodovem hoče Domoljub Slovence poučevati in kratkočasiti“. — — —

V „Glasih Katoliške družbe“ za leto 1886 piše rajni prelat dr. Andrej Cebašek: ... „Naj se skrbi, da se zopet osnuje Katoliška politična družba. Samo verska družba današnjim razmeram ne more zadostiti ... Mislim, da se bo pač našel kak srčni Kolumb, da prevzame ustanovitev take družbe, ki je čedalje bolj živo potrebna“ ...

... Ta srčni Kolumb je bil prvi urednik „Domoljubov“, g. prelat Andrej Kalan. Zakaj 24. februarja 1890 mi piše v privatnem pismu: ... Hvala Bogu! Katoliško politično društvo uspeva prav dobro. Ima že blizo 200 udov ... Nekateri so do društva še nezaupni, drugim je vsako tako delo odveč, zato godrnjajo, meni se vedno jasneje vidi, kako odločilnega pomena bo društvo za našo deželo, ako vsaj duhovni v tem oziru store svojo dolžnost ... Winkler društvu ni prijazen, boji se preprirov, a to nas ne briga, za načela so bili in bodo prepripi ...

Za Božič 1889 mi piše ustanovitelj „Domoljubov“ ... „Božič se bliža, doba miru se tudi nam obeta, poslanci so to uvideli, tudi nasprotni, da narod trpi veliko škodo vsled preprirov; jaz želim miru in prijaznosti med brati, a nikakor ne na račun našega načela: „Vse za vero in domovino“ ... Ljudstvo moramo vzgojiti za volitve, sicer izgubimo vse.“

Tako se je urednik „Domoljubov“ v početkih boril za svoj program: „Domoljub bo ljubil trojni dom: Katoliški, slovenski, avstrijski.“ Tako je vnmel svoje prijatelje in sodelavce, da bude ljudstvo, da ga vzgoje v zavedne volilce ...

Da pa so ogrevale njegovo srce in dvigale njegovo voljo načela goriskega proroka, dr. Ant. Mahnič, nam spet kažejo besede njegovega pisma iz 1. 1890: ... „Zadnji zvezek „Katolika“

kaže, da zvezda v Gorici še ne ugaša, le svetlejša in milejša jo njena luč, dal Bog, da zaneti ogenj navdušenja v srcih Slovencev, vlasti duhovnov za vero in domovino.“

25 letni naročnik in sodelavnik „Domoljubov“.

Doma najboljša.

Leto za letom, dan za dnem zapuščajo tisoči in tisoči najkrepkejših naših ljudi avstrijsko državo ter se selijo čez morje, oziroma se ustavljajo v Nemčiji in drugih evropskih državah. Dan za dnem se sipljejo mnogoštevilne trume krepkih kmetijskih ljudi v obljubena mesta in središča velike obrti. Za boljšim kruhom gredo ljudje s kmetov v tovarne in rudokope, a kmet pa ostaja sam na rodni grudi, zapuščajo ga sinovi in hčere, hlapci in deklet, ker vsi hočejo zložnejše živeti, kakor živi naš kmet. Kmet pa ostane sam pri plugu in pri živini, na kmetiji ni več dovolj delavcev, prideluje se nič več toliko, kakor bi se lahko, a pomanjkanje živeža postaja vedno večje, ker manjka rok, ki bi obdelovale zemljo. Kam pridemo?

Leta 1907 se je samo iz Avstrije (brez Ogrske) izselilo v Ameriko 175.000 oseb, poleg tega se jih je pa par stotisoč izselilo v Nemčijo. Statistični urad za poljedelske delavce v Nemčiji je našel, da je leta 1908 v Nemčijo prišlo okrog 230.000 poljedelskih delavcev iz Avstrije. Od teh jih je bilo okrog 150.000 iz Galicije. Koliko tisoč se jih je pa šele naselilo v Nemčiji po okrajih, koder so tovarne in rudokopi. Koliko jih je pa zapustilo rodno grudo ter šlo v domača mesta Dunaj, Trst, Praga in druga industrijska mesta. Vsi ti so izgubljeni

za kmetijstvo. Na kmetih so bili zrejni, ko zrastle in se razvili, a ko bi bilo treba pomagati, ko bi kmetu koristili, tedaj pa gredo in ni jih več nazaj, a kmet ostaja sam na svoji zemlji, katero obdeluje komaj toliko, da se preživi . . .

In zakaj se vrši vse to? Vzrokov je več, a glavni vzrok je ta, ker pri sedanjih razmerah kmet svojim ljudem, sinovom in hčeram, v obče ne more dati tistega, kar si žele, ker ne more svojih poslov tako plačati, kakor so plačani v obrti . . . Izseljenci navadno upajo dobiti za svoje delo boljšo plačo, obenem pa preskrbo za slučaj bolezni in v starosti. So še seveda druge stvari, ki jih mičejo v mesta. Dostikrat sprevidijo, da ni zlato, kar se jim vidi lepega in vabljivega po mestih in se potem dostikrat vračajo nazaj na kmete, a žalibog že potem, ko so zgubili v tovarnah najboljše svoje moči.

Tako ne sme iti naprej. Odtok kmetskega prebivalstva v mesta in ven iz države se mora omejiti. O tem razmišljajo razni moške in tudi postavodajci. Največ v tem oziru stori lahko vlada oziroma zbornica poslancev s pametno agrarno politiko. Vsak delavec je vreden svojega plačila. Tudi kmet-ski delavec mora biti za svoje delo pošteno plačan. Kmet bi ga seveda gotovo rad dobro plačal, ako bi ga mogel. Toda kako, ako njegovi pridelki nimajo nobene prave cene, in še to, kar pride la, komaj proda, ker ga uničuje tuja konkurenca. Skrbeti bi se moralo za kmetske delavce tudi v slučaju bolezni in oslabelosti, kakor se skrbi za delavce po mestih. Omogočiti bi se moralo kmetskemu delavcu ustanoviti lastne domove, male kmetije itd. Vlada sama bi morala skrbeti za naseljevanje v domači državi.

Naravno je, da se pošteno kmetsko prebivalstvo hitro množi, da potrebujejo več kruha, več zemlje. Te imamo še dovolj v naši skupni monarhiji. V nekaterih delih države so še velikanske latifundije, katere bi se morale nakupiti in jih prodati kmetom. V Bosni je še mnogo sveta, kjer bi se lahko naselilo tisoče in tisoče kmetskih družin. Doma naj ostanejo kmetski rodovi, na kmetih, kjer so vzrastle, in naj pomagajo množiti bogastvo domače zemlje, blagostanje kmetskega stanu in moč države . . .

Ljubezen do domače zemlje in do kmetskega stanu naj se vcepi kmetski mladini že v šoli, potem v naših društvih itd. Pri vojaštvu naj se vpeljejo kmetski tečajji. Carinska in tarfina politika naj se ozira v prvi vrsti na kmetski stan. Dežela in država pa naj skrbi poleg tega še za naprave, ki bi skrbele za strokovno izobrazbo kmetskega stanu in oskrbele poštenemu kmetskemu delavstvu kolikor mogoče brezskrbno starost.

Kmetski stan je vrelec, iz katerega zajemajo mesta, tovarne in rudokopi svoje moči, zato naj merodajni faktorji storijo vse, da se kmetski stan ohrani zdrav in čvrst!

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Brambeni predlog.

Vse delo zadnjega tedna je bilo osredotočeno v razpravi brambenega predloga. Ta razprava je vzbudila upravičeno brezprimerno večje zanimanje, kakor razprava o ponesrečeni službeni pragmatiki. Zbornica je bila navadno skoro polna, odsotnih je bilo le malo

svobodomiselci, kakor Tresič-Pavičič. Svoj domači strankarski boj vlačijo v zbornico v veliko škodo ugleda skupne domovine. Zlasti obsodbe vredne razmere na Hrvaškem izrabljajo, da bi na ta način zavlekli razpravo. Tem ljudem je vse eno, če s svojim nastopom v zbornici Hrvatom škodujejo. Celu od naših poslancev zahtevajo, naj bi v tem resnem trenutku z obstrukcijo stvar zavlekli. Ker naši možje vedo, kako bi bilo to nespametno, zato jih blatijo po svojem časopisju in med priprostim ljudstvom v Dalmaciji delajo s tako agitacijo proti našim zaveznikom dalmatinskim pravašem.

KANDIDATJE ZA PREDSEDNIKA SEVERO - AMER. ZDRUŽENIH DRŽAV.

(K slik.)

Letos bodo volili Amerikanci zopet predsednika v severno-ameriških Zedinjenih državah. Boj se je že pričel. Glavni stranki, ki prideta v poštev, sta republikanska in pa demokratična stranka. Zdaj gre za to, da postavita stranki kandidata za predsedniško mesto. Na svojem narodnem konventu ali kakor bi se po naše reklo, na shodu zaupnikov republikanske stranke v Čikagi so proglasili za kandidata sedanjega predsednika Tafta. Propadel je pa prejšnji predsednik Roosevelt, ki pa se ni podvrgel sklepu stranke, marveč je takoj ustanovil svojo stranko, ki ga postavi za kandidata. Roosevelta so vrgli ameriški bogatinci, ker jim je grozil, da jim stopi na prste. Republikanska stranka se je razbila. V Baltimoru pa zboruje narodni konvent demokratične stranke. Kdo da bo proglašen za kandidata, se zdaj še ne vé. Demokrati so mislili na Bryana, a če bo na shodu zaupnikov dobil večino, se, ko to pišemo, še ne vé. Če bi ne dobil pri volitvah noben kandidat potrebne večine, po ustavi postane predsednik Zedinjenih držav sedanji podpredsednik.

Olajšave.

poslancev. Ravno tako so bili tudi govori bolj stvarni, kakor navadno. Ne-katere budalosti so povedali le vsenemci in socialni demokrati, ki itak niso srečni, če ne zabavljajo proti vojaštvu. Ti ljudje si sploh privoščijo posebno komodno stališče; od države zahtevajo vse mogoče, za njeno obrambo pa ne bi storili nič. S sociji so tekmovali znani svobodomiselni profesor Masaryk in njegova kompanija in češki ter nemški radikali. Ti ljudje so vsaj v toliko dosledni, da sploh vedno kažejo državi svoje sovraštvo, slabejšo in manj vredno vlogo pa igrajo nekateri dalmatinski

Glede olajšav v vojaški službi, katerih smo opomnili v zadnji številki, je minister deželne brambe Georgi tako-le pojasnjeval: Res bodo morali podčastniki, naredniki, vodniki in večje število korporalov služiti tri leta. To pa zato, ker se v dveh letih pač izvežbajo za podčastnike, sposobni vežbatelji pa so šele tretje leto. Korporalov bode v bodoče pri pešpolkih 19.000, v deželni brambi 5140. Doslej je bilo prostovoljnih korporalov v armadi okroglo 5000 mož. V bodoče bode moralo v armadi služiti še tretje leto okoli 16.800 mož.

pri deželni brambi 5140, skupaj 21.940. Ker pa je upati, da bode okoli 3700 korporalov še vedno prostovoljno služilo tretje leto, skrčilo se bo število prisiljenih tretje leto služiti na 18.640 mož. Da se pomnoži število prostovoljnih podčastnikov in v isti meri zniža število prostakov s triletno službo, hoče vojna uprava zvišati plače podčastnikov.

Glede mornarice minister sam prizna, da je štiriletna služba res težko breme za primorske dežele. Da pa se mornarjem olajša breme in odškoduje daljša služba, je poveljstvo mornarice že storilo potrebne korake, da dobe mornarji za četrto leto primerno odškodnino.

predlog, da se za mornarje uvede mesto štiriletna triletna služba, je hotel predlagati imenovani svobodomislec poimensko glasovanje. Ker pa naši poslanci sami zastopajo načelo, naj bi mornarji ne služili štiri leta, in so že preje sklenili glasovati za ta predlog, je dr. Korošec že začetkom sporočil predsedniku, da predlaga glasovanje po imenih. Tresič, ki je hotel nagajati zbornici in našemu klubu, se je tudi oglasil, toda prepozno. To ga je tako ujezilo, da je začel kričati na naše poslance, ki mu niso ostali dolžni odgovora. Vsej zbornici se je studil mučni prizor, celo ožjim Tresičevim tovarišem, kajti tako zmerjanje je navadna

zastopan pravilno hrvaški narod, ki je v vojaškem oziru že toliko žrtvoval za državo. Nato preide govornik na razmere na Hrvaškem in povdarja, da se s kako obstrukcijo v našem državnem zboru ne da odpomoči razmeram na Hrvaškem. Konečno opozarja vso avstrijsko javnost na žalostne hrvaške razmere in častita Hrvatoma, da so se obnašali, kakor gre za kulturni narod.

HRVATSKA.

Naši sosedi Hrvatje še vedno ječe pod težkim pritiskom madžarske nadvlade in Cuvajevih nasilstev. Zadnja poročila pa se zdi — vsaj kolikor se da iz zunanjih znakov sklepati — da prinašajo vendar veselejše vesti. Na Dunaju v najvišjih krogih so spoznali, da to vendar ne gre, da se oropa državi tako zvest narod na mesece in mesece vseh ustavnih svoboščin in se jim pošlje tirana. Da, nekateri trdijo, da so celo Madžari pripravljeni odnehati, ker se boje, da struna poči in pa ker ne morejo zaznamovati nikakega uspeha. Pričakovali so, da se Hrvatje ustrašijo in izjavijo za vsako madžarsko željo, sedaj pa je dejansko vse na Madžare še bolj nejevoljno. Vse to trdijo, da bo za posledico imelo, da Cuvaj neha divjati in odide. Na njegovo mesto naj bi po teh poročilih prišel kak general — morda Borojevič. Ta naj bi najprej dal nazaj vzete pravice, potem pa počasi spuščal vajeti, ki jih je nategnil Cuvaj, in zopet dal Hrvatoma ustavo. Polagoma naj bi prišlo v prejšnji tir. — Ne more se pa seveda reči, da so te govorice že verodostojne, kajti kolikokrat se je že govorilo o odhodu Cuvajevem. Mi le želimo, da se ta vest uresniči na srečo Hrvaške.

Smešnice.

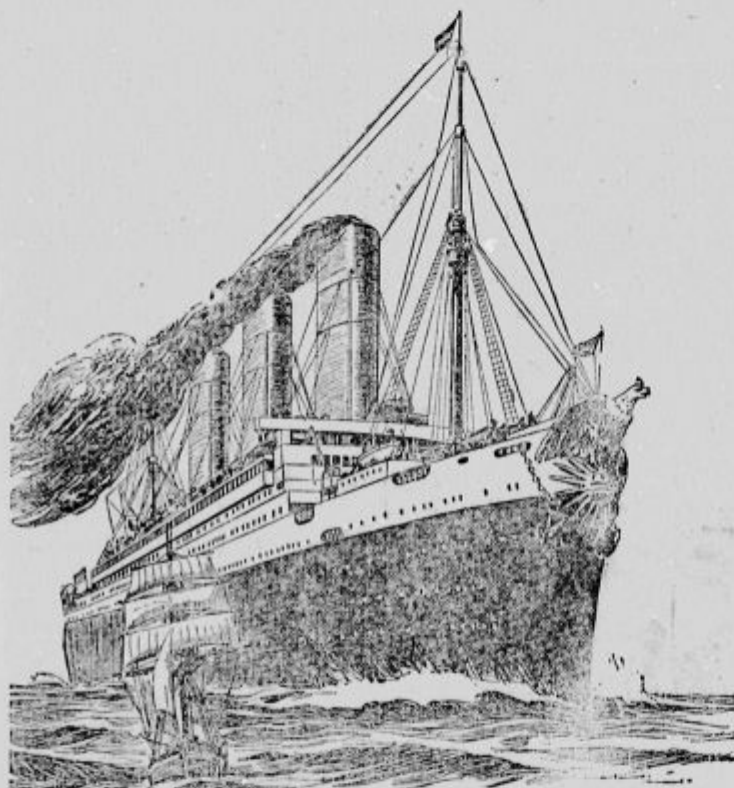
VOTEL ZOB. (Dolenjska.)

Zmahnov France je imel votel zob, ki ga je hudo bolel. K sreči je pri sosedu ravno Videtu Jernač škarpe žival, o katerem so pravili, da zna prav spretno zobe dreti. France gre torej k njemu in mu potoži svojo revno. — »O, to bo hmal' preč,« ga potolaži Jernač. »Kar tle na stol sedi in pokaži, kateri zob te boli!« — Ko se je bil France vsedel in pokazal votli zob, priveže Jernač zob z enim koncem tanke pa močne drete, drugi konec pa trdno pribije z žebljem v tla. »Ali te še kaj boli?« vpraša Franceta. — »I, kaj b' me ne!« — »Le čaka, bo kmal' zunaj!« — Tedaj zhode izpod stola Franceta s šilom v zadnjo plat, da ta na ves glas zakriči in pokonci skoči; pa tudi zob je skočil iz željusti ter obvisel na dreti. — »Al' še kaj boli?« vpraša Jernač. — »Zdaj pa nič več ne — je že dobro!« Plača Jernaču dvajset vinarjev in odide. Demov grede pa govori sam s seboj: »Ti saperšnic ti! Da ne bo brez balečin, to sem dobri vedel, ampak da ima ta škrt tako daleč karenine, — to mi ne gre v glavo!«

Verjetno. »To da bi bilo smešno — pojdi no! Me lahko obesite, pa se ne bom smejal!«
Očitno priznanje. Sodnik: »Že šestih sto tukaj. Ali ne morete pošteno živeti in delati?« — Postopač: »Tega še nisem poskusil, gospod sodnik!«

V šoli. Učitelj: »Če bi tat, ki ga hočemo obesiti, rablju robec ukrad, kakšen bi bil tak tat?« — Učenec: »Zvest v svojem peklicu!«

Hvala in graja obenem. Prijatelj prijatelju: »Ti zaslužiš več, kakor zaslužiš!«

NAJVEČJI PARNIK NA SVETU.

(K sliki.)

Dne 23. maja letos so spustili v navzočnosti nemškega cesarja v morje največji parnik na svetu z imenom »Imperator« družbe Hamburg-Amerika Linie. Novi ladijski velikan je dolg 268 metrov ter nosi 50.000 ton. Iz naše slike je mogoče spoznati ogromne di-

menzije parnika. Spomladi leta 1913 bo ogromni parnik prvič plul preko Oceana ter bo lahko sprejel v svoje prostore 4000 potnikov in okroglo 1100 mož posadke. Parnik bo plul deset metrov globoko pod morskovo površino, med tem ko se bo dvigal do vrha svojih treh ogromnih dimnikov 47 in pol metra visoko nad vodo.

S posebno odredbo hoče minister olajšati tudi izseljencem njihovo vojaško službo.

Brambni predlog sprejet.

Dne 26. junija je bil brambeni predlog tudi v tretjem branju z dvetretjinsko večino sprejet brez izpremembe. Pri glasovanjih o posameznih paragrafih in odstavkih v drugem branju zahtevalo se je veliko število poimenskih glasovanj. Posebno tisti poslanci, ki bi radi nagajali, so vedno zahtevali poimensko glasovanje. Pri tem je dalmatinski svobodomislec Tresič doživel precejšnjo blamažo. Pri glasovanju za

komedija. — Ta predlog je bil odklonjen s 302 proti 100 glasovom.

Govorniki.

V razpravi o brambeni predlogi nastopilo je jako veliko poslancev. Naravno je, da hoče vsaka stranka povedati svoje mnenje in izraziti svoje pomisleke. Največ časa so rabili socialni demokratje. Izmed poslancev slovensko-hrvaškega kluba sta govorila dr. Laginja in profesor Jarc. Povdarjal je v svojem govoru, kako vse drugače se pri nas rešuje brambna predloga, kakor na Ogrskem. Posebej obžaluje, da na Ogrskem pri razpravi o tako važni stvari ni bil

LISTEK

Salomonovi rudniki.

Iz angleščine po Rider Haggardu.

==

TRETJE POGLAVJE.

Lov na slone.

Nimam namena na dolgo in široko popisovati vseh dogodkov našega dolgega potovanja gor do kraja, kjer se združujeta reka Lukanga in Kalukve, poti, več kakor tisoč milj dolge od Durbanu. Zadnjih tristo milj smo morali prehoditi peš, in to zaradi neke strašne muhe, katere pik je smrtonemben vsem živalim izvzemši oslom in pa ljudem.

Zapustili smo Durban proti koncu meseca januarja, in bil je drugi teden v maju, ko smo se utaborili. Nič posebnega nismo doživeli na tem potu, samo nekaj naj omenim tukaj.

V Inijati, skrajnem trgovišču v deželi Matabele, kjer kraljuje Lobengula (velik lopov), smo se seveda zelo težko ločili od našega udobnega voza. Izmed krasne priprege dvajsetih volov, ki sem jih kupil v Durbanu, nam jih je ostalo samo še dvanajst. Enega smo izgubili vsled pika znane kače kobre, trije so poginili vsled oslabelosti in pomanjkanja vode, enega smo izgubili, ostali trije pasu poginili, ker so jedli strupeno rastlino, ki jo imenujejo tulpo. Voz in vole smo pustili pod varstvom Goze in Toma, voznika in vodnika, oba zanesljiva človeka, in vrhu tega smo naprosili nekega častitega misijonarja, ki je živel v tem divjem kraju, da naj nekoliko pazi nanje. Nato smo se podali v spremstvu Umbope, Kive, Venta in pol tucata nosačev, ki smo jih tamkaj najeli, peš na svoje divje potovanje. Spominjam se, da smo bili vsi nekako tihi, ko smo odhajali, vsakdo izmed nas je zvedavo premišljeval, ali bomo še kdaj videli svoj voz; kar se mene tiče, tega nisem pričakoval. Nekoliko časa smo molče korakali, dokler ni začel Umbopa, ki je hodil na čelu, peti neko zuluško pesem, o hrabrih junakih, ki so se, siti življenja in mirnih razmer, podali v divjino, da si poiščejo drugega življenja ali pa umro.

Polagoma smo tudi mi postali boljše volje. Vesel divjak je bil ta Umbopa in nekoliko dostojanstven, ako se ga ni polastila otožnost, ter je znal čudovito vzdrževati dobro voljo v družbi. Vsem se je zelo priljubil.

Ko smo hodili že kakih štirinajst dni od Inijati, smo dospeli do posebno lepega kosa dobro namakane in obraščene pokrajine. Doline med gričevjem so bile pokrite z grmovjem, z "idoro", kakor ga imenujejo domačini, in na več krajih so rastle velike množine lepega drevja, ki je bilo bogato obloženo s krepčilnim rumenim sadom, ki je imel

velikanske pečke. To drevo je najljubša slonova hrana, in v resnici ni manjkalo znakov, da so bile te živali blizu, kajti ni bilo samo veliko sledov, marveč je bilo na mnogih krajih tudi drevje polomljeno in celo izruvano. Slon mnogo pokonča, ko se hrani.

Nekega večera smo po dolgi hoji prišli do posebno prijaznega kraja. Ob vznožju z grmovjem poraščenega griča se je vlekla suha struga reke, v kateri se je po globokejših krajih svetila kristalno čista voda, naokrog pa je bila zemlja poteptana od raznovrstne divjačine. Okrog tega griča se je razprostirala vrtu podobna planjava, kjer je rastlo najbujnejše drevje, okoli in okoli pa se je razprostiralo vse polno nepristopnega gostega grmovja.

Ko smo dospeli do te struge, smo naenkrat prepodili čredo velikih žiraf, ki so odletele, ali pravzaprav odjadrale

Ko smo dospeli do te struge, smo naenkrat prepodili čredo vitkih žiraf...

na svoj čudni način; imele so svoje repe zvite nad hrbtom in kopita so ropotala kakor klopotei. Bile so kakih tristo korakov od nas in radi tega ni kazalo streljati nanje, vendar se kapitan, ki je hodil spredaj in imel nabasano repetirko v roki, ni mogel vzdrževati; pomeril je in ustrelil neko mlado žival. Na veliko srečo je krogla zadela žival v vrat ter ji razbila hrbtenico, in žirafa se je prevrnila kakor zajec. Nikdar nisem videl kaj tako čudnega.

"Vraga," je rekel kapitan, "ubil sem jo!"

"U, Bugvan," so zaklicali Kafri, "u! u!"

Tomiča so imenovali "Bugvan" (stekleno oko), ker je nosil monokel (očala na enem očesu).

"Oj, Bugvan!" sva ponavljala Sergij in jaz, in od tega dne je veljal Tomič, vsaj med Kafri, kot izvrsten strelec. V resnici pa je bil slab: vendar smo

zaradi te žirafe radi pozabili na vse, kadar je zgrešil svoj cilj.

Ko smo poslali nekoliko naših "fantov", da odrežejo najboljšega mesa od žirafe, smo v bližini neke luže zakurili ogenj, da si skuhamo večerjo. Ko je začel vzhajati mesec, je bila večerja že gotova. Slastno smo uživali mozeg žirafinih kostij, akoravno smo imeli precej opravila, preden smo jih razbili. Ne poznam namreč večje slaščice, kakor je žirafin mozeg, ako ni slonovega sra, katero nas je čakalo naslednjega dne. Zaužili smo pri luninem svitu svojo preprosto večerjo in končno zahvalili Boga za ta čudoviti strel; nato pa smo prižgali pipe in se začeli pogovarjati. Čudni smo morali biti, ko smo sedeli tako okoli ognja. Jaz s svojimi kratkimi, osivelimi, pokonci stoječimi lasmi in gospod Sergij Vojnovič s svojimi rumenimi kodri, ki so postajali že nekoliko dolgi, to je bilo nasprotje, posebno, ker sem jaz majhen, suh in temne barve, Sergij Vojnovič pa je visok, širok in čvrst ter tehtal štirideset kilogramov več kakor moja malenkost. Toda najbolj čudovit izmed vseh nas je pa bil kapitan Marko Tomič, ako se vpoštevava vse okoliščine. Sedel je na usnjati vreči in izgledal, kakor bi bil ravnokar prišel s prijetnega lova v omikani deželi, popolnoma osnažen in čist in dobro opravljen. Nosil je lovsko obleko iz rujavega sukna, imeniten klobuk in krasne gamaše. Bil je kakor navadno gladko obrit, njegov monokelj in njegovi umetni zobje so bili v polnem redu; bil je nakratko najbolj ličen človek, kar sem jih kdaj videl v divjini. Nosil je celo ovratnik iz kavčuka; imel jih je pri sebi precejšno zalogo.

Tako smo sedeli v lepi mesečini in opazovali Kafre, ki so nekoliko korakov dalje vlekli svoje pipe, katerih ustnik je bil narejen iz antilopinega roga, dokler se niso drug za drugim zavili v svoje odeje in pri ognju pospali; to se pravi, vsi razen Umbope, ki je sedel nekoliko v stran, — opazil sem, da se nikdar ni mešal med ostale Kafre, — ter opiral svojo glavo na svoje roke, očitno globoko zamišljen.

Naenkrat pa se je začel iz grmovja za nami glasen: "vuf! vuf!" "To je lev" sem rekel, in vsi smo skočili pokonci, da poslušamo. Komaj pa smo vstali, začuli so se od mlakuže sem, v daljavi kakih sto korakov, dolgi koraki slona. "Slon! slon!" so šepetali Kafri, in nekoliko minut pozneje smo zagledali celo vrsto temnih slonov, ki so se počasi pomikali od vode proti grmičevju. Kapitan Tomič je krvoželjno skočil pokonci in morda menil, da je ravno tako lahko ubiti slona, kakor je storil z žiraf; vendar sem ga prijel za roko in potegnil nazaj.

"Ni dobro tako", sem mu rekel, "pustimo jih, naj odidejo".

"Zdi se mi, da se nahajamo v raji divjačine. Jaz sem za to, da se ustavimo tukaj za en ali dva dni in malo lovimo", je rekel Sergij.

Bil sem nekoliko začuden, kajti doslej je Sergij vedno priganjal kakor

mogoče hitro dalje, in posebno še, odkar smo v Inijati izvedeli, da je pred dvema leti neki tujec z imenom Navil prodal tamkaj svoj voz in se napotil dalje v deželo; vendar se mi zdi, da ga je obvladalo njegovo lovsko navdušenje.

Kapitan je skočil vzpričo te misli, kajti kar gorel je želje, da bi mogel iti nad slone; in da povem resnico, ravno tako je bilo z menoj, kajti vest bi me pekla, ako bi pustili pobegniti tako čredo, ne da bi si jo malo natančneje ogledali.

"Dobro, dragi", sem rekel, "mislim, da potrebujemo nekoliko razvedrila. Sedaj pa se pripravimo, kajti pri svitanju dneva moramo oditi in potem jih morebiti zajamemo, ko se bodo pasli, preden odidejo dalje".

Ostali so pritrdili in začeli smo delati priprave. Kapitan je odložil svojo obleko, vtaknil svoje steklo in umetne zobe v žep svojih hlač, vse lepo zravnil in položil v vogal kovčka iz nepremočnega platna. Sergij in jaz pa sva se zadovoljila z bolj preprostimi pripravami, se zavila v svoje odeje in se zazibala v ono spanje brez sanj, ki je nagrada trudnemu popotniku.

Toda kaj je bilo to?

Naenkrat so se začuli od vode sem glasovi silnega vrvenja in v naslednjem trenutku smo začuli strašno rjojenje. Nobenega dvoma ni bilo, odkod je izviralo; samo lev je mogel delati tak vrišč. Vsi smo skočili pokonci in se ozrli proti vodi, kjer smo videli neko nerazložno stvar rumene in črne barve, ki se je plazila proti nam. Zgrabili smo za puške, obuli svoje čevlje iz neustrojene kože in planili proti njemu. Med tem je žival padla in se valila po tleh, in ko smo dospeli do nje, se ni več genila.

Stvar pa je bila taka. Na travi je ležala velika antilopa — ena najlepših afriških vrst — popolnoma mrtva, in preboden od njenih velikih zakrivljenih rogov je ležal krasen lev s črno grivo, tudi mrtev. Očividno se je zgodilo tole: antilopa je prišla k vodi pit, kjer je ležal lev na preži — brez dvoma isti, ki smo ga mi slišali. Ko je antilopa pila vodo, je skočil lev na njo, toda vzprejeli so ga njeni ostri rogov in predrli. Nekaj podobnega sem videl že enkrat poprej. Lev se ni mogel sam oprostiti in je raztrgal hrbet in vrat antilope, ki se je vsled strahu in bolečin vlekla dalje, dokler se ni zgrudila mrtva.

Kakor hitro smo se dovolj nagledali mrtvih živali, smo poklicali Kafre in zvečli smo obedve do našega ležišča. Nato smo zopet legli spat in se nismo več zbudili notri do zore.

S prvim svitanjem smo vstali in se pripravili na lov. Vzeli smo s seboj tri največje puške, precejšnjo zalogo streliva in pa naše velike steklenice za vodo, napolnjene z lahkim, mrzlim čajem, ki je najboljša pijača na lovu. V naglici smo nekoliko zajtrkovali in se hitro podali na pot. Umbopa, Kiva in Vent so šli z nami. Ostale smo pustili

zadaj, da denejo iz kože leva in antilopo.

Ni nam bilo težko najti široke sledi slonov, katero je Vent preiskal in izjavil, da jih mora biti dvajset do trideset, in sicer večinoma že doraščenih samcev. Vendar ker je šla čreda ponoči naprej, je bila že devet ura in zelo vroče, ko smo po polomljenem drevju, natrganem listju in skorji ter kadečem se govnu spoznali, da ne moremo biti daleč od njih.

Kmalu smo ugledali čredo, dvajset do trideset živali, ki so stale v neki globini in mahale s svojimi velikimi ušesi. Bil je krasen prizor.

Bili so kakih dvesto korakov od nas. Zgrabil sem pest trave in jo vrgel v zrak, da vidim, kako vleče veter; kajti ako bi nas zavohali, sem vedel, da bi nam pobegnili, preden bi mogli priti do strela. Ko sem spoznal, da vleče

Z boleznim krikom je pograbila žival ubogega Zula, ga vrgla na tla...

veter od slonov proti nam, smo se skrivaj plazili dalje in tako se nam je posrečilo približati se živalim na kakih štirideset korakov. Ravno pred nami spredaj so stali trije veliki samci, katerih eden je imel velikanske zobe. Zašepetal sem ostalim, da vzamem jaz srednjega, Sergij onega na levi, kapitan Tomič pa onega z velikimi zobmi.

"Sedaj!" sem zašepetal.

"Bum! Bum! Bum!" so se oglasile naše tri puške in Sergijev slon je padel kakor kamen, ustrelen ravno v srce. Moj se je zgrudil na kolena, in mislil sem, da pogine na mestu; toda v trenutku je bil zopet na nogah in drl proti meni. Hitro mu pošljem še eno kroglo med rebra in sedaj se je v resnici zgrudil. Nato sem utaknil v cev takoj še dva naboja, skočil k slonu in mu zapodil še eno kroglo v glavo, da končam smrtni boj uboge živali. Tedaj se obrnem, da vidim, kakšen uspeh je

imel kapitan z velikim samcem, katerega sem čul rjoveti jeze in bolečine, ko sem svojemu dal poslednjo kroglo. Ko dospem do kapitana, ga najdem zelo razburjenega. Pokazalo se je, da se je slon, zadet od kroglice, obrnil in drl naravnost proti svojemu napadalcu, ki je imel komaj toliko časa, da se mu je izognil in potem tekel za njim v smeri proti našemu taborišču. Med tem je udrla čreda v divjem begu v nasprotno smer.

Nekoliko časa smo se posvetovali, ali naj bi šli za ranjenim samcem ali pa sledili čredi, in navsezadnje smo se odločili za zasledovanje ter odšli misleč, da smo zadnjikat videli one velikanske zobe. Pozneje sem večkrat želel, da bi jih v resnici ne bili. Lahko je bilo slediti slonom, kajti pustili so za seboj sled veliko kakor ulico, ker so na svojem begu pomandrali gosto grmovje, kakor bi bila to trava.

Toda priti do njih je bila druga stvar in več kakor dve uri smo se trudili na žgočem solncu, preden smo jih zopet našli. Stali so razen enega samca vsi skupaj, in iz njihovega nemirnega vedenja in iz načina, kako so vihali rilce, da poskusijo zrak, sem spoznal, da mislijo na maščevanje. Neki samec je stal čisto sam kakih petdeset korakov na tej strani črede, ki jo je očividno čuval in bil oddaljen od nas kakih šestdeset korakov. Ker smo mislili, da nas bo zagledal ali zavohal in tako zopet zapodil vse v beg, kakor hitro se mu približamo, smo vsi pomirili na tega samca in na mojo besedo ustrelili. Vsi trije strelji so zadeli in žival se je zgrudila mrtva na zemljo. In čreda je zopet udrla dalje, toda na njeno nesrečo se je kakih sto korakov naprej nahajala suha struga s strmimi bregovi. Semkaj notri so poskakali sloni in ko smo prišli do brega, smo jih zalotili, ko so v divji zmedji poskušali na drugi strani dospeti na breg in tulili in se v sebičnem strahu potiskali drug drugega v stran. Sedaj smo imeli krasno priložnost — streljali smo, kakor hitro smo le mogli nabijati puške in ustrelili petero teh ubogih živali ter bi brez dvoma uničili celo čredo, ako ne bi sloni naenkrat opustili svojih poizkusov, splezati na breg ter so planili naravnost po strugi navzdol. Preveč smo bili utrujeni, da bi jim mogli slediti.

Ko smo se nekoliko odpočili in s Kafri dvema izmed mrtvih slonov izrezali srca za kosilo, smo se vrnili nazaj proti taboru, zelo zadovoljni in z namenom, da odpošljemo naslednjega dne svoje nosače, da izrežejo zobovje.

Kmalu po tem, ko smo pustili za seboj ono mesto, kjer je kapitan ranil starega samca, smo naleteli na čredo antilop, vendar nismo streljali, ker smo imeli že dovolj mesa. Bežale so mimo nas in se nato ustavile za grmovjem kakih sto korakov daleč. Ker je Tomič želel, da bi si jih ogledal iz bližine, ker še nikdar ni videl antilope od blizu, je izročil svojo puško Umbopi, ter šel proti onemu grmovju, Kiva pa

za njim. Mi pa smo sedli, da ga počakamo, prav nič nejevoljni, da smo se mogli zopet malo odpočiti.

Solnce je ravno zahajalo v svojem rdečem žaru in Sergij Vojnovič in jaz sva opazovala krasni prizor, ko smo naenkrat začuli glas nekega slona in zagledali velikansko postavo z vzdignjenim rilcem in repom proti rdeči solnčni obli. V naslednji sekundi smo opazili, kako kapitan in Kiva na vso moč tečeta proti nam, ranjeni slon pa za njima. Za trenutek nismo smeli streljati, četudi bi bilo v toliki daljavi brez pomena, iz strahu, da ne bi zadeli Tomiča ali Kivo, in v naslednjem trenutku se je zgodilo nekaj strašnega — kapitan Tomič je padel kot žrtev svoje strasti za gosposko obleko. Ako bi bil odložil svoje široke hlače, kakor mi in se podal na lov v flanelasti srajci in s parom močnih čevljev na nogah, bi bilo vse dobro; toda sedaj so ga njegove hlače ovirale na tem obupnem begu, in kmalu potem, kakih šestdeset korakov od nas, se je ob svojih, od trave uglajenih čevljev spodrsnil in — padel na obraz skoro ravno pred slonom.

Zakričali smo; kajti vedeli smo, da je izgubljen, in stekli proti njemu, kolikor so nas mogle nositi noge. V treh sekundah je bilo vse končano, vendar ne tako, kakor smo mislili: zuluški dečko Kiva je videl pasti svojega gospoda in pogumni fante se je obrnil in zamahnil s svojim težkim kopjem naravnost proti slonovi glavi. Zadel ga je v rilec.

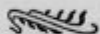
Z boleznim krikom je žival pograbila ubogega Zula, ga vrgla na tla in položila svojo orjaško nogo na njegovo telo okoli sredine, ovila svoj rilec okoli gorenjega dela života ter ga — pretrgala na dveje.

Planili smo naprej v blazni grozi in venomer streljali in kmalu se je slon zgrudil poleg ostankov ubogega Zula.

Kar se tiče kapitana, je vstal in vil svoje roke nad pogumnim človekom, ki je dal svoje življenje zanj, in jaz sam, četudi že star človek, sem čutil, kako me je kar dušilo. Umbopa je stal poleg in ogledoval orjaškega slona in raztrgane ostanke ubogega Kive.

„Oh, da,“ je rekel nato Tomič, „umrl je, toda umrl je kot mož.“

(Dalje prih.)

Ukradeni prašiček.

Kajzar Kvas je vsako leto redil lepega prašička za koline. „Jaz sam“ — tako se je potem rad bahal — „sem krmil in zredil turopoljca; in kako se je redil in debelil! Svinjak je bil zanj kmalu premajhen; vtaknil sem ga torej v skedenj, kjer je šel tako narazen, da so mu ščetine zrastle skozi — streho. Teh je bilo pa toliko in tako trde so bile, da sem iz njih napravil plot okoli zelnika.“

Lanske spomladi je zopet kupil od Hrvata dva pujska na obroke; pred sv. Tomažem je enega prodal, plačal na to oba prasca, a enega pital dalje. Bil je Kvas po svojem poklicu čevljar, a delal jako nerad. Ne pedi polja ni imel, a glejte čudo: krmil je prasca z ječmenom! Ljudje so se čudili, kako je to mogoče, da Kvas redi vsako leto prasca, toda naš Kvas si je mislil: „Gorjanci pravijo, da drevesa rastejo za vsakega, nu, na ravnam pa zopet ječmen raste za vsakega.“

Kvas je namreč imel židovskih „deset božjih zapovedi“.

Ali veste, kakšne so te židovske „desetere božje zapovedi“?

Take: Ko gre Mojzes z gore Sinaj, noseč v rokah dve kameniti plošči, in zagleda, kako se ljudje klanjajo zlatemu teletu, zgrabi ga jeza in trešči obe plošči ob tla. Judje se kmalu zdramijo in začno pobirati koščke obeh plošč in jih skupaj zlagati. Zložili so lepo vse zapovedi, samo od sedme so našli koščke, kateri so skupaj zloženi naredili besedo „kradi“; besedice „ne“ niso mogli najti, torej so trdili, da se sedma zapoved glasi: „kradi!“

Kaj ne, čudne zapovedi? In po teh se je tudi ravnal Kvas. Gori omenjenega prašička je s tujim ječmenom zredil tako debelega, kakor sodček; in že nekaj dni prej, preden ga je hotel zaklati, je pripravil kašo za klobase.

Toda kakor se večkrat dogaja, da človeku včasih ravno izpred ust uide najmastnejši grižljaj, tako se je pripetilo tudi našemu Kvasu.

Nekega jutra pride pred svinjak, odpre vratica, in, o joj, prašiček je ležal stegen in ni se ganil, — poginil je. Kvas je jokal, tarnal, klel, pretepal ženo, ali kaj se hoče, prašiček je bil mrtev.

„Kaj naj zdaj počnem,“ — premišlja Kvas, — „prašiček je poginil, zima je pred durmi, kaša je pripravljena, svinjak je pa prazen. Naj velja, kar hoče, imeti pa moram koline!“

O tej nesreči ni črnil nikomur ni besedice, ženi je strogo zabičil, naj molči, on pa je tihotapno hodil po vasi zalezavat, kje imajo dobro pitane prasce.

Pri Prelogarjevih so imeli ravno tako velikega in debelega prasca, kakor je bil njegov. Tak je bil, kakor da bi bila brata. To si Kvas dobro zapomni.

Tri dni na to, pozno zvečer, tema je bila, kakor v vreči, potegne svojega mrtvega prašička iz svinjaka, zveže mu zadnja kraka, vrv nategne čez rame, in tiho kot maček koraka okoli skednja k Prelogarjevemu vrtu. Tik zidu se ustavi, prašička potegne na zid, preleze ga, potegne zopet prašička za seboj in se na tistem spravi na dvorišče.

Na posestvu je bilo tiho, kakor v grobu.

Oprezno odpre svinjak, podrgne žveplenko, posveti Prelogarjevemu prašičku pod rilec, prašiček zagodrnja in se zvali; Kvas ga hitro potegne ven, svojega potisne v svinjak in ga zapre. Kvas zveže prašičku zadnji nogi, konce

vrvi nategne čez obe rameni, na prsih jo zveže vkupe in hajdi preko vrta k zidu. Tu postoji, postavi prašička na zid, toda ta zatrepeta in smukne na drugo stran; Kvas vzklikne, zatrepče z nogami in — obvisi!

Pozabil je namreč v naglici, da ima vrv čez prsi, vrv se vsled prašičevega drgetanja zdrzne pod vrat, in tako je visel na eni strani zidu prašiček, na drugi strani pa Kvas.

V veži se prikaže luč, nekdo prihit ven in kliče: „Oče, hitro, prašička nam hote ukrasti!“

Prelogar prihit iz hiše s svetilko in palico v roki, za njim sin in hlapec, a vsi hite k svinjaku. Odpro ga in ondi vidijo prašička.

„Ali se ti meša, Reza? Saj prasec leži tu!“ rohni Prelogar na svojo hčer.

„Dobro sem slišala cviliti prasce! Aha, ali čujete, zopet tam-le na vrtu!“

Vsi hite na vrt in tu ugledajo Kvasa, kako že pojemlje.

Hlapec in sin skočita čez zid, prerežeta vrv, vjameta prašička, na vrtu je pa zopet prestregel Prelogar Kvasa in ga dobro izplačal. Kvas je kričal Prelogar vpil, prasec pa cvilil, in kmalu je bila skoro vsa vas na nogah.

Prelogar pridrži Kvasa čez noč pri sebi, zjutraj je prišel orožnik, in Kvas je moral oprtiti svojega mrtvega prašička na hrbet in odnesti domov, potem je pa moral v spremstvu „angelja varha“ k c. kr. sodišču.

Odsedel je svojo kazen, in ko so ga izpustili in je prišel domov, je bilo prvo vprašanje do žene: „Kje pa imaš kašo?“

„Snedla sem jo!“

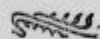
„Jaz ti bom pokazal! Nisi li mogla počakati, da pridem domov? Kolin nisem imel, zdaj pa še kaše ne. „Tu imaš!“ — ter jame pretepati revo, da je klicala vse svetnike na pomaganje.

„Za boga, ljudje, pomagajte, ta cigan me bo še ubil!“

„Čemu neki tako preteplate ženo, cigan?“ je vskliknil marsikateri sosed mimogredoč.

„Kakšen cigan je moj mož? Kaj vas to briga, če me bije?“ vpije Kvasova žena.

„Nu, ta dva spadata vkupe,“ govorili so po vasi. „Kakor zaslužita, tako se jima godi!“

V strašnem položaju.

V življenju včasih en sam trenutek vse izpremeni. Kako je to res, naj pokaže sledeči dogodek iz življenja mladega Angleža, kakor ga sam pripoveduje.

„To, kar bom sedaj pripovedoval, je nekaj takega, kar človek svoj živ dan ne pozabi in kar tudi jaz ne bom pozabil, če bi tudi sto let živel. Sedaj sem star 21 let; zgodilo pa se je to pred enim letom, ko sem bil nastavljen pri severoamerikanski zahodni železnici kot nadzornik vagonov. Tisti dan —

sreda je bila — sem bil prost od službe in sem večer preživel pri svojem prijatelju. Več ur sva se sprehajala in okoli desete ure nisva bila daleč od Landora ob železnični progi. Ker je moj prijatelj stanoval v obližju, sem se poslovil od njega in sem krenil proti kolodvoru, kjer sem hotel na vlak, da se popeljem do prihodnje postaje v bližino mojega stanovanja. Pot do kolodvora skozi mesto se precej vleče in ker sem bil truden ter sem se bal, da bi vlaka ne zamudil, mi pade v glavo, da bi jo mahnil raje po bližnjici, kar po železničnem tiru. Med cesto in železnično progjo je bil plot, ki ga prekoračim in tako pridem na tir. Ravno je ura udarila deset. Bilo je že precej temno in megleno; korakati mi je bilo treba do kolodvora kakih 200 metrov in na tej poti iti čez velik železen most. Nekoliko pred menoj je bila čuvajnica in za menoj je delal tir precej oster ovinek. Toda ker je bil železnični nasip precej visok, a polje na okoli precej nizko, se je videlo po šinah precej daleč, zlasti če je človek stal vrh nasipa. To zato tako na drobno popisujem, da boste naslednje ložje razumeli.

Da ima od prve postaje za menoj kmalu priti vlak, to sem dobro vedel in zato sem pospešil korak, da bi še pred vlakom prišel na kolodvor. V bližini mostu se nahajajo šine zavornice, ki imajo namen preprečiti, da vagoni na hudem ovinku ne skočijo s tira. Take šine teko sporedno z navadnimi; so večinoma tudi železne in so sploh navadnim šinam zelo podobne. Tukaj pa so bile te zavorne šine lesene in tako široke, da se prav lahko po njih hodi. Tudi je razdalja med šinami in od tal na tem mestu precej velika.

Da pospešim korak, jo mahnem po leseni šini, kar je bilo prijetneje kot po trdem kamenju med šinami. Bil sem dobre volje in sem veselo žvižgal predse. Kaka nevarnost mi še na misel ni prišla in če tudi sem bil že nekaj let pri železnici, vendar niti najmanj nisem bil pripravljen na nesrečo, ki me je imela takoj na to zadeti.

Naenkrat namreč mi noga izpodrka ne ter padem na tla — pa se ne morem z mesta ganiti, ker mi je z vso silo nogo stisnilo med obe šini. Vlečem in nagagam, kar morem, pa sem vedno bolj v škripcu; noga se mi je namreč zavila po strani in špica od čevlja je prišla pod eno šino in peta pod drugo, tako da je bila noga kakor v zagozdi.

Še nekaj časa cepetam, pa ne dosežem drugega kot to, da si nogo ranim, a noga sama se ne premakne nikamor. Naenkrat me obide strašna groza in mrzel pot me oblije! Spoznam, da se nahajam na najbolj samotnem delu cele proge med šinami kot v kleščah, brez pomoči, in vsak trenutek mora pridrviti vlak, ki me mora čisto razmrevati! Še enkrat poskusim z rokami oprostiti nogo — a zastoj! Niti za las se ne da premakniti.

Od napora in groze se mi začne skoro blesti. Kaj naj vendar storim? O da bi kaka živa duša prišla in vlak za-

držala! Mrzlično premišlujem, kako bi mogel vzbuditi pozornost kakega človeka, ki se morda nahaja v bližini. Verjetno je, da kak moj tovariš dela v bližini na progi. In začnem klicati na pomoč, glasno, kolikor le morem. Toda odgovarja mi samo odmev mojega lastnega glasu. Na bolj neugodnem kraju me res ni mogla zadeti nesreča; proga je bila kot izumrla.

Ko gledam tako ves obupan okoli sebe, zapazim čuvajnico na poti pred seboj proti kolodvoru. Oh, ko bi bilo mogoče vzbuditi pozornost čuvaja, pa bi bil rešen! Videl sem iz daljave moža, kako se je naslanjal ven skozi okno čuvajnice in se oziral v smeri proti meni. Divje začnem mahati z rokami in na ves glás kričati, toda videti je bilo, da me ne sliši, moj glas je moral biti pre slab za to daljavo. Vendar naprej maham in vpijem ter gledam proti čuvajnici in — oj, kakšno veselje! — naenkrat zapazim, da je mož zginil z okna. Že sem upal, da me je opazil in srce mi je začelo burno biti, toda nihče se ne prikaže in moj strah narašča od minute do minute.

Zdaj zaslišim slabo zvončkanje zvonca za signale in zapazim čuvaja pri premikalnikih. Med menoj in med čuvajnico je stal drog za signale, čegar rdeča luč se je naenkrat spremenila v zeleno. To je bilo znamenje, da ima vlak vsak čas pridrdriati mimo!

Kri mi zastane v žilah in v smrtni grozi na glas zastokam. Medtem pa ne prestando kličem na pomoč in se poskušam oprostiti iz klešč. Pa vse prizadevanje je bilo zastonj; moja noga se ne gane iz škripca. Tu mi pride nova misel: morda se mi posreči, prerezati čevlj in tako oprostiti nogo. Takoj potegnem nož iz žepa in začnem rezati čevlj, kolikor ga morem doseči. Toda pomagalo ni veliko, ker z nožem nisem mogel dovolj blizu.

Morda bi se mi bilo sčasoma posrečilo, potegniti nogo iz čevlja, toda časa je bilo tako strašno malo, in že se je slišalo na tiru iz daljave votlo drdranje. Le predobro sem vedel, kaj to pomeni — bil je ropot prihajajočega vlaka!

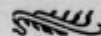
Srce mi zastane in lasje mi stopijo po konci, ker strašna smrt mi je gotova! Vedel sem sicer, da se prihajajoči vlak sliši že iz velike daljave in zato sem še dalje rezal z nožem po preklcanem čevlju kot besen semintja, da mi je pot v potokih tekel po obrazu. Pa drdranje z vsako minuto postaja glasnejše, a moja noga se ne gane. Ves obupan spoznam, da je vse moje prizadevanje zastonj — prepozno sem na to prišel. Zopet začnem divje kričati, pa ropotanje vlaka postaja vedno glasnejše, da se moje obupno klicanje niti ne sliši. V daljavi že razločujem na tiru luči, zdaj so že na ovinku in zdaj prihajajo naravnost proti meni kakor oči strašne pošasti, pod katere korakom bobni zemlja.

Kar sem občutil v tem trenutku, več ne vem, samo toliko se še zavedam, da je bilo strašno. Mislim na svojo mamico in sestro in zraven čutil, da je

grozna smrt neizogibna. A vedno sem še klical, kar sem mogel in mahal z rokami. Ko sem se zopet ozrl proti čuvajnici, sem videl, da na oni strani nasipa nekdo hiti proti meni. Bil je nekdo izmed mojih tovarišev, ki je slišal moje vpitje in mi je hitel na pomoč. Toda bil je predaleč in vlak že preblizo, tako da vlakovodja ni bil več v stanu slišati najinega skupnega kričanja, ker je drdranje voz vse zadušilo. Šele ko je bila lokomotiva že čisto blizo mene, se je nagnil strojevodja ven in me zapazil. Takoj je zaprl zaklopnice in potegnil zavornico, pa bilo je že prepozno! Na srečo mi je še v zadnjem trenutku šnila v glavo misel, ki bi me mogla rešiti sicer ne pohabljenja, pač pa morda smrti. Ker je bila moja noga zataknjena v zunanji šini in je bila za mano ravna zemlja, sem se, ko se mi je približal vlak na par čevljev, z vso silo vrgel vznak nazaj kakor daleč sem se mogel. Premogovni voz, ki vozi pred strojem, je šel mimo, ne da bi se me kaj dotaknil, toda bat od lokomotive je zadel mojo stisnjeno nogo s strašno silo ravno nad kolenom in začutil sem silno bolečino. Takoj nato sem izgubil zavest.

Povedali so mi pozneje, da je strojevodja ustavil vlak, kakor hitro je mogel, in sicer ravno ob meni. Da so me mogli oprostiti izmed šin, je bilo treba vlak pomakniti nazaj; tudi je bilo treba odrezati popolnoma spodnji del čevlja. Potem so me prepeljali na postajo, kjer so me obvezali za silo in me potem spravili v mestno bolnišnico. Tu so dognali, da je noga tako zelo poškodovana, da ne preostane drugega kot jo odrezati. To je bil zame strašen udarec. Pa življenje je bilo rešeno in kmalu sem okrevale, seveda samo — z eno nogo!

Po moji nesreči so mi razni dobri ljudje dajali dobre svete, kako bi se bil takrat lahko rešil. Med drugimi mi je nekdo svetoval, zakaj nisem prižgal koščka papirja in tako z gorečim papirjem mahal semintja. Seveda tega mi ni povedal, odkod naj bi bil vzel papir in vžigalice. In kdo bi tudi v smrtni grozi mogel na vse misliti! Vsekako pa sem se zahvalil Stvarniku, ki mi je podaril v tem groznem položaju vsaj življenje.

Gospod Matijaž in njegov kočijaž.

Gospod Matijaž plemeniti Verō je imel navado, da si ga je vsako leto enkrat pošteno privoščil.

Ta zabava se je vselej končala s tem, da je bil drugega dne v jutro odnešen v posteljo v položaju, v katerem je človek umrjen z vsem svetom, ker o njem nič ne ve.

V takem položaju se je pripetilo nekoč gospodu Matijažu, da je izgubil tisoč bankovcev z listnico vred. Če tudi je bil gospod Matijaž magnat, pa bi bil vseeno rad videl, ako bi se bil »pošteno najditelj« njegovega tisočaka zglašil pri policiji. A to se ni zgodilo. Ta »prijetni« dogodek

Je gospodu Matijažu ostal v zelo neprijetnem spominu.

Ob letu pride zopet s kmetov v Pešto in prejme nekoliko tisočakov, poišče zvečer prijetno družino, da se pokratkočasi. Cigani godejo, dobra kapljica kar v potokih teče, tovariši prisedajo. Z eno besedo, gospod Verö je židane volje.

O polnoči se jame v glavi gospodu Matijažu vrteti, a vendar ima še toliko brihta, da mu na misel pride neljub dogodljaj lanskega leta, ko si je nekdo pri njem izposodil listnico, ne da bi se mu bil za to zahvalil. To pot hoče biti bistroumnejši. Sezuje si namreč z ostrogo okovani čevlji, zmečka tisočake ter jih vtakne med nogavico in podlogo. V listnici pusti samo nekaj drobiža in nekoliko stotakov, da kot pravi magnat ne pride v zadrego.

Po tem zvitem činu se vrne v družbo. Poje in pije naprej, dokler se da. Glava mu vedno bolj leze navzdol, tako da se končno zgrudi in tako trdo zaspi, da mu drugi dan njegov kočijaž Janči le z največjim trudom dopove, da je že napreženo.

Gospod Matijaž vstane. Obleči se mu ni treba, ker so oblečenega odnesli na posteljo. Kočijaž spravi svojega gospodarja na voz, kjer se pa ta stegne, kakor je dolg in širok in zopet zaspi. Čim silneje voz drda po tlaku, tem silneje Matijaž smrči. Voz se ustavi pred mitnico. Nekdo pogleda v voz ter zahteva mitnino. Toda gospod Verö samo zagodrnja: „Jutri“. Videč, da nič ne opravijo, puste voz dalje.

Tako drda voz naprej do Hatvana. Tu treba nakrmiti konje.

Gospod Verö se ves zaspan privali v dvorano, naroči za kočijaža obed, zase črno kavo in za konje ovsu. Ko je bilo vse použito, zahteva račun.

Toda ko izvleče listnico, je bila prazna. Drobiž in tistih par stotakov je razdal v pijanosti do poslednjega vinarja ciganom in tem, ki so stali okrog njega.

Ali kam so izginili večji bankovci, tisočaki? Naenkrat je trezen. Za Boga, toliko denarja! Kam je neki prešel?

Končno se spomni, da je v pijanosti tisočake nekam skril. Toda kam? Zastonj ugiba. In ko bi mu kdo dal kraljestvo, ne bi se spomnil. Morebiti je položil tisočake v predalce umivalnika v Pešti? — Mogoče pod blazino? Ali jih je celo izročil nata-

karju? Vse zastoni, ne more se spomniti! O ta vražji maček! »Janči, obrni ter vozi nazaj v Pešto! Pozabil sem tam denarje, nekoliko tisočakov. Poženi konja, zavijti bič, hitro, hitro, sto kapunov!«

Vso pot se gospod Verö poti od samega premišljevanja, kam je vendar skril bankovce, in kod naj jih poišče. Premišljuje, koliko nedolžnih ljudi bo osumil, kako bo osramočen stal na policiji, ko bo pripovedoval, kakšne posledice je imel njegov »maček«. Nazadnje se bo vse izvedelo in ostala mu bo samo sramota, za tisočake se bo pa najbrž obrisal pod nosom. Tako se pripeljeta v Pešto. Konjička sta vsa penasta; zopet se ustavita pri mitnici, kjer zahtevajo mitnino. Krčmar v Hatvanu je bil tako uljuden, da je zaupal gospodu Matijažu, toda mitničarji v Pešti ne zaupajo nikomur.

Siten in obupen položaj!

»Prisegam, da nimam niti groša!« kliče gospod Verö. »Janči, posodi mi, da morem plačati mitnino. Imaš kaj drobiža?« »I seveda ga imam, prav rad Vam posodim, milostljivi gospod!« »To je sreča, da še tebe niso okradli!« »Ne, to se pa meni ne pripeti! Toliko sem že pameten, da kadar grem pit, vtaknem svoj denar v škornje.« »V škornje! Hvala Bogu, slava, eljen! Saj ga imam tudi jaz v škornjih!« vikne gospod Verö in v možganih se mu zabliška. »Zdaj pa le obrni, Janči in urno domov! Toda povem ti, da o tem nikomur ne črhneš, če ne te spodim.«

... In res, nihče ni za to zvedel ko jaz in čislani čitatelj, kateremu prijateljsko svetujem, naj vedno pazi na svoje novce, zlasti takrat, kadar hoče biti — »židano volje«.

Pomnožimo našo armado!

Somišljeniki! Pred Vami leži slavnostna, jubilejna številka Vašega zvestega prijatelja in svetovalca „Domoljuba“. Upamo, da Vam je vseh v svoji praznični obleki, pa še bolj po svoji odbrani vsebini. Samo te želi Vaš „Domoljub“, da si ga res prav dobro ogledate in ga ne odložite prej, dokler niste pazljivo prebrali vseh sestavkov!

Somišljeniki-naročniki! „Domoljub“ se danes prav posebno živo zaveda, kako je Vaš neumoren trud in Vaša ljubezen njemu gladila pot in odpirala vrata do vedno novih prijateljev. In tako je naša armada rastla in rastla, neprestano in častno, kakor razvidite iz številke na drugem mestu. Zato pa danes hvaležno srcé petindvajsetletnega moža, ki gleda še najlepšo dobo pred seboj, prevéva zlasti ena želja: **Naj bo takó tudi v bodoče!** „Domoljub“ vabi iskreno vsakega Slovence, ki pošteno misli, v svoje vrste; njegov največji ponos bo, **če bo ta armada leto za letom močnejša in zavednejša. S tako armado pojde „Domoljub“ pogumno v nove boje in zmage!**

Prijatelji! Na Vas je tedaj, da v dobi naslednjih 25 let napreduje „Domoljub“ tako, kot v svoji prvi dobi. Da se to uresniči, se Vam nudi **najlepša prilika ravno sedaj!**

S slavnostno „Domoljubovo“ številko v roki se odpravite na pot agitacije. Za znižano ceno ene krone za celo prihodnje polletje Vam ne bo težko pridobiti novih naročnikov, če le nekoliko porabite dar svoje zgovornosti. **Izrabite vsako najmanjšo priliko** bodisi pri delu ali odmoru, v veselji ali žalostni družbi, da napeljete pogovor na „Domoljuba“ in nagovarjate na naročbo. Za vsakega količkaj dostopnega prijatelja ali znanca, ki še ne bere našega lista, **naročite kratko po dopisnici slavnostno številko iz Ljubljane** ali pa teh več na svoje ime in jih potem razdelite v svojem krogu. Končno Vam je treba le še enkrat stopiti v detično hišo, **da poberete polletno naročnino** in nato nabrane krone z imeni novih naročnikov vred pošljete upravi v Ljubljano. S tem delom nadaljujte tako dolgo, dokler je le še kaj nade, da pridobite tega ali onega sovaščana za naročbo.

Ako vsak somišljenik v polni meri stori to svojo dolžnost, potem pričujoča slavnostna številka ne bo zadnja, ki se je tiskala v 50.000 izvodih!

V to pomozi Bog in naši dobri prijatelji!

RAZGLED PO DOMOVINI

Opozarjamo cenjene čitatelje na članek na prejšnji strani spodaj. Naj bi ga pazno prebral vsak naš somišljenik in se ravnal po danih navodilih!

Iskreno zahvalo izrekata uredništvo in upravništvo »Domoljuba« vsem velečenjenim dopisnikom, poverjenikom in razširjevalcem lista ter sploh vsem naročnikom in prijateljem »Domoljuba« za vse obilne dokaze zvestobe in naklonjenosti, ki so jih podali v kakršnikoli obliki tekom obstoja našega lista v njegov prospeh in napredek. Naj jih navdaja vedno zavest, da so s tem koristili samo dobri stvari, v duševni in telesni blagor našega ljudstva, za čegar najsvetejše ideale se je vedno boril in se bo tudi v bodoče naš »Domoljub«. Vsi ti naši prijatelji pa naj ostanejo zvesti listu tudi v bodoče ter obenem navdušujejo za to delo naš mladi naraščaj, kateremu bodi v ta namen na tem mestu izrečena topla zahvala za dobro voljo.

Zaplenjen je bil »Domoljub« v celi dobi svojega obstoja samo enkrat, in še takrat mu je zasegel rdeči svinčnik državnega pravdnika le 5—6 vrstic obsegajočo notico. Bilo je to v 29. številki »Domoljubovi« z dne 20. julija 1911, ko list ni smel objaviti kratkega dopisa »Iz Križa pri Tržiču«, zaidevajočega se ob § 302. S tem še ni rečeno, kakor bi bilo »Domoljub« primanjkovalo poguma, vselej neustrašeno povedati resnico, pač pa je znal tudi kočljive stvari vedno tako povedati, da mu niso mogli do živga in da tako tudi naročniki niso trpeli škode.

Preberite gotovo prvi dopis v današnji številki z Notranjskega: Iz Postojne! Naj vam bo Postojna v bodričen zglede, kako treba agitirati za naše časopisje. Po postojnskem zgledu vsi na delo!

Kranjska dežela na evharističnem kongresu. Deželni odbor kranjski je v seji dne 22. junija na predlog deželnega glavarja soglasno sklenil, da se dežela Kranjska kot eminentno katoliška dežela udeleži oficijelno kot taka mednarodnega evharističnega kongresa na Dunaju. Kakor čujemo, se poda na kongres posebno deželno poslanstvo z deželnim glavarjem na čelu. Dežela Kranjska je prva izmed vseh dežel, ki je storila tak sklep.

Duhovniške vesti. Duhovna svetnika sta postala č. g. Jernej Ramovš, župnik v Poljanah nad Škofjo Loko, in Mihael Barbo, župnik v Smledniku. Župnija Štanga pri Litiji je podeljena č. g. Antonu Znidaršiču, doslej župniku v Beli cerkvi na Dolenjskem.

Za oškodovane po toči. Poslanec Demšar je vložil nujni predlog za

državno podporo po toči poškodovanim posestnikom v vaseh Voglje, Bukovica in Dražgoše v kranjskem okraju, poslanec Hladnik pa za posestnike iz Mokronoga, Št. Ruperta in okolice, katerim je toča pobila najmanj eno tretjino vseh pridelkov.

Novomašniki ljubljanske škofije. Posvečeni bodo v mašnike letos naslednji gg. bogoslovci: a) iz IV. letnika: Hafner Jernej iz Kroke, Lobè Janez iz Zagradca, Markič Jožef iz Strahinja pri Naklem, Rovtar Anton iz Spod. Idrije, Sedej Frančišek s Trate, Šimenc Jožef iz Podgore pri Dolu, Zajc Karol iz Zigmariče blizu Sodražice. b) iz III. letnika: Hiti Frančišek od Sv. Trojice nad Cirknico, Kete Janez s Planine nad Vipavo, Martinčič Andrej iz Št. Jurija pod Kumom, Pfajfar Frančišek iz Selc, Potočnik Rudolf iz Železnikov (oziroma Selc), Širaj Jakob z Blok, Škerbec Matija iz Podcerkve blizu Starega trga pri Ložu, Sušteršič Frančišek iz Horjula. Posvečevanje se vrši v dneh 10., 12. in 15. julija.

V Savi utonil. Kresni dan popoldne so se kopali v Savi nekateri šolarji v Loki pri Zidanem mostu, med njimi tudi Edvard Ribič iz Slapa, 12 let star, miren in ljubeznjiv deček. Približal pa se je preveč vrtincu, ki ga je zgrabil in odnesel. Rešiti ga niso mogli.

Strela ubila osem konj. Dne 20. m. m. je udarila strela v lipo na Stružnici pri Banjaloki in ubila osem konj, ki so ondi vedrili. Bili so last Bošnjakov, ki ondi prenašajo oglje.

Ogenj vsled strele. V noči od 24. na 25. t. m. je ob hudi nevihti tresčilo v Krščev hlev na Brezjah (župnije Mekinje pri Kamniku). Pogoreli sta dve ma gospodarjema gospodarski poslopji. Sreča, da ni pogorela cela vas. Ljudje so gasili z veliko požrtvovalnostjo.

Nesreča ali zločin? Ribič Franc Lukšič iz Irče vasi je našel 26. t. m. v Krki utopljenca Miha Pibernika, zidarja iz Sv. Križa pri Kamniku. Pri utopljenecu se ni ničesar drugega našlo kakor delavska knjižica. Pibernik je rojen 28. oktobra 1872 na Križu in je samski zidar. Mesto, kjer je ribič utopljenca našel, je samo 75 cm globoko.

Pogreša se od sobote zvečer 38 letni mestni delavec Franc Modič iz Črne vasi št. 3 pri Ljubljani. Domneva se, da se je na kak način ponesrečil. Kdor bi kaj o tem vedel, naj sporoči mestni policiji ljubljanski.

Silno neurje so imeli v noči 24. m. m. v Zgornji in deloma tudi v Spodnji Šiški nad Ljubljano. Med gromom in bliskom je divjal tak vihar, da je odnašal veje z drevja, dvignil pa tudi 20 metrov dolgo novo močno streho pri zavodu za perutnino ter jo odnesel 15

do 20 metrov daleč ter obrnil narobe. Vmes je pa padala toča, ki je po nekaterih njivah popolno opustošila poljski pridelek.

Strela v sorškem župnišču. Noč od 24. na 25. junija je bila tudi za Soro nad Medvodami silno grozna. Okolu polnoči je zaporedoma večkrat tresčilo in enkrat tudi v župnišče, akoravno je poslopje tik cerkve, ki stoji visoko nad vasjo in ima dober strelodod. Župnišče je žarelo, kot bi bilo vse v ognju. Posebne škode strela ni povzročila.

Ukradeni kobili. V noči od 24. na 25. m. m. sta bili posestniku Francetu Škrabi v Brestu pri Ljubljani ukradeni dve kobili. Prva je črna, 16 pesti visoka ter ima na zadnji desni nogi nad kopitom belo liso. Druga je 14 pesti visoka, rdeča, ima na čelu in zadnji levi nogi belo liso. Kobili sta vredni 1000 K. Kdor bi jih utegnil kje prodajati, naj se ga takoj izroči najbližnjemu varnostnemu oblastvu.

Ponesrečena romarica. Dne 23. m. m. je našel na Florijanki na Višarskem hribu neki pastir truplo ženske, ki se je lani izgubila. Prišla je na Sv. Višarje na rožnivenško nedeljo. Ta dan pa je močno snežilo, zato je zašla s prave poti in onemogla. Ležala je nedaleč od poti, in sicer na obrazu. Čudno, da je niso našle vojaške in orožniške patrulje, ker je ležala na nekem travniku. Pokopali so jo 25. m. m. v Zabnicah.

Dve smrtni žrtvi Drave. V nedeljo, 23. m. m. popoldne sta se kopala pri kolarskem mojstru Francu Perglerju se učeča kolarska učenca Jože Vogrinc in Jože Auguštin na odprtem mestu nedaleč od železniškega mostu. Učenca, od katerih je bil večš plavanja samo Vogrinc, sta prišla med valove na nekem deročem mestu in sta v valovju utonila. Voda je trupli odnesla naprej in ju dosedaj še niso našli.

d Trebelno pri Mokronogu. V nedeljo, dne 7. julija bode v tukajšnji šoli brezalkoholno predavanje s skioptičnimi slikami. Po prvi maši za odrasčene; po drugi pa za mladino. Predaval bode L. Puhar iz Ljubljane. Želeti je, da bi se vdeležili v najobilnejšem številu, posebno moške in mladeniči, pa tudi žene in dekleta ne smejo zaostati.

Litija. Dne 11. junija t. l. je umrl bivši tukajšnji okrajni glavar g. Matija Grill, ki je bil svoj čas pri ljudstvu zelo priljubljen, kar pričajo brezštevne diplome častnega občanstva skoraj vseh občin v celem glavarstvu. To je razumljivo. Kajti ni bil samo uradnik, kakor so mnogi drugi, ampak prijatelj ljudstva. — N. v m. p.

S hleva je padel v št. Vidu pri Ptuj u oženjeni posestnik Vid Gabrovec. Zadobil je hude poškodbe, na katerih je kmalu umrl.

I. tečaj za izdelovanje perila priredi »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem« v letošnji poletni sezoni v Ljubljani. Namenjen je le takim, ki so upravičene izvrševati krojaško obrt in ki se hočejo spopolniti v tej stroki. Za sprejem veljajo ista določila kakor za II. tečaj za krojače v Ljubljani.

II. tečaj za krojače. Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem priredi tudi letos v poletni sezoni krojaški tečaj za krojno risanje in vrezavanje v Ljubljani. Tečaj se bo pričel v drugi polovici meseca julija in bo trajal en mesec s celodnevним poukom. Namenjen je pred vsem krojaškemu mojstru in pomočnikom, ki hočejo postati samostojni. Za sprejem se mora vsak prijavitelj izkazati s potrdilom pristojne zadruge ali pa županstva, da je upravičen izvrševati krojaško obrt ter da je najmanj 24 let star. Pouk v tečaju je brezplačen, plačati je le ob prijavi 10 K položnine, iz katere se pokrijejo učila, ostanek pa se vrne vsem, ki so se tečaja redno udeleževali, sicer zapade v korist zavodovi blagajni. Prijave naj se naslovi na »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem« v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22 ali pa vložijo potom pristojne zadruge najkasneje do dne 13. julija. Sprejeti se more v tečaj k večjem 25 udeležencev in se bo oziralo pred vsem na one, ki se najpreje zgledajo.

Tečaj za obrtno knjigovodstvo in korespondenco priredi Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v avgustu oziroma septembru v Kamniku. Tečaj bo trajal pet tednov in se bo podučevalo po trikrat na teden v popoldanskih ali večernih urah. Udeležiti se ga lahko obrtniki vseh rokodelskih strok. Prijave naj se vložijo na naslov Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22 ali pa potom pristojne obrtne zadruge. Poduk je brezplačen, ob prijavi pa se mora plačati položnine 5 K, iz katerih se pokrijejo učila, preostanek pa se vrne ob zaključku tečaja vsem, ki so se ga redno udeleževali, sicer pa zapade v korist zavodovi blagajni.

Tečaj za kolarje. Zavod za pospeševanje obrti namerava prirediti strokovni tečaj za kolarje, za katerega je obljubil dostaviti c. kr. obrtno pospeševalni urad na Dunaju specialno izvežbanega voditelja mojstrskih tečajev na Dunaju. Ker je ta obrt v okolici Domžal najbolj zastopana, sklicuje zavod sestanek kolarjev in vseh, ki se zanimajo za kolarstvo na nedeljo 7. t. m. točno ob 4. uri popoldne, v društveni dom v Domžalah. Na sestanku se bodo določile vse podrobnosti glede časa in kraja, kje naj se vrši kolarski tečaj in se lahko udeležijo sestanka kolarji in interesi iz cele Kranjske.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kaknega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Komenda, 26. junija 1912. V teku enega tedna nam je dvakrat grozila toča. Ob strašnem neurju o polnoči od 24. na 25. junija je treščilo v poln kozolec v Nasovičah, ki je pogorel. Par tednov poprej pa se je neki pijanec šemil z ognjem na domači hiši v Nasovičah. — Razpok smodnišnice pri Dun. Novem mestu smo čutili tudi pri nas. — Župno cerkev slika kakor lani tako letos g. M. Koželj. Veliki oltar in prižnico je kaj ukusno prenovil g. K. Hrovat iz Domžal. Umetni steklar g. M. Tušek je napravil dvoje slikanih oken z antičnimi šipicami. — Orlovska organizacija vrlo napreduje. Socialnopolitična predavanja na enodnevnem podučnem tečaju so imela prav mnogo poslušalcev obsega spola. Presrečna hvala pa gg. dr. Kreku, dr. Korošcu, dr. Hohnjcu in dr. Dolšaku. — Kamniška Slomškova zveza je imela tukaj že trikrat svoj sestanek v šoli. — Nova županstva so že nekaj popravila občinska pota, pa bi bilo treba še bolj. — Nekateri kratkovidneži se ujedajo nad sedanjimi šolskimi postavami, katere zahtevajo toliko šol in predolgega šolanja. Toda, prijatelji, vedite, da so te postavbe napravili liberalci pred 40 leti in da jih naši poslanci ne morejo kar na mah odpraviti, ker imajo v državi pri tem govoriti še drugi. Kar pa se more v deželi ugodnejšega skleniti za šolanje, na to delajo vztrajno. Otroci se na večrazrednicah vsaj več nauče, ko že morajo do gotovih let v šolo hoditi.

g Živinorejska zadruga na Homecu jako živahno deluje. Veliko je že storila za napredek živinoreje, zlasti se je že veliko hlevov in svinjakov popravilo. Živina se je zboljšala po dobrih plemenjakih. Samo pašnikov je manjkalo. Da se temu odpomore, je kupila zadruga velik travnik s hišo v Šmarci. Travniki se vzorno uredi za pašnik. Vse stvari, ki se ne rabijo, se bodo prodale na dražbi v ponedeljek, dne 8. julija. Dražba

se prične ob 8. uri zjutraj. Prodajala se bodo razna orodja, kakor ključavničarska, kovaška, žagarska, razni stroji, dva kozolca itd. Vabite se ob blizu in daleč, da se dražbe udeležite.

g Iz Železnikov. Dne 23. junija je bil izvoljen že vdrugič za župana v Železnikih gospod Ivan Lotrič. Izvoljen je bil soglasno z glasovi odbornikov S. L. S. Liberalni občinski odborniki so oddali prazne glasovnice in s tem priznali, da ne marajo od župana nobenih uljudnosti in dobrot in da naj rajši ne bo nobenega župana, ako ni njihove kliče. In sedaj je za tri leta končan volivni boj, od katerega so si liberalci vse obetali. Ko smo zmagali dne 26. februarja, so kričali: »Zmaga je naša, goljufija pa vaša!« In pritožili so se na c. kr. deželno vlado z bombastičnimi besedami: »Naj visoka c. kr. deželna vlada razveljavi volitve, pri katerih se je tako kruto bilo pravici v obraz.« In v »Slov. Domu« so vpili: »Če je le še kaj pravice v Avstriji, bomo še volili in — zmagali.« Deželna vlada pa je razsodila, da golaž ni noben argument za pravico in resnico in da je bila zmaga res naša, goljufija pa nekega drugega. In sedaj, če vam je kaj za blagor lepega, pa revnega našega trga, delajmo skupno za blagor ljudstva; ako boste pa še nadalje mnenja, da delo za narod obstoja v tem, da se ruje vera iz ljudskih src in se sramote najdražje narodne svetinje in da se prirejajo nedeljo za nedeljo plesi in popivanja skozi celo noč in da se tira za vsako malenkost našega človeka v Loko pred sodišče, potem bomo pa vedeli, da je liberalna stranka najpogubnejši črv za našo občino in temu črvu bomo stopili čez tri leta brezobzirno na njegovo požrešno glavo.

g Goriče. V ponedeljek, dne 24. junija, je izbruhnil okoli pol 6. ure popoldne v Goričah požar pri posestniku Preku. Pogorela je listnica, hlev in pod, skoraj vse seno prve košnje, en voz detelje in mnogo drv. Na podu je zgorel tudi stroj za rezanco in čistilnik. Kdo je zažgal, se ne ve. Ko so ogenj opazili, je gorelo s plamenom seno na vozu v listnici; hipoma sta bila v ognju listnica in pod. Prav požrtvovalni pridnosti vseh faranov in nekaterih sosedov iz Trstenika in Golnika se je zahvaliti, da se je divji element omejil in se niso užgala sosedna poslopja, ki stoje v neposredni bližini, posebno Gabrovo, ki je leseno in s slamo krita. Tudi cerkev in šola sta bili v veliki nevarnosti. Obvarovali so posestniku tudi hišo in svinjak. Prihitele so tudi na pomoč požarne breme iz Naklegga, Kokrice in Predoselj, katere so kljub temu, da je bila največja nevarnost že odstranjena, imele še mnogo posla, za kar jim bodi izrečena tudi ta zahvala, kajti ko smo zagledali gasilce, nismo bili več v takem strahu. Posestnik je bil zavarovan. Ponoči je tu divjala huda nevihta, večkrat je treščilo, silna ploha pa je pripomogla gašenju; vendar se še kadi izpod razvalin.

g Iz Tržiča. Odbor društva sv. Jožefa se tem potom zahvaljuje najtop-

zgoščen zrak, ki se nabira v velik rezervar, odkoder se razvaja na dve partiji. Ena deluje na severni strani blizu velike strojarne na Prelogah, druga na južni nad Semičem 2½ km daleč od svojega proizvoda. Dobljena moč zadostuje, da sočasno goni 15 svedrov; en sveder more v 10 minutah izvrtati 1½ meter dolgo mino in delo napreduje od vsake strani primeroma na dan za tri metre. Dela se nepretrgoma podnevi in in ponoči. Delo zadržujejo številne manjše jame, katerih se je od obeh strani dozda več našlo; kakšne večje zapreke ali nesreče dozda še ni bilo. Iz početka se je za razstreljivo rabil amonit, zadnje dneve, ker so že dosti daleč v zemlji in ni več nevarnosti za močne otrese zemlje in poškodbe na nji stoječih poslopij, se rabi dinamit, katerega se porabi na obeh straneh tunela skupno okrog 300 kilogramov na dan. Dozda se je napravilo od vsake strani v spodnjem delu okrog 145 m, skupaj 290 m, v gornjem okrog 60 m, skupaj torej 120 m. Ako ne bo izvanrednih zaprek, utegnejo v prihodnjem mesecu skupaj priiti.

d Črnomelj. Čudne razmere bi radi sokoli upeljali v našem mestu. Ni jim dovolj, da cele noči razgrajajo, začeli so tudi osebno napadati popolnoma mirne ljudi. Komaj je preteklo teden dni, ko so napadli nekega Lončaričevega inženirja, že so se spravili na surov, sokole vreden način, nad Orle. V nedeljo, dne 23. t. m., ko so napravili Orli izlet v okolico, se je kmalu za njimi nateplo več sokolov, ki so znani iz zivači in pretepači. Pričeli so žvižgati in izzivati in le hladnokrvnosti in razsodnosti naših fantov se je zahvaliti, da se ni prigodilo kaj hujšega. Tudi pri odhodu so se vlačili cel čas za Orli, jih na barabski način sramotili in se malone osebno izpozabili nad g. kaplanom. Zvečer so pa posamezne naše fante osebno napadali. Mi le obžaluemo, da se kaj takega dogaja ravno sedaj, ko se gradi železnica, da tuji uradniki in inženirji vsled sokolskih surovosti dobijo o našem mestu slab vtis. Tudi ne razumemo nekaj poštenih, mirnih meščanov, da se jim dopade v taki družbi. Bil bi res že skrajni čas, da se napravi enkrat konec takim škandalom, ki so v sramoto celemu mestu.

d Petrova vas. V nedeljo, dne 23. t. m. je zabodel domačin Hönigsmann v gostilni delavca Janeza Zalašček,

ki je bil uslužben pri zgradbi belokranjske železnice. Porinil mu je nož globoko v prsa, da je revež takoj izdihnil. To je sad hujskanja izvestnih liberalcev in liberalnih časopisov proti Lončaričevim ljudem, na veliko sramoto domačinov, ki bodo radi nekaterih nahujskancev prišli v slab glas, če se ne napravi preje vsakemu hujskanju konec.

d Stopiče. V družbi raznih oseb je te dni po Stopičah vohal znani zloglasni kačar. Znano nam je že izza občinskih volitev, da so ljudje take vrste povzročili s svojimi »pismi« dolgotrajne preiskave zoper župane, duhovnike in druge moze. Hoteli so namreč ti liberalni »pismarčki« zgago delati ter se kratkočasiti z nepotrebnim ponavljanjem občinskih volitev. In da bi to dosegli, vohali so takrat zlasti ob veliki cesti na Težki vodi. Izvabljali so celo našim mozem neprevide besede in tudi lastnoročne podpise! Vse pa, kar so na hinavski način s hinavskim namenom iz ljudi izvabili, podelali so ti liberalni sleparčki v svoja »pisma«. Količko pa taka »pisma« napravijo sitnosti, vedo povedati pangrški moze, ki so morali hoditi na pričo zoper domačega duhovnika. Podgorski moze tudi to vedo, kar pravi pregovor: »Danes meni, jutri tebi«. Kar se je namreč primerilo letos mozem iz ene vasi, to se utegne zgoditi ob prihodnjih volitvah tudi mozem iz kake druge vasi v šmihelstopiški občini: da bodo morali prav neradi po večkrat hoditi na pričevanje zoper eno ali drugo osebo. In to bi se gotovo tudi zgodilo, ako ne bi bili previdni pred takimi kačarji. Ker pa naši moze zdaj že vedo, kako previdni morajo biti v besedah in pri podpisih, zato povemo kačarju in drugim takim liberalčkom že danes, da je njihovo postopanje po stopiški fari popolnoma prazen trud.

d Vače. Naša Ljudska hranilnica in posojilnica ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 7. julija t. l. zjutraj po prvi sveti maši. Vabljeni so v prvi vrsti vsi člani, da slišijo, kako to najvažnejše gospodarsko podjetje prospeva. — Avgusta meseca bo na Vačah okrožna telovadba Orlov, na kar že danes opozarjamo svoje somišljenike.

d Sava ob južni železnici. Težko pričakujemo zadnje nedelje v juliju, ko bomo zopet dobili pravega pastirja

v osebi novega č. g. župnika Andreja Širaj. Toliko slovesnejši bo za nas tisti dan, ker bode tudi brat g. župnika, Jakob, opravil v naši cerkvi novo sveto mašo, ki bo prva odkar Sava stoji.

d Hotič. Tudi pri nas se gibljemo. Znamenje tega je ustanovitev mladeniške Marijine družbe, ki šteje 18 članov, kateri so se tudi polnoštevilno udeležili fantovskega shoda na Prežganju.

Št. Jur pod Kumom. Dne 28. julija bo za Št. Jur zopet vesel dan, ker bo pel novo mašo tukajšnji rojak g. Andrej Martinčič.

Javorje pri Litlji. Dobili smo novega organista-abstinenta, ki bo zopet obudil naše društveno življenje, ki se je lepo zasnovalo, pa žalibog kmalu zadremalo.

d Prežganje pri Litlji. Binkošne praznike 26. in 27. maja je bilo za Prežganje zelo veselo in pomembno; vršile so se za mladeniško in deklško Marijino družbo tridnevne duhovne vaje, ki jih je vodil č. g. jezuit Janez Pristov v spomin desetletnice obstanka družb. V nedeljo so se zbrali tudi ostali fantje iz šmartinske dekanije, ker je bil tudi dekanjski shod vseh mladeniških Marijinih družb. Bilo je navzočih 180 fantov, prišli so tudi iz Hotiča in Višnje gore. Pri izvancerkveni slovesnosti so se vršili pozdravi, deklamacije, pesmi, slavnostni govor in igra »Krčmar pri zvitem rogu«. Bilo je vse lepo in veličastno. — Binkoštni ponedeljek je bil pa dekanjski shod vseh deklet Marijinih družb iz šmartinske dekanije; navzočih je bilo 450 deklet s šestimi zastavami. Blagoslovila se je nova prekrasna zastava domače Marijine družbe in bilo je sprejetih 22 fantov in 30 deklet na novo v Marijino družbo. Popoldan se je vršil shod deklet, pozdrav dekanjskega voditelja, deklamacije, govori, pozdravi tujih zastopnic, pesmi in igra »Marijin otrok«. Vse je prav dobro uspelo in Prežgancem bodo dolgo ostali v spominu ti dnevi. Hvala g. dekanu, ki je oba dneva prihitel na prežganski hrib povečati slovesnost, nadalje višnjegorskemu g. kaplanu in janskem župniku, pa tudi vsem ostalim mladeničem in dekletom od blizu in daleč. Vsi ste prišli počastiti Marijo v mesecu maju ter se navdušili za krepostno in značajno življenje.

1909

ŽE 30 LET

Je Schichtovo milo z „Jelenom“ priznано kot najboljšo v deželi. Držite se vedno le imena „Schicht“ in znamke „Jelen“, kajti slabo milo drago perilo v kratkem času uniči.

FR. ČUDEN, Ljubljana

Samo nasproti frančiškanskega samostana

Delničar in zastopnik švicarskih tovarn „Union“ v Bielu in Ženevi

štev. 631. Srebrni obesek, jako lepo in močno izdelan, K 1.40.

štev. 527. Uhani, zlato na srebru, K 1.80; 14-kar. zlato K 4.80.

štev. 108. Nikeljasta cilindar-remontoir z lepo cizeliranim Frappe-okrovom, fino kolesje na 6 kamnov, K 8.—

1887

Lastna tovarna
ur
v Švici

1912

št. 122. Srebrna cilindar-remontoir z dobrim kolesjem na 6 kamnov, K 9.50.

št. 420. 14-kar. zlat srček K 5.20; enak zlato na srebru K 1.40

štev. 566. Prstan, 14-kar. zlato, lepo izdelan, od štev. 10 do 15, K 11.—

Ako še nimate mojega „Jubilejskega cenika“, zahtevajte ga takoj in se Vam isti dopošlje zastonj in poštne prosto.

L. MIKUSCH v Ljubljani, Mestni trg štev. 15

tovarna dežnikov in solnčnikov
priporoča svojo veliko zalogo

dežnikov in solnčnikov

preprostih in elegantnejših, solidno, trpežno izdelanih, po najnižjih tvorniških cenah.

Prevleke in poprave se izvrše dobro in poceni.

Pozor! LASE
strižene in mešane od žensk
kupujem v vsaki množini.

Sprejemem tudi lase po pošti in pošljem denar takoj.
Opozarjam nabiralce las, da samo jaz vedno po najvišji ceni plačujem.

Matija Podkrajšek

brivec v Levčevi hiši, Sv. Petra cesta štev. 32.

Izdelujem vsa lasna dela.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13

(poleg „Figovca“)

še priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga

kakor tudi velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd.

Narisi in proračuni na zahtevo zastonj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

1911

Trgovina s špeci-
rijskim blagom

Trgovina z moko in
deželniimi pridelki

1903

A. Šarabon **Ljubljana**

glavna zaloga rudninskih vodá

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom

Točna in solidna postrežba!
Na debelo in na drobno!
Ceniki na razpolago.

Zaloga istrskega in
laškega brinja
za žganjekuho

1904

 A. Hauptmann-a nasledniki

A. ZANKL sinovi, Ljubljana

tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev

↳ priporoča: ◀

oljnate barve
suhe barve
emajlne barve
fasadne barve

↳ priporoča: ◀

vse vrste:
firnežev, čopičev, lakov
mavec (gips)
olje za pode in stroje
karbolinej

Naslov zadostuje:

A. ZANKL sinovi, Ljubljana

Marijin trg 1

Ceniki zastonj.

Načenejši nakup oblačilnega blaga za ženske in moške za pomlad in poletje

2017

Vse potrebščine
za šivilje in kro-
jače. Cena nizka

Vse potrebščine
za šivilje in kro-
jače. Cena nizka

Pri nakupu oblačilnega blaga za ženske in moške

za spomlad in poletje, priporo-
čamo vsakemu domače podjetje

„Pri Češniku“ Ljubljana

Lingarjeva ulica

Stritarjeva ulica

o Popolne opreme
(bališči) za neveste
Solidna postrežba

o Popolne opreme
(bališči) za neveste
Solidna postrežba

Načenejši nakup oblačilnega blaga za ženske in moške za pomlad in poletje

Gričar & Mejač Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

Največja zaloga

izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in
otroke.

Konfekcija za
dame

Točna postrežba
Solidne cene

Svoji k svojim!

Svoje cenjene odje-
malce opozarjam tem
potom, naj se nikar ne
dajo prevariti po ba-
hati reklami tuje kon-
kurence, ki večkrat ne
izpolni svojih obljub.
Naj se torej vsakdo pri
nakupu **ur, verižic**
in druge **zlatnine** za-
upno obrne na podpi-
sanega in gotovo bo
zadovoljen.

L. VILHAR

urar

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 4

IVAN JAX & SIN, Ljubljana

Dunajska cesta 17

priporoča svoje priznane najboljše

šivalne stroje in kolesa

Pletilni
stroji

za pletenje
vsakovrstnih
nogavic, jopičev
in
drugih pletenin

Dosedaj se je prodalo
160.000 šivalnih strojev

Zaloga
pisalnih
strojev

Tovarna v Lincu
ustanovljena
1867

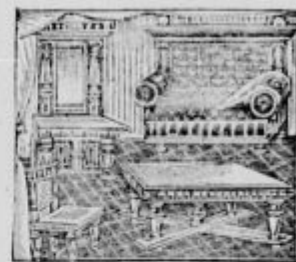
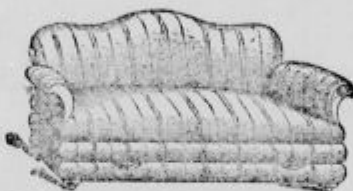
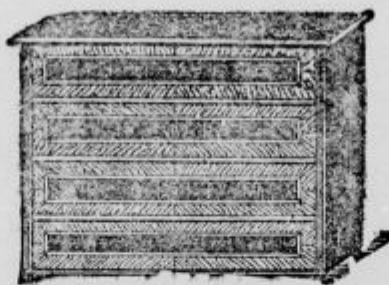
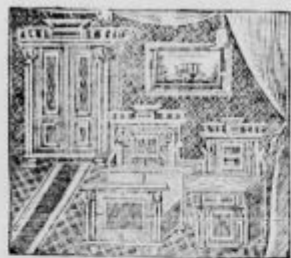
Dosedaj se je prodalo
160.000 šivalnih strojev

1906

PRI ŽIVILU merodajna je edino samo kakovost. Kar nam diši in dobro tekne, zgolj to zasluži našo priporočbo.

Le-to stališče je zares pravo in zatorej vporabljaajo naše gospodinje s priljubljenostjo „pravo : Franckovo: kavino primes s kavnim mlinčkom“, katera se izdeluje iz najboljših izbranih sirovin, po v tovarni vladajočem načelu: največje skrbnosti, in po desetletja že izkušenem načinu v zagrebški tovarni.

Filip Fajdiga

mizarski mojster

Ljubljana, Sv. Petra cesta 19

1905

Notranjske novice

n **Iz Postojne.** Časopisje je termometer na katerem opazujemo zavednost ljudstva, kako se dviga ali pada ena ali druga stranka, je razširjeno versko ali brezversko mišljenje. Po številu naročnikov raznih časopisov v Postojni lahko uvidimo, zakaj zaenkrat še dominira liberalizem tudi v sosednjih občinah, ki dobivajo hrano iz Postojne. V Postojno prihaja naslednje število izvodov časopisov: »Domoljub« 140, »Slovenec« 41, »Naša Moč« 10, »Sl. Narod« 80 (od teh se jih precej prodaja na trgu med salato in fižolom), »Edinost« 70, »Zarja« 20, »Dan« 20, »Slov. Dom« 25, »Neue Fr. Presse« 7, »Laibacher Zeitung« 5. — Kaže se velik vpliv Trsta in sploh Primorja, med tem ko imajo mladini, učitelji in komiji, malo upanja na dolgo življenje, pa še to uro življenja jim bo zagrenil »Domoljub«, ki je pridobil že 70 novih naročnikov in se agitacija nadaljuje. Moč Sl. Ljudske Stranke se lahko meri po številu naročnikov »Domoljuba«. Vsak kdor ljubi veren, pošten slovenski dom, mora biti naročnik »Domoljuba«. Kakor mora biti vsaka hiša zavarovana proti ognju in nosi na pročelju tablico dotičnega zavoda, kjer je hiša zavarovana, tako mora ležati na vsaki mizi slovenske hiše »Domoljub«, ki naj varje hišo še pred hujšo nesrečo kot je ogenj, varje gospodarja in otroke pred pogubnimi nauki liberalizma in soc. demokracije in poučuje in utrjuje družino na podlagi katoliških načel! — 25letnico »Domoljuba« proslavi izobraževalno društvo dne 21. julija na vrtu g. Vičič s primernim programom.

n **Žiri.** »Domoljubov« je v naši župniji 250. Slavnostna številka bo gotovo pripomogla, da se bo tudi pri nas povečalo število naročnikov. — Kaj je vendar s podružnico na Ledinici, se povprašujejo ljudje, ker se njena prava toliko zadržuje. Skoro bo minilo deset let, pa še niso rešene razne pisarije — med tem pa se je stolp v svojem gornjem delu že znatno nagnil. Ko bo tramovje zaropotalo na tla, tedaj upamo, da bo zadnja komisija konstatirala nujnost poprave. Vsaj podirati potem ne bo potreba. Sicer pa slišimo, da je vse že v redu in potrjeno le nekaj predpisanih pisarij se mora še prej izvršiti, kar se bo v kratkem zgodilo. — O reviziji, ki se je pred par dnevi izvršila v občinskem uradu, bo treba javno poročati v občinski seji. Naj le zvedo tisti prevzetni možje, ki so se tako radi bahali, da se njihovi škornji bolj razumejo na gospodarstvo, nego bivši žirovski kaplan — naj le zvedo ti ljudje, kakí gospodarji so v njih lastnih vrstah! — Z električno razsvetljavo so se ponašali do sedaj samo Dobračevci in Starovaščani; kmalu bo zažarela električna luč tudi v Žireh. Gospodarski odsek v Žireh je storil po-

trebne korake, da se nameravajo podjetje skoro izvrši. Vodna moč, kolikor je je na svetu g. župana Petriča, bo brez vsakega zvišanja padca zadostovala za namen, ki ga ima žirovski gospodarski odsek. Tako boste sedaj v žirovski dolini dve slični podjetji, odjemalci električne sile pa bodo po konkurenci zavarovani pred visokimi cenami.

n **Iz Idrije.** Dne 13. junija je obiskal naše mesto Norbert vitez Schmucker, avstrijski poslanik v Buenos-Aires v Argentini. Ogledal si je rudnik in se tudi zanimal za svetovnoznane idrijske čipke, ki si jih je tudi nekaj nakupil. Poslanik je stanoval v hotelu Didič in je odšel 14. junija v Gorico. — Matura na državni realki v Idriji se bo pričela 3. julija. Oglasilo se je za njo 26 kandidatov. Vpisovanje v I. razred na realki za prihodnje šolsko leto bo dne 9. julija. Sprejemne skušnje se prično 10. julija ob 8. uri zjutraj. Strelne vaje idrijskih realčanov, ki so se pričele dne 3. aprila, so bile končane dne 15. junija. Strelišče je bilo pod Kobalovimi planinami. Najboljše strelce so se izkazali: Jožef Vončina, Franc Jerab, Anton Eržen, Franc Dominco, Ludovik Punčuh in Vladimir Starec. Ti so prejeli darila v vrednosti od 5 do 15 kron. — Pretečni teden se je pri nas v okolici pričela košnja. Kakor pravijo posestniki, bo dosti sena. — Praznik sv. Ahacija se je slovesno obhajal v Idriji, kakor po navadi. Po veliki sveti maši, katero je daroval g. dekan M. Arko ob obilni asistenci, se je vršila procesija z Najsvejšim okoli mesta, katere se je poleg mnogo ljudstva udeležilo tudi častno zastopano uradništvo pod vodstvom g. dvornega svetnika J. Billeka. Ob mraku se je vršila dobro uspela ljudska veselica na »Zemlji« z običajnim krasnim umetelnim ognjem. Po procesiji se je v društvenih prostorih rudarskih uradnikov odkrila umetna bakrena podoba, ki predstavlja uspeh lanskega leta, v katerem se je pri istem številu rudarjev največ produciralo. Izkopalo se je nad 1 milijon kubičnih metrov. Ministrstvo je kot neko priznanje darovalo ploščo, uradniki so pa isto v manjši obliki naročili ter jo poklonili sedanjemu predstojniku rudnika, dvornemu svetniku Billeku v znak spoštovanja in udanosti. Bil je ginljiv prizor, ko so pokazali, kakšna ednost in obenem stanovska vez družijo vse rudniške uradnike. Slavnosti sta se udeležila tudi okrajni glavar Ekel iz Logatec ter rev. nadkomisar Strgar iz Ljubljane. Povabljeni so bili tudi vsi zastopniki tukajšnjih uradov. Naj bi lepa vzajemnost med uradniki in rudarji se zopet vrnila pri našem rudniku, da bo, kakor stari pravijo, zopet le ena družina v našem kotlu stanovala! — Ob priliki zadnje občinske seje je neka »kunštna« glava predlagala, naj se odpošlje k ministrstvu za javna dela na Dunaj deputacija, ki naj zatoži kateheta g. Oswalda, ker vedno dela rekurzo proti občinskim sklepom. Predlog so sprejeli z nepopisnim odobravanjem liberalni in mokraški očet-

je. Takim brihtnim sklepom se mora pač smejati vsak človek, ki ima kaj soli v glavi. Ali ne vedo študirani možje, da dovoljuje nova občinska postava vsakemu davkoplačevalcu pritožbo zoper sejne sklepe? Ali so morda postave veljavne samo za klerikalce, za liberalce in mokrača v Idriji pa ne? Ko bi bil župan samostojen, bi ne smel dati takih predlogov niti na glasovanje, ker so protipostavni. Dobro bi pač bilo, da bi se drugim hujšakcem v Idriji zavezal jezik, pa bi bil mir. Ne bi bilo neumestno, ko bi se to zgodilo ravno pri izumitelju tega nad vse »kunšnega« predloga. Učenost pa taka, za en groš se je pač dobi povsod. — V mokraškem konzumnem društvu v Idriji diši. Javno se govori, da je deficita do 11.000 K »na prvo roko«. Baje so že odslovili skladiščnikarja J. Podobnika. V nedeljo zjutraj po prazniku sv. Ahacija so pijanci precej glasno pripovedali to historijo po cestah. Naj bo temu kakor hoče, nič ni čudnega, vsak vrč se enkrat ubije, pa se bo tudi mokraška sleparija enkrat v Idriji. Radovedni smo, kaj bodo k temu rekli zadružniki? Ali se bodo še dalje pustili farbat od go-tovih ljudi? Morda jih pa vendar enkrat že sreča pamet! O izidu te afere bomo poročali.

Dobre knjige

Ko slavimo 25letnico »Domoljubovega« obstanka, ne smemo in ne moremo pozabiti »**Katoliške Bukvarne**« v Ljubljani, podjetja, ki je bilo z našim listom vedno v najožjem stiku in ki je skoro že pred desetimi leti praznovalo svojo 25letnico. Namen »Domoljuba« je povsem sličen smotru »**Katoliške Bukvarne**«; oba namreč stremita za tem, da slovenski narod potom dobrega, zabavnega in poučnega čtiva dvigneta na vedno višjo stopinjo duševne izobrazbe. »Katoliška Bukvarna«, ki je največja slovenska in sploh ena največjih avstrijskih knjigarn, je izdala že premnogo dobrih knjig, s katerimi je znatno dvignila kulturo slovenskega naroda. Moramo jo prištevati med prve naše kulturne činitelje in njen pomen je za našo vsesplošno javnost zelo velik. »Domoljub« je vedno — kolikor mu je bilo le mogoče — podpiral težnje tega za nas tako važnega književnega središča ter tudi danes na dan svojega pomenljivega slavlja kliče vsem somišljenikom, da naj po svojih močeh podpirajo »Katoliško Bukvarno« ter delajo za prosep tega važnega podjetja. Cenike slovenskih knjig dopošlje »Katoliška Bukvarna« na zahtevo vsakemu brezplačno in poštne prosto. Ob tej priliki pa bi priporočili še posebej naslednje novosti:

Marija, Kraljica src. Nauk blažene-ga Ludovika Grinjona Montfortskega o pravi pobožnosti do Matere božje. Založila »Katoliška Bukvarna«. Cena z

rdečo obrezo 1 K 60 h, fin šagrin z zlato obrezo 2 K 40 h. — Molitvenik, ki ima zelo priročno in lično obliko, obsega tudi mašne in druge vsakdanje molitve. Kdor hoče svoje delo in molitve posvetiti posebno Bogu in Mariji, naj poseže po tej zlati knjigi.

Pleiweis - Kalinšek: Slovenska kuharica. Dobita se dve izdaji. — Velika izdaja, ki obsega celotno kuhinjsko umetnost in ima poleg drugih slik tudi 17 večbarvnih tabel, stane v platnu 8 K. — Mala izdaja za vsakdanjo rabo stane v platnu 3 K 60 h. — Kuharica, ki se bo ravnala po tej knjigi, bo kuhala ukusno in tečno, četudi bo imela malo denarnih sredstev na razpolago.

Lepa prilika.

I.

Sobni slikar tam koraka,
Lestvico na rami,
Pinček pa zaljubljen gleda
V oknu gor salami.

II.

Pinček naš je brihtna glava,
Hitro jo ugame:
„Lepa prilika, ki zaceli
Srčne moje rane!“

III.

Hops! dva skoka — in po lojtri
Pinček urno skoči.
Slikar plašno ves se zgane,
Skor srce mu počí.

IV.

Še en skok! S klobaso v gobcu
Pinček jo odkuri...
Priliko tako izrabiti
Brate se požuri!

Drobtine

Uboga bogatinka. V Oberweyerju pri Hadamarju so te dni pokopali 68-letno camico Schmidt, ki je živela v revnih razmerah. Kako so bili presenečeni, ko so našli v njeni zapuščini v obligacijah 47.000 mark, v postelji pa 20.000 mark v zlatu, našli so tudi v kuhinji več tisoč mark v srebru in bankovce, ki so jih deloma miši oglodale. Premoženje Schmidtove so cenili na 150.000 mark. Vse svoje premoženje je volila katoliškemu župnemu uradu Oberweyer, da se ustanovi ženski samostan.

Potegnjen lopov. O angleškem bankirju Norrisu pripovedujejo sledeče: Bankir se je peljal nekoč z večjo vsoto denarja na svoje posestvo na deželi. Zadnji del pota je šel peš preko polja. Nenadoma pa je zagledal pred seboj človeka, ki je od njega burno zahteval denarja. »Jaz imam ravno še en šiling,« zatrjeval je bankir. »Lažnjivec, ti si vendar Norris in imaš danes vsled neke kupčije polno listnico denarja. Jaz sem o tem dobro poučen. Sem ž njim, če ne...« Norris se je veselo zasmel, toda hipoma je postal tih, ozrl se je okoli in rekel: »Bratec, ako bi bil jaz Norris, bi seveda imel denar! Priznam ti pa, da imam ravno isti namen kot ti, zato se raje pogovoriva. Bankir mora priti v teku pol ure mimo. Jaz sem ga natančno opazoval.« Lopov je nasedel temu odgovoru in končno sta se dogovorila, da se naj vsakdo skrije na določenem prostoru. Ako bo eden prišel z desne, drugi pa na določeno znamenje z leve, bo Norris gotovo zagnal svoj denar proč in prestrašen pobegnil. Norris se je skril v smeri proti svoji hiši, lopov pa na drugi strani ceste v večji oddaljenosti. Čez pol ure je bil lopov že zvezan. Norris se je namreč po polju splazil dalje in priklical pomoč.

Ženska »glavni dobitek«. V ruskem mestu Smolensku imajo nenavaden običaj. Pod nadzorstvom mestne uprave imajo vsako leto veliko ženitveno loterijo, katere glavni dobitek je — ženska. Tudi to leto

je imela loterija lep uspeh, kajti vse srečke so bile prodane. Posebni odbor zbira vsako leto dekleta, ki hočejo postati glavni dobitke. Določeni »glavni dobitki« mora ostati deset dni doma ter sprejemati posete onih, ki so kupili srečke. Vseh srečk je 5000 in vsaka velja en rubelj. Srečkanje se vrši, ko so prodane vse srečke. Oni, ki zadene »glavni dobitek«, se lahko takoj oženi. Od loterije dobi glavni dobitek 5000 rubljev dote. Lahko pa se glavni dobitek tudi odkloni, a v tem slučaju dobi oni, ki je srečko zadel, 2500 rubljev in ravno toliko tudi »glavni dobitek«.

Za kratek čas

Otročje želje. »France, kaj si želiš za god?« — France: »Klobaso!« — Oče: »Kaj pa še?« — France: »Še eno klobaso!« — Oče: »Za dve klobasi je tvoj trebuh premajhen!« — France: »Potem si pa želim še en trebuh!«

Z otroci je križ. Mesar pripoveduje svojemu prijatelju: »Izmed mojih otrok je eden profesor, drugi doktor, tretji duhovnik; da bi bil pa kateri veselje imel do mesarije, — tega pa ne. Je že križ, če ima človek otroke, ki so tako slabe glave!«

Učena ptica. Pepček očetu, ko sliši kukavico: »Oče, kukavica je pa vendar učena žival!« — Oče: »Zakaj pa?« — Pepček: »Zato, ki vó, kako ji je ime!«

Čuden sklep. Zdravnik: »Jaz sem bil štiri-destikrat pri Vas in Vi mi hočete dati plačila le 20 kron?« — Bolnik (skopuh): »Je li mar to premalo? Pomislite, če bi jaz ne bil zbolel, bi še teh ne dobili!«

Nasprotni dokaz. Profesor (nevoljen) beraču: »Ni še pol ure, kar sem vam nekaj dal, pa ste že zopet tu!« — Berač (sam zase): »No, pa naj še kdo reče, da so profesorji razmišljeni!«

Resnično. Janez: »Kaj bi bilo, če bi ženske moške snubile — in ne moški ženske?« — Mica: »Več porok, pa manj zarok.«

Na ušesih se pozna. Prijatelj: »Jurče, pri tvojem sedanjem moju menda ni posebno dobro. — eno uho je daljšo, ko drugo!«

Čudni ljudje. Hribovec vidi v mestu lepo hišo, ki ima nad durmi napis: »Uhod prepovedan.« — »De te panaj, so to čudni ljudje! Vrata dadó napraviti, potlej pa nikogar ne pusté noter!«

Težko vbogati. Zdravnik: »Rana na hrbtu sicer ni nevarna, — pa vendar je ne smete izpred oči spustiti!«

Prikupiti se je hotel. Grofinja sobnemu slikarju: »Jaz sem vam velela sobo rdečkasto slikati; vi ste jo pa poslikali plavo!« — Slikar: »Oh, milostna, pomislite vendar, da imate plavo kri!«

Uganka.

IV. B.

Trozložna beseda.

Slovesnost lepo Domoljub praznuje ker 25 let nas obiskuje, prelepo čednost smo mu skazovali, da vsi smo zvesti mu ostali. Ta čednost ni nobena stvar, notranji naš prelep je dar, imeti morata jo dekla, hlapec, a nima pa noben je tihotapec, inati mora vedno jo vojak, če bojazljivec ni, ampak junak, žival domača tudi jo pozna, če gospodarja dobrega ima — naročnik vedno v srcu jo imej, kako pa zóve se, pa sam povej!

Uganka.

Starokrščanski napis.

S. Pom: & V. PET
& XX. L: et: Nicae

do. Mol. I: ub. Apost.

Avi.

L. I. R.

Zdravo uspalno sredstvo. Kot ja-ko uspešno in — kar je glavno — v vsa-kem oziru nenevarno sredstvo se pri-poroča v zadnjem času naslednje. V malo vrečico se nasmučejo igle svežih jelovih vej. Vrečica se zašije in dene v blazino ali sploh pod vzglavje tako, da vonj lahko prodira do spečega. Vreči-ca seveda ne sme biti nabito polna, marveč le rahlo, da ne tišči. Vonj jelo-vine pomiri živce in pospešuje spanje.

Kje je kmet?

Mnenje gospoda dr. Kamboseffa, zdravnika bolnišnice v Slivnu.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Čast mi je, Vam naznaniti, da sem te-kom štirinajstih let preizkuševal v svoji privatni praksi in v bolnišnicah različne izdelke kinove skorje v raznih oblikah. Dober okus, čistilen in okrepčujoč vpliv, ki sem ga imel priliko konstatirati v bol-nišnici prve vrste v Slivnu, Serravallo-vega Kina-vina z železom, vse to mi po-trjuje njegovo nadvladje nad vsemi krepil-nimi pomočki. Dosegel sem najboljšie uspehe pri konvalescentih po nalezljivih boleznih, pri malokrvni šibkosti izhajajoči od malarije, pri želodčnih boleznih povzro-čenih po prenapornem delu v vročih po-letnih dnevih, pri oslavljenju vsled starosti, pri dispeptičnih deklicah in malokrvnih ženskah.

Slivno, 22. oktobra 1908.

Dr. Kamboseff.

Velika nesreča zaradi ose. V Pe-čuhu se je v hlevu 8. honvednega hu-zarskega polka splasil vsled pika ose nek konj ter začel divjati med ostalimi konji v hlevu, ki jih je bilo okoli 100, tako da so se vse živali splašile, odtr-gale se in zdivjale v mesto. Med potjo so konji prevrnili nek kmečki voz in do smrti poteptali nekega starega mo-ža. Lastnik voza je težko ranjen. V mestu je na tlaku popadalo 15 konj in se poškodovalo. Z veliko težavo so ostale polovili.

Konji zaslužijo krmo z nogami!

1506

Hrom konj ničesar ne zasluži, marveč stane le denar. Zdrav, močan konj ne potrebuje več krme kot bolan, in vendar je veliko več vreden. „Pegasol“ živinozdravnika Grohla na-pravlja kite, žile in členke prožne in

naglo ozdravi ohromelost in obolelost, neglede na to, ali izhaja od izpahnenja, revma-tizma ali obolčenja.

Izboren je tudi proti vsem drugim sla-bostim konjskih nog.

Otožni konji postanejo zopet močni in skri, ker zopet redno lahko rabijo svoje noge.

Tako piše pisarna nadvojvode Otona o učinku fluida.

Pisarna Nj. c. in kr. visokosti presvitlega nadvojvode Otona.

Gospodu Ph. Mr. Paraskovich, lekarnar.

Prosim pošljite še 10 zavojev vašega fluida za konje. Obenem mi je čast naznaniti, da ostane Vaš fluid za konje, ki je zelo koristen kot umivalno sredstvo, vedno in izključno v jahalnici Nj. c. in kr. visokosti presvetl. nadvoj-vode Otona v porabi in morem to izbornu umi-valno sredstvo najbolje priporočati vsakomur. Velespoštovanjem

O. Romwalter, nadvojvodski hlevni mojster.

„Pegasol“ je ojačen fluid v suhi obliki in je posebno pripraven za rabo med potjo. Vzdrži se več let in naj bi ga imel vsak lastnik konj.

Velik zavoj stane le 2 K 50 vin. En dan stane hromi konj mnogo več.

Poskušnje na željo zastoni!

Pišite torej nadvojvod. dvorn. dobavitelju M. Paraskovich, dr. 20. - Dunaj VI. Mariahilfer-straBe 51. Poštni predal Kr. 1.

„Pegasol“ se dobiva tudi v glavni zalogi za Kranjsko Anton Kane, drožerija, Ljubljana Židovska ul. 1.

Carl Kronsteiner-jeve

trpežne, apnene

čadne barve

postavno zavarovane

v 50 vrstah od 24 v kg naprej.

Ze desetletja dobro preizkušene in so prekosile vsa ponarejanja. — Edino sredstvo za pleskanje za čadce, ki so bile že pobarvane. 1228

Email-čadne barve, ki se ne odlu- ob prvi potezi, torej nepotrebno pleskanje z drugo barvo, trde kot email, vporabne pomešane samo z mrzlo vodo. Antiseptične, proste strupa, luknjčave. Idealni plesk za notranje prostore, še nepobarvane čadce, lesene zgradbe: kot kolibe, paviljone, ograje itd. Do-biva se v vseh vrstah, stroški za m² 5 vin. Cenik in prospekte zastoni in poštine prosto.

CARL KRONSTEINER, Dunaj III., Hauptstrasse 120
Zaloga: Brata Eberl, Ljubljana.

MOJA STARA

Izkušnja me uči, da moram za nego kože rabiti le Steckerferdijino mleko mle Bergmanna & Co., Tešin ob Labi. Komad po 60 vin. se dobiva povsod. 442/11/12

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 25. junija 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	70	živa vaga:		
Rž	22	90	Goveda pitana	83	—
Ajda	24	—	Teleta težka	108	—
Ječmen	19	30	Teleta mala	102	—
Oves	22	70	Prasiči	132	—
Proso belo	26	50	Koštrani	106	—
Proso rumeno	18	60			
Koruzna stara	21	40	Kuretnina in drugo:		
Koruzna nova	—	—			
Leča	25	20	Maslo kuhano od		
Grah	28	80	K 260— do	280	—
Laneno seme	41	50	Maslo surovo od		
Gršica	20	70	K 280— do	320	—
Domača detelja	—	—	Stannina sveža (speh)	164	—
Fizol Ribčan	38	50	Stannina prekajena	174	—
Fizol Prepeličar	38	80	Mast svinjska	168	—
Fizol Mandalon	38	—	Loj	94	—
Cebula	17	60	jajca 100 komadov	7 80	—
Krempir	12	—	Pisenci	1	—
Zelje sveže	—	—	Golobi	—	75
Zelje kislo brez	—	—	Raca	2 70	—
soda	—	—	Gos	5 60	—
Repa gorenjska	106	—			
Repa sveža	—	—	Kolonijalno hlago		
Repa kisla brez	—	—	na dobelo:		
soda	—	—			
Brinje	—	—	Riz Rangon od		
Kumna	74	40	K 28— do	42	—
Oreh	—	—	Kava Santos od	295	—
Gobe suhe	360	—	K 278— do	94	—
Ječice	—	—	Sladkor	36 50	—
Zelod	—	—	Petrolej		
Smrekovi storži	4 80	—			
Seno	3 60	—			
Slama	2 60	—			
Stelja	—	—			

Gospodarska zveza v Ljubljani.

Zaloga kave, riža, sladkorja itd.

Priporoča se trgovcem na deželi.

Prodaja semenski fižol, ribenčan, prepeličar in mandalon.

Zaloga cementa umetnih gnojil in krmil.

XIV. Počitniški tečaj Kaiserjevih godbenih šol se začne dne 17. julija. V pretečenem letu je bilo aprobiranih 28 kandidatov tega zavoda, med temi gdč. Ivanka Hrast iz Ljubljane.

4 tedna za poskusno in na ogled pošiljam ceno moja preizkušena kolesa oziroma "Hohe-mis" pneumatico in po samezne dele koles. Zmerni plačilni pogoji. Lustrirani cenik zastojni F. Dušek, tovarna, Opocno, St. B. Nr. 2109, Češka.

Domač gorski tkalec sem

in pošiljam razno blago, kakor kanfanas, cefir, platno, krizot, delen, bri-sače, otirače, beli gradl, atlas, modro in plateno in blago druge reči

40—50 m I. kakov. K 17
40—50 m II. kakov. K 22
proti povzetju, poš. prost.

Franc Maršik, Češka Cer-ma, pošta Nachod.

Pri lišajih

vseh vrst, posebno pri mokrih in suhih lišajih, kakor tudi pri prihlajih nedosežen nadeja pri vseh izpuščenih, haemorrhoidah, celo pri naj bolj zastaranih slučajih, kjer so odpovedala vsa doslej uporabljena sred-siva, lekarnarja Stauder

Euzema-talzam

gotovo pomaga. Zdravi se z Euzemo brez mo-tenja poklica. Zavarov. s pat. nr. 131.365. Cena 5 kron. — Vrišten le iz Roih-ove lekarne Kaufbeuren D 35. bav. Rillgäu.

Številna zahvalna pi-sma ozdravljenih, po-sebno tistih, ki so vpo-rabljali leta vsa mogoča mazila brezuspešno.

Umetne zobe

Brez ravanja zobnih ko-ran se ustavljajo ame-rikanski umetni zobe, posamezna ali cela zo-bovja, izvenjsi nedeje in praznike vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer v konc. zobersk. atelje

O. Seydl

16 Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7.

Zavod sv. Marte

v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi 15, I. nadstr.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje službe.

Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. — Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza „Marijin dom“.

V Ameriko in Kanado

zločna, cena in varna

vožnja s Cunard Line

3:98/12

Bliznji odhod iz domače luke

Trsta: Panonia 9./7. Ivernia 23./7. Carpathia 6./8. 1912.
iz Liverpoola: Lusitania, (najhitrejši največji in najboljši parnik sveta), 27./7. 17./8. 7./9. 1912.
Mauretania 13./7., 10./8., 31./8. 21./9. 1912.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razred K 220.— za odraslo osebo vstevši davek in K 120.— za otroka pod deset let vstevši davek.

Za večjo trgovino meša-nega blaga na deželi išče se učencem kateri ima veselje do trgovine. Ponudbe naj se pošiljajo na trdtko S. Jenko in br. v Podgrad, Istra. 1907

Kranjska deželna vinarska za-druška v Ljubljani.

deželni dvorec, 2028
opozarja p. n. vinske kupce na svojo veliko zalogo priznane izbornih pri-stnih kranjskih vin. Poleg namiznih vin ima v zalogi tudi raznovrstna buteljska vina po zmernih cenah na prodaj. Ceniki in vzorci se pošljejo na zahtevo brezplačno.

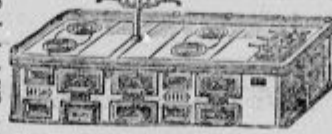
Več mizarskih pomočnikov

sprejme v trajno delo Anton Dermič, izde-lovatelj orgel, Radovljica. 2027

Tovarna štedilnikov H. Koloseus, Wels, Zg. Avstrijako.

Po dobroti in kakovosti nepre-kosljiv železni, emajlirani, por-celanski štedilniki kakor tudi iz majolike za gospodinjstvo, hotele, restavracije i. d. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, irske peči za trajno kurjavo. Do-bijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

Zahtevajte Izvirne Ko-loseus-štedilnike in z-vrtnite slabejše izdelke. 3973
Ceniki zastojni

kupujte in ne naročajte blaga od tujih trdk, marveč ogledajte si moja bogato zalogo najboljših, najlepših in pri-poznano najcenejših ur, kakor tudi vso drugo zlati-nino in srebrnino.

Dopuščate mi Vaše cenjeno naročilo, in gotovo Vam ne bode žal.

FR. P. ZAJEC
Ljubljana, Stari trg št. 9
zalagatelj c. in kr. armade, c. in kr. vojne mornarice, c. kr. domobrancev itd.

Nikelnasta moška ura od K 3.50 naprej.
Srebrna moška ura od K 7.— naprej.
Srebrna damska ura od K 6.50 naprej.
Uhani zlato na srebro od K 2.— naprej.
Nikel moška veržica od K —90 naprej.
Zahtevajte cenik, pošljem ga zastojni!

XIV. Počitniški tečaj za godbo.

Začetek 17. julija. Glasovir, violina, petje, orgle, pouk o harmoniji, kontrapunktu, instrumentaciji in zgodovini; metodika pouka v glasovirju; priprava za c. kr. državno izkušnjo. Oddelek za pisnični pouk. — Pri letošnjih drž. izkušnjah je bilo aprobiranih 28 kandidatov tega zavoda. Začetek novega (39.) šolskega leta, dne 15. septembra 1912. Prospekti zastojni. Dunaj VII. L, Halbgasse 9. — Ravnateljstvo Kaiserjevih godbenih šol.

Adolf Hauptmann-a nasled. A. ZANKL SINOVI

tvornica barv, lakov in firnežev
priporoča: 214
oljnate, suhe, emajline in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavce (Gyps) olje za pode in sireje, karbolinoj, čopiči itd.
Naslov zadostuje: A. Zankl sinovi, Ljubljana. Cenik zastojni.

8000 metrov ostankov

volnena in polvolnena blaga za ženske obleke se bode skozi tri tedne razpošiljalo (ako poprej ne poide) globoko

pod ceno
in sicer blago treh vrst in cenah
stane K 1.— meter K 1.25 meter K 1.50 stane
vsaka mera

dobi se v vseh barvah široko 110 cm. Ta na-kup je posebna ugodnost.

Vzorci se na zahtevo po pošti pošljejo zadostuje dopisnica z naslovom:

Pošiljateljstva trgovina
R. Miklauc Ljubljana 1.

Proda se, iz proste roke hiša v Škofjeloči

z gospodarstvom poslojem: hlevom, Metjo, podom ter vrtom, na željo tudi nekaj gozda. Več se izve pri lastnici v Poštalu št. 9, pošta Škofjeloči. 2044

Učenec

za mizarstvo obrt od 14—15 let star. počenih starišev se sprejme pri Aloj. Šetina, mizarški mojster, Guncleje p. St. Vid nad Ljubljano. 2060

Po ceni se proda, radi povečave obrata, malo rabljen, še skoro nov

Petrolin-motor 10-12 H

postavljen od trdke J. Warchalowski z Du-naja. Vidi se ga lahko vsak dan v obratu. — Pojasnila daje lastnik A. Paternost, Dane-Stari trg pri Rakeku. 2062

Seno in otlavo

kupuje Lovro Rebolj, Kranj 24. 1741

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9.

oblastven. koncesioniran optik in strokovnjak priporoča svoj do-bro urejeni optični zavod, kakor vsakovrstna očala, ščipalnice, topimere, baro-metre, daljno-gleda, mere za vino, žganje, mle-ko itd., ter vse v to stroko spadajoče predmete po izvanredno nizki ceni. 1060
Vsa popravila izvršujem v svoji po največjem slatenu, z električnim obratom urejeni delavnici. Zahtevajte novi cenik, pošljem ga zastojni!

500 kron

Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože rešim 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalci koruzna Rla-mazilo. Cena lončka z jamstvenim pismom 1 krono. 1912

Kemeny, (Easchau) I. Poštni predal 12/161, Ogrsko.

Sachsen-Altenburg
Technikum Altenburg
Oddelek za inženierje, teh-
nike, strojevodje. Gradnja
strojev, avtomobilov, elek-
trifikacija
in laboratorij.
Program prost.

Tukaj! največji dobrotnik!

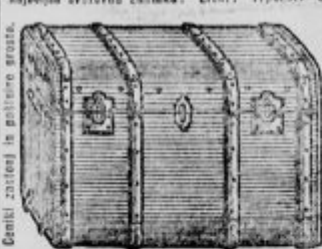
3725

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, slad. kave, puro-a, somatose, sanato-
togen-a, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za
juho, moke za otroke itd., pijo: „Sladin“
Moč! to je dr. pl. Trnkózyja sladni čaj „Sladin“
Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi
Zdravje! vse redilne pomočke. Prihrani 50 %
pri denarju v gospodinjstvu. — To
resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pi-
sma. — Zavitki po 1/4 kilo-
grama stanejo 50 vinarjev.
50 % prihranka! Zahteva naj se tudi pri trgovcih. — Sladni čaj
Najboljši zajutrk! se ne sme zamenjati z manj
vredno sladno kavo! *.*.*

GLAVNE ZALOGE: v Ljubljani lekarna Trn-
kóczy (zraven rotovža); na Dunaju v le-
karnah Trnkóczy: VIII., Josefstadterstraße
70; III., Badetzkyplatz 14; V., Schönbrun-
nerstraße 109; v Gradcu: Sackstraße 3.

Kovčegi Winkler

Najboljša svetovna znamka! Liti! Trpežni! Ceno brez konkurence!

Tovarna in spo-
vijalna trgovina
kovčegov, tobo-
in usnjene robe
Josip Winkler
& sinovi.
Usta evl. ano 1876
Dunaj I., Himmel-
pfortgasse 7/A.
Winkler-jevi nizki
kovčegi od K 32 n.

Najboljša češka tvrdka.

Cena posteljno perje!

1 kg sivga, dobrega skubje-
nega 2 K; boljsega 2 K 40;
primo polbelega 2 K 80; be-
lega 4 K; belega puha 5 K 10;
1 kg izredno finega, anežno-
belega, skubljenega 6 K 40,
8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K;
belega puha 10 K; najfinejši
prani puh 12 K. — Pri 5 kg
se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo postega rdečega, modrega, belega ali rumenega
nanking-blaga, 1 pernice 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 bla-
zinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena
z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjem
16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne pernice 10 K,
12 K, 14 K, 16 K; blazine 5 K, 5 K 50, 4 K; pernice 200 cm
dolge, 140 cm široke, K 13, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine
90cm dolge, 70cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje per-
nice iz močnega, psastega gradila, 120 cm dolge, 110 cm
široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12
višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.

Genik zastoj in franko.

2410

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

OXO
govejejuhina
kocka

Nedosežno v
dobroti

X

5^{vin.}

Družbe
Liebig

Letošnje poletje

v znamenju

Bat'a-čevlja

Dobiva se povsod.

Fino semensko ajdo

francosko (japonsko) in tuzemsko najboljše vrste
1154 ima za oddati

Vilh. Steinherz, Ljubljana
Dunajska cesta. Mathianova hiša.

Naročajte novi jubilejni
cenik s koledarjem.

Birmanska darila.

Največja in najbogatejša
tovarniška zaloga

Švicarskih ur, zlat-
nine, srebrnine

Lastna tovarna ur v Švici.

Konkurenčne ure K 3-50,

K 4- in K 5-.

Edino zastopstvo „Puch“-koles za celo
Kranjsko. — Najboljši šivalni stroji od
K 90- naprej.

FR. ČUDEN

Ljubljana, trgovec in posestnik, delničar
družbe Union-Horlogère. 1243

ČUJTE!

550

Tri vrste naj-
novejših
kosilnic

Mc. Cormick,
Deering,
Massey Harris

kakor tudi mlatilnice in sploh vse potrebščine za poljedelstvo
v veliki izbiri po nizki ceni le pri

trgovini z železnino in zalogi strojev

Slovenski ceniki brezplačno.

Nad 200 strojev v zalogi!

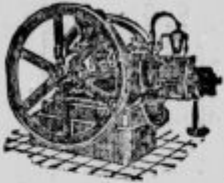
Karol
Kavšeka
naslednika

Schneider & Verovšek

Ljubljana,
Dunajska
cesta št. 16

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Komanditna družba
Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX/6,
Heiligenstädterstrasse 83/11e.

Najstarejša specialna tovarna motorije za dvotaktno motorje na surovo olje.

Proda se posestvo v Golišah,

občina Kresnice okraj Litija. Setve 20 mernikov, 6 glav živine in 5 prašičev se lahko redi. Sadja vsake vrste. Več pove Anton Ostrež, Goliše, pošta Kresnice. Cena 4000 K.

Najzanesljivejše

orožje vsake vrste
prodaja

Frid. Ogris, tovarna pušk
Sv. Marijeta v Rožu, Horoško.

Prvovrstne puške za šajbo in lov, vsak sistem, dvocevke, flinte, iste za kozle, trojke, strelci za lov, itd., s petelinimi ali brez njh.

Popravila, preuredbe. Nova naročila se v najhitrejšem času izborna izvrše. Zlasti se priporočajo Werndt-Infanterij, puške, model 67/77, preurejene za Lancaster-šrot-patrone, kaliber 28, 1 komad z zavojem samo 14 K. - Ako se vzame 10 komadov, se dobi 1 zastoj. Prazni patroni se vsaki puški zastoj dodajo. Garantirano izboreni strelci.

Najboljše in najcenejše orožje za domačo varstvo.

Naročite takoj in opozarjajte svoje prijatelje na ta inšercat. Kikjer vam se posreduje bolje!

Tovarna „JANUS“ - koles
3 letno jamstvo

Največja in najboljša trdka na kolesa: šivalne stroje ter njihove dele.

Najboljši izvor

za kolesa, šivalne stroje, pneumatike in druge potrebščine. Janus kolesa 3 letnim jamstvom od 95 K naprej. Zunanja pnevmatika (Mantel) od K 4-20, notranja pnevmatika (Luftschlauch), prve kavosti, nesestiti, od K 2-20, cestilinske svetilke od K 2-20, od K 1-20 ročni zvonci in dr. od 20 h. prvovratne varžice od K 2-20, pedali prve vrste od K 2-50, pesta s prostim tekom (Freilaufnabe) od K 12-50 naprej. Sedla, torbice, osi itd., za vse sisteme, umij, cavi v vseh merah itd., najceneje. Lastne popravne, zavod za ponikljanje in enaj litanje. Pošilja vsak dan po pošti.

Zah. ojavite cenik 1912 zastoj in poštne prosto.

Dvozna trdka za kolesno obrt

Maks Skuteczky.

Dunaj I, Stubenring 6.

32

? Kateri

646 II.

kavin pridatek naj kupim?
Izbira je res težka, — kajti toliko ponudb človeka naravnost zbega?

Kaj rabite Vi, gospa soseda?

— Jaz? — Jaz sem in bom ostala pri preskušenem

pravem: **Franckovem**: pridatku za kavo s kavinim mlinčkom;

od tega zadostuje: manjša: množina, on povzroči najlepši, zlatorjav, čisti zvretek, torej močno, slastno kavo!

Res lepa je cerkev, veža, kuhinja le tedaj, če ima ličen in

trpežen tlak

kakoršnega izdelujeta v mnogih vzorcih

1712

ZAJEC & HORN v LJUBLJANI

Izdelovanje stopnic, cevij. - Asbestni škrlil „ZENIT“.

Superfosfat

829

vsake vrste razpošilja

Tovarna kemičnih izdelkov na Hrastniku.

Gospodinje!**Pozor!**

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovit, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHERNA

„UNIKUM“

MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina,

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolsče z visoko pastirizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je za 50 % cenejši od navadnega pres-

nega masla in zajamčeno mnogo izdatnejši nego to.

Samo Blaimscheinov „UNIKUM“ je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje **Blaimscheina „UNIKUM“** je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavrtku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje praženje kuhanje maslen kruh

Blaimscheina „Unikum“ margarina

Dobiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franko.

Združene Ivornice za margarina in presno maslo, Dunaj XIV.

Pametna glava

uporablja vedno

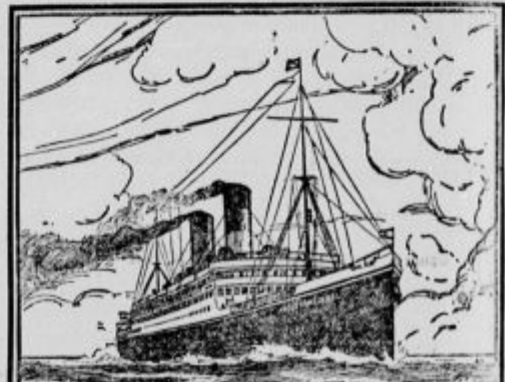
Dr. Oetker-jev pecilni prašek po 12 vin.

Popolni, higijenični, od zdravnikov priporočeni nadomestek za drože oziroma kvas. Vsa močnata jedila in peciva bodo vsled tega večja, rahla in lažje prebavljiva.

Dr. Oetker-jev vaniljni sladkor po 12 vin.

kot najzlahnejša dišava za mlečne in močnate jedi, za kakao in čaj, čokolado in krem, šartelj, torte, puding in smetenjak; dalje s finim ali puder-sladkorjem pomnožen za potresavanje vseh vrst peciva in močnih jedi. Nadomesti popolnoma 3 do 4 kope dobre vanilije. Ako se zmeša 1/2 zavojčka **dr. Oetker-jevaga vaniljnega sladkorja** z 1 kg finim sladkorjem in se da istega 1 do 2 polni žlici v čašo čaja, potem se dobi aromatično, okusno pijačo.

Dr. Oetker-jev pecilni prašek in vaniljasti sladkor se dobi v vseh trgovinah kolonijalnega blaga itd. Obširno uporabno navodilo je na vsakem zavojčku. Zbirka receptov zastoj.

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na

22

Simona Kmetetz-a

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa p.ojasnila se dobe brezplačno.

3

1740

popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K. in sicer: 1 moderna obleka iz rasevine ali listra, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpasnike, bluze itd.

12**popolnih srajc**

vsebujejo moji 40 metrov dolgi rumburški ostanki tkanine lepo, dobro blago za 22 K. Ostali ostanki so pripravljeni za najboljše opreme.

Razpošilja se po povzetju.

Prvovratna tovarniška razpošiljalnica

Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.

Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franko. Vzorca se morajo vrniti.

Daje po

4³/₄ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - po 4³/₄ % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom **predujme** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

2553

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

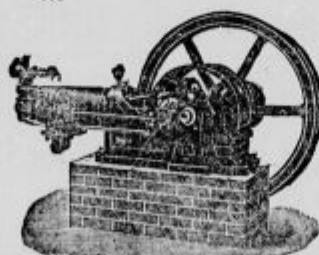
Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Najboljši in najtrpežnejši
LODEN

SPORTNI IN: DEŽNI PLAŠČI

lastnega izdelka
dobavlja prva specialna razpošiljalna
za tirolski loden in dežne plašče
Anton Innerebner, Innsbruck,
odd. 28. Dobiva se v vseh boljših
modnih trgovinah, kjer pa ne, pošilja
se naravnost po povzetju.

159

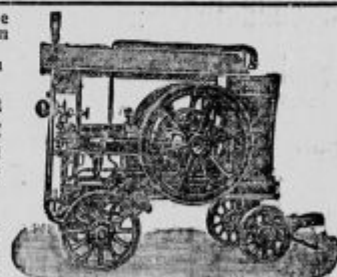

Motorji. Motorji na surovo olje
in z močnim pritiskom
od 16 do 20 HP.
Obratni stroški 1-1¹/₂ vinarja na uro za
konjsko silo.

Ležeči ali stoječi motorji na:
bencin, petrolin ali bencol:
od 1-20 HP, kakor tudi **lokomobili** od
2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev na
uro za konjsko silo.

I. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Paulusgasse 3. — Budapešta,
VI., Váci-körút 37.
Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski
odjemalcev zastoni.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. decembra 1911
čez 82 milijonov kron.

Lastna glavica K 704.939.27

Stanje vlog dne 31. decembra 1911
čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

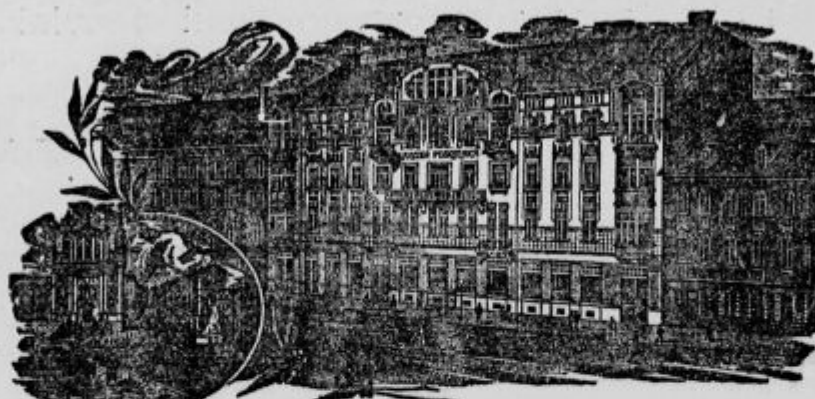
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta st. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema **hranilne**
vloge vsak delavnik
od 8. ure zjutraj do
1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4¹/₂ %

brez kakega odbitka,
tako da prejme vložnik
od vsakih vloženih
100 kron čistih
4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so
poštno-hranilne položnice
na razpolaganje. Sprejema
tudi vloge na tekoči ra-
čun ter daje svojim za-
družnikom posojila proti
vknjižbi z in brez amorti-
zacije, na osebni kredit
(proti poroštvu) in zastavi
vredn. papirjev. Menjice se
najkulant. eskomptirajo.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki:
Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastla. Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec,
Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani.
Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani.
Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici št. 2.

Obrestuje hra-
nilne vloge po 4¹/₄ %
brez vsakega odbitka. Obresti se pri-
pisujejo glavnici polletno. Vloge v
tekočem, giro-računi in na blagajni-
ste liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam,
okrajnim in šolskim odborom ter
zdravstvenim 4¹/₂ % komu-
nalnim
zastopom v zadolžnicah. 540

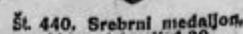
Hipotekarna posojila v zastavnih
listih po
4¹/₂ %

Eskomptuje menice denarnih za-
vodov in daje lombardna posojila.
Prodaja lasne puplarno-varne
komunalne zadolžnice in zastav-
ne liste.

Banka je puplarno varen zavod,
ter jamči zanjo dežela Kranjska.
Uradne ure za stranke vsak
delavnik od pol 9. ure do-
poldne do 1. ure popoldne.

661

v različnih barvah široko, m od 85 v naprej.

Predno se odločite za nakup
ur, zlatnine in srebrnine
zahtevajte cenik.